

TIIVISTELMÄ

Marjukka Murtojärvi: Pappilansaaren puutarhakylä - Yhteisöllisen loma-asumisen konsepti
Diplomityö
Tampereen yliopisto
Arkkitehtuuri
Tammikuu 2020

Tämä diplomityö esittelee Tampereen Teiskon Pappilansaaren suunnitelmakonseptin alueen kehittämiseksi matkailua ja vapaa-ajanasumista palvelevaksi kokonaisuudeksi. Diplomityö on tehty yhteistyössä Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän kanssa, jonka tavoitteena on kehittää aluetta tulevaisuudessa. Tämän diplomityön suunnitelmakonsepti on yksi vaihtoehtoista kehityssuunnista.

Pappilansaari, viralliselta nimeltään Isosaari, sijaitsee Teiskossa noin 35 kilometrin päässä Tampereen keskustasta, ja on paikallisliikenteen linja-autoreitin varrella. Kannaksella mantereeseen yhdistetyllä saarella on 1920-luvulla rakennettu pappila talousrakennuksineen. Päärakennus on ollut tyhjillään vuodesta 2017, mutta omistajan tahtotila on palauttaa se uudelleen käyttöön.

Pohjois-Tampereen kehittämiseksi on käynnissä yleiskaavatyö. Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan yhtenä tavoitteena on matkailun kehittäminen. Alueella on valtavasti potentiaalia lähimatkailua ja miksei myös kansainvälisiä vieraita ajatellen. Pappilansaaren sijainti hyvien

yhteyksien varrella sekä kaunis luonto ja kulttuurimiljöö tarjoavat hienot lähtökohdat alueen kehittämiseksi myös matkailun tarpeita ajatellen.

Myös vapaa-ajan asuminen ja suomalaisten mökkeilykulttuuri on murroksessa. Vapaa-ajan asunnolta toivotaan usein helppoutta ja hyvää sijaintia. Siirtolapuutarhat ovat suosiossa kaupungeissa, ja myös kaupunkiviljely on kasvattanut suosiotaan. Esitetty kokonaisuus yhdistää näitä ajankohtaisia teemoja vapaa-ajanasumisen ja matkailun hybridikonseptiin, joka ammentaa myös Suomalaisesta pappilakulttuurista ja sen piirteistä.

Suunnitelmassa aluetta tutkitaan aluesuunnitelman ja tyyppitalosuunnitelmien tasolla. Olemassa olevien rakennusten muutostyösuunnitelmat esitetään toiminnallisella tasolla yhdistäen ne koko alueen toiminnalliseen konseptiin. Suunnittelutyön taustoittamiseksi diplomityön alkuosassa käsitellään myös suurempia viitekehyksiä Pohjois-Tampereen kehityksestä Suomen pappiloihin sekä siirtolapuutarhaliikkeeseen.

Avainsanat pappilat, siirtolapuutarhat, Teisko, matkailu, lähimökkeily, loma-asuminen.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

ABSTRACT

Marjukka Murtojärvi: Garden village of Pappilansaari – Conceptual study of communal summer house area
Master’s thesis
Tampere University
Architecture
January 2020

This master’s thesis introduces a development plan for Pappilansaari, which is located in Teisko, Tampere. The proposed concept includes summer homes for locals as well as tourist services. The master’s thesis has been made in collaboration with The Federation of Tampere Evangelical Lutheran Parishes. The federation is working to develop the area in the future. The design concept of this master’s thesis is one of the possible development concepts.

Pappilansaari, officially named Isosaari, is located in Teisko approximately 35 kilometres from Tampere centre, and there is a local public transport bus going past it. Pappilansaari was an island until it was connected to the mainland in the 1920’s. A local rectory with agricultural buildings was built at the same time on the site. The main building has been out of use since 2017, but the owner is aiming to find use for it again.

Strategic master plan for Northern Tampere is in progress. One of the main goals of the plan is to develop tourism in the area. There is great potential for both domestic

and international tourism in Northern Tampere. Good connections, beautiful nature and historical environment offer great opportunities for developing Pappilansaari also in terms of tourism.

The summer cottage culture in Finland is changing. Easy maintenance and short distance from home are often qualities searched for in a summer home rather than solitude and silence. Allotment gardens are popular amongst young city dwellers and urban agriculture is trending. The proposed design concept combines these themes in a hybrid of summer houses and tourism that also connects to the rectory culture in Finland.

The concept plan introduces aerial and conceptual plan for the site as well as house type plans. The existing buildings are considered as a part of conceptual plan, but the restoration plan is not part of the master’s thesis. Associated themes such as development of Northern Tampere, rectory culture in Finland and history of allotment gardens in Europe are reviewed in the first part of the master’s thesis.

Keywords: rectory, allotment gardens, Teisko, tourism, summer houses

The originality of this thesis has been checked using the Turnitin OriginalityCheck service.

Aluksi

Diplomityöni sai alkunsa Tampereen evankelisluterilaisen seurakunnan kiinteistöpäällikön ajatuksesta kehittää Teiskon Pappilansaarta yhteisöllisen vapaa-ajan asumisen saareksi, jossa voisi toimia lähimökkeilyn ja matkailun siirtolapuutarhamainen hybridikonsepti. Kuulin ajatuksesta paikan päällä työasioissa käydessäni, ja innostuin. Minusta ajatus tarvitsi ranta-asemakaavatasoa syvällisempää tutkimista konseptuaalisella ja toiminnallisella tasolla, ja tarjosin alueen viitesuunnitelman sisältävää arkkitehtuurin diplomityötä seurakunnille. Työn tilaajalla oli tahtotila palauttaa tyhjillään oleva 1920-luvun pappilarakennus julkiseen tai puolijulkiseen käyttöön, ja luoda sen ympärille aktiivista toimintaa. Keskiössä oli pappilarakennuksen kunnostamisen ja käytön mahdollistaminen sekä pappilamiljööseen sopivan toiminnan löytäminen.

Aloitin diplomityöni marraskuussa 2018 tutkimalla Suomen pappiloita, jotta voisin ymmärtää suunnittelualueen ympäristöä, sekä siirtolapuutarhoja osatakseni hyödyntää niiden parhaat puolet suunnittelussa. Keväällä 2019 valmistunutta aluesuunnitelmaa on tutkittu myös ranta-asemakaavatasolla, mutta kaavatyö on diplomityön valmistuessa tammikuussa 2020 vielä kesken.

Kulttuurihistoriallisten rakennusten ja ympäristöjen säilyminen on haaste maassamme. Maaseudut tyhjenevät ja monet rakennukset jäävät tyhjilleen. Seurakuntien omistuksessa olevia kiinteistöjä uhkaa myös kirkon aseman muuttuminen yhteiskunnassa - yhä harvempi kuuluu kirkkoon, ja toimintaa on keskitettävä.

Arvokkaiden kiinteistöjen siirtäminen yksityiseen käyttöön johtaa monesti alueen sulkemiseen muilta kävijöiltä. Yksi tärkeä arvo historiallisten ympäristöjen kehittämisessä onkin mielestäni se, että paikka säilyy avoimena ja kenen tahansa on mahdollista nähdä ja kokea se. Mielestäni monesti on tutkimisen arvoista tarkastella mahdollisuutta luoda uutta toimintaa historiallista rakennusta tukevalla uudisrakentamisella, joka sovitetaan arvokkaaseen ympäristöön. Se on myös tämän diplomityön ydin.

Sisällysluettelo		
1. Johdanto.....	13	
1.1 Työn taustat	15	
1.2 Työn tavoitteet	15	
1.3 Työn rakenne	15	
2. Pohjois-Tampereen kehitys	17	
2.1 Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava	18	
2.2 Pohjois-Tampereen matkailutoiminta	20	
3. Siirtolapuutarhat.....	23	
3.1 Siirtolapuutarhat Euroopassa ja Suomessa	24	
3.1.1 Määritelmä	24	
3.1.2 Siirtolapuutarha-aatteen alku	24	
3.1.3 Arvot ja ilmiöt siirtolapuutarhojen taustalla	24	
3.1.4 Siirtolapuutarhat Suomessa 1940-luvulta alkaen	25	
3.1.5 Rakentamiskäytännöt	27	
3.2 Siirtolapuutarhat tänään	27	
3.2.1 Arvot ja ilmiöt	29	
3.2.2 Uudet siirtolapuutarha-alueet - pohdintaa	30	
3.3 Esimerkkejä siirtolapuutarhoista	32	
4. Pappilat osana suomalaista kulttuuriperintöä	35	
4.1 Pappilat ja pappilakulttuuri Suomessa	36	
4.2 Pappilat osana suomalaista rakennuskulttuurihistoriaa	36	
4.3 Pappilamaisema	38	
4.4 Viljely pappilassa	38	
5. Teiskon pappila.....	41	
5.1 Teiskon vaiheet	42	
5.2 Salonsaari eli Isosaari eli Pappilansaari	43	
5.3 Teiskon pappila pappiloiden murroksessa	44	
6. Kohti suunnitelmaa: paikka-analyysi	47	
6.1 Sijainti	49	
6.2 Maisema-analyysi	50	
6.2.1 Lähimaisema	50	
6.2.2 Kaukomaisema	53	
6.3 Rakennukset	54	
6.4 Kaavatilanne	58	
6.4.1 Pirkanmaan maakuntakaava 2040	58	
6.4.2 Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava	60	
6.4.3 Teiskon kirkonseudun osayleiskaava	62	
6.5 Kulttuuriympäristöinventoinnit	63	
6.5.1 Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö	63	
6.5.2 Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys	64	
6.5.3 Rakennuskohtaiset inventoinnit	64	
6.6 Case Teisko	66	
7. Osallistava työpajatyöskentely	69	
7.1 Pappilansaari-työpaja	70	
7.2 SWOT-analyysi	70	
7.3 Tulevaisuuden Pappilansaari	72	
8. Torpat pappilan kainalossa	75	
8.1 Aluesuunnitelma	76	
8.2 Ajatuksia toiminnallisesta konseptista	84	
8.3 Kiertotalous	88	
8.4 Palstat	92	
9. Kesällä keitaalle ja iltasella istuttamaan – puutarhakylän asumiskonsepti.....	95	
9.1 Talotyypikonseptin lähtökohdat	98	
9.2 Talotyypit	100	
9.3 Rakennerratkaisu	130	
Lopuksi.....	133	
Loppusanat	135	
Kiitokset	135	
Lähdeluettelo	136	
Liitteet	138	
Planssipienennökset	138	

1. Johdanto

1.1 Työn taustat

Tämä diplomityö on laadittu Pohjois-Tampereen Teiskossa sijaitsevan Pappilansaaren kehittämiseksi. Viralliselta nimeltään Isosaari-niminen kannaksella mantereeseen yhdistetty Pappilansaarena paremmin tunnettu alue on rakennettu 1920-luvun lopulla, jolloin Teiskon pappilalle osoitettiin uusi paikka saarelta. Pappila valmistui vuonna 1927. Se on toiminut alkuperäisen käyttötarkoituksensa jälkeen mm. leirikeskuksena ja vuokra-asuntona, mutta vuodesta 2017 alkaen päärakennus on ollut tyhjiään.

Pappilansaaren omistaa Tampereen evankelisluterilainen seurakuntayhtymä. Pappilalle etsitään uutta käyttöä ja alueen kaavoittamiseksi on tehty erilaisia tutkielmia 2010-luvulla. Viimeisin kehitysidea on ollut yhteisöllinen lähimatkailua ja vapaa-ajan asumista yhdistävä konsepti, jota tämä diplomityö tutkii.

Tämän diplomityön kanssa samanaikaisesti on laadittu Pappilansaaren rakennushistoriaselvitys sekä rakennusten kuntoarvio, jotka sisältyvät Minna-Riikka Tuohiniityn Tampereen ammattikorkeakoulun rakennustekniikan tutkinto-ohjelman opinnäytetyöhön Kuntoarvion ja rakennushistoriaselvityksen rajapinta – Case Teiskon Pappilansaari.

1.2 Työn tavoitteet

Diplomityön tavoitteena on esittää pappilamiljööseen mukautuva vapaa-ajanasumisen ja matkailun toimintoja yhdistävä konsepti aluesuunnitelman ja tyyppitalosuunnitelman tasolla. Työn taustoittamiseksi on tutkittu koko Pohjois-Tampereen kehityssuuntia, pappilarakentamista ja –kulttuuria Suomessa sekä suunnittelukonseptin lähtökohtana toimineita siirtolapuutarhoja.

1.3 Työn rakenne

Suunnittelutyön taustoittamiseksi diplomityön alkuosassa tutustutaan työn kannalta oleellisiin viitekehyksiin. Toisessa luvussa käsitellään Pohjois-Tampereen kehityssuuntia ja matkailutoimintaa. Kolmannessa luvussa tutustutaan siirtolapuutarhaliikkeen historiaan ja nykytilaan, sillä Pappilansaaren kehitysidea on saanut innoituksensa perinteisestä siirtolapuutarha-alueesta. Neljännessä luvussa tehdään katsaus Suomen pappilakulttuuriin ja –rakentamiseen, jotta voidaan ymmärtää pappilamiljöön arvot ja ominaisuudet.

Viidennessä luvussa tutustutaan suunnittelualueeseen, Pappilansaaren. Viides luku sisältää katsauksen Teiskon ja Pappilansaaren historiaan sekä sen kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Kuudennessa luvussa suunnittelualueeseen pureudutaan tarkemmin maisema-analyysin ja nykytilanteen esittelyn avulla.

Seitsemäs luku kertoo talvella 2019 osana diplomityötä järjestetystä Pappilansaari-työpajasta, johon osallistui paikallisia asukkaita ja aktiiveja. Kahdeksas ja yhdeksäs luku kertovat suunnitelmatyöstä Pappilansaaren kehittämiseksi.

2. Pohjois-Tampereen kehitys

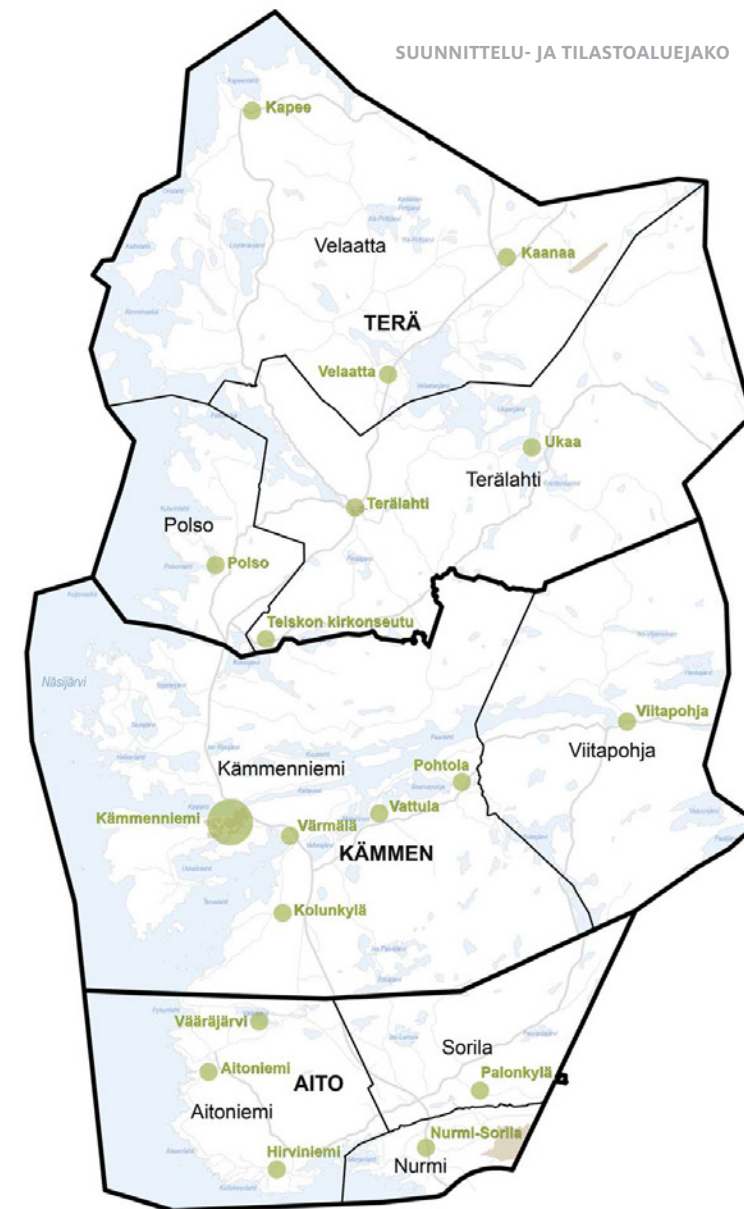
2.1 Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava

Tampereen kaupunki jakautuu kahteen osaan, joista eteläinen kantakaupungin ja sitä ympäröivät alueet käsittävä osa on rakenteeltaan kaupunkimainen, ja pohjoinen Näsijärven itäpuolella sijaitseva osa on maaseutumainen. Pohjois-Tampereen pinta-ala on 75% koko kaupungin pinta-alasta, mutta sen väkimäärä on vain 2% koko kaupungin populaatiosta. (Tampereen kaupunki, 2018.)

Pohjois-Tampereelle on laadittu samanaikaisesti diplomaation kanssa strategista yleiskaavaa, joka ohjaa alueen kehittämistä pidemmällä aikavälillä verrattuna valtuustokausittain päivittyvään kantakaupungin yleiskaavaan. Alueen osayleiskaavat säilytetään voimassa strategisen yleiskaavan rinnalla. Yhtenä Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan teemana on nostettu esiin Teiskon matkailun kehittäminen, joka on osana Tampereen kaupunkistrategiaa. (Tampereen kaupunki, 2018.) Pappilansaareen on strategisen yleiskaavan luonnoksessa 27.3.2019 esitetty matkailukohde.

Oikealla:

Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan aluerajaus.

2.2 Pohjois-Tampereen matkailutoiminta

Pohjois-Tampereen alueella on jonkin verran matkailutoimintaa, mutta potentiaalia toiminnan lisäämiseen olisi. Teiskon matkailua kehittämistä edistämään onkin valittu yhteyskoordinaattori Visit Tampereen toimesta. (Mäkinen, 2018.) Ekokumppanit Oy on laatinut vuonna 2018 Pohjois-Tampereen matkailutoimijaselvityksen, johon on koottu alueen palveluntarjoajat. Yhteensä Pohjois-Tampereen alueelta löytyi 37 matkailutoimijaa, joista yhdeksi on luettu kaikki alueen Air bnb -majoituskohteet (Ekokumppanit Oy, 2018).

Toimijoiden eritellystä palvelutaulukosta selviää, että alueen majoituskapasiteetti keskittyy Murikka-hotelliin sekä Tampereen seurakuntien leirikeskuksiin Pättinmeen ja Diabeteskeskukseen (nykyinen Ait0-keskus). Juhlien järjestämiseen ja ruokailuun löytyy monipuolisesti tiloja 5-300 hengen kapasiteettivaihtelulla. Selvityksen mukaan erilaisia elämyspalveluita tarjoaa kahdeksan toimijaa 5-100 hengen henkilökapasiteettivaihtelulla. Lisäksi tarjolla on sauna- ja kokoustiloja. Kokous-, juhla- ja ruokailupalvelut ovat matkailutoimijoiden pääasialliset toimialat. Jokainen edellä mainituista osa-alueista kattaa noin kolmasosan palveluiden kokonaistarjonnasta Pohjois-Tampereella. (Ekokumppanit Oy, 2018.)

Tie 338, joka on Jyväskyläntieltä Näsijärven itäpuolella pohjoissuuntaan kulkeva reitti, on selvityksen mukaan tärkeässä asemassa Pohjois-Tampereen matkailun kannalta, sillä se halkoo Pohjois-Tampereen alueen pohjois-etelä-suuntaisesti. Lisäksi vesiliikenteen kehittäminen nähdään selvityksessä matkailun kokonaiskehittämistä edistävänä tekijänä alueella. (Ekokumppanit Oy, 2018.)

Matkailun kannalta Pohjois-Tampereen tärkeimmät kes-

kittymät sijaitsevat Maisansalo-Murikka -alueella ja Kaanaassa. Maisansalo-Murikka -alueella toimii Maisansalon leirintäalue ja Murikka-hotelli ja Kaanaassa Kaanaan moottoriurheilukeskus. (Ekokumppanit, 2018.) Elämyspalveluiden tarjonta Pohjois-Tampereella on selvityksen mukaan pientä alueen kokoon ja puitteisiin nähden. Silti selvityksen mukaan tarjonta on luultavasti vähenemään päin, sillä asiakaspaikat eivät ole täysimittaisesti käytössä. (Ekokumppanit Oy, 2018.)

Ekokumppaneiden selvityksessä (2018) nostetaan kyläyhdistykset matkailun kannalta tärkeänä toimijana esille, sillä ne edistävät tapahtumien järjestämistä alueella ja toimivat myös itse järjestävinä tahoina. Pohjois-Tampereen alueella toimii neljä kyläyhdistystä.

Teiskon matkailun kehittämisen yhteyskoordinaattorin Pekka Peltosen mukaan alueen haasteet matkailussa kohdistuvat saavutettavuuteen ja toimijoiden yhteistyöhön. Alueelle pitäisi saada organisoituja kuljetuksia, jotka olisivat matkailijoiden helposti hyödynnettävissä. Samalla matkailutoimijoiden olisi tärkeää verkostoitua keskenään, jotta he voisivat suositella toistensa palveluita matkailijoille. (Mäkinen, 2018.)

Aiheeseen liittyen onkin järjestetty Teiskon matkailutoimijoille keskustelutilaisuuksia ja työpajoja, joista tammi-kuulle 2019 ajoittuvaan tilaisuuteen pääsin osallistumaan ja esittelemään myös diplomityötäni. Kerroin tilaisuudessa lyhyesti Pappilansaaren kehityshankkeesta, ja kutsuin paikalla olleet Pappilansaari-työpajaan. Pappilansaaren suunnittelutyö herätti kiinnostusta ja vastaanotto oli positiivinen.

Pohjois-Tampereen matkailutoimijoiden joukossa Pappilansaaren matkailupotentiaali voisi olla majoituksessa, kahvila- ja ravintolatoiminnassa ja juhlapalveluissa. Pyhä-Näsi-pyöräilyreitti sivuaa aluetta, ja pyöräilijöitä palveleville toiminnoille voisi olla kysyntää. Paikallisille Pappilansaari voisi toimia myös päivämatkakohteena, jossa voisi harrastaa esimerkiksi vesiurheilua, osallistua tapahtumiin ja tarvittaessa majoittua. Kansainvälisille kävijöille paikka voisi tarjota kokemuksia suomalaisesta mökkeilystä, uimisesta, saunomisesta ja luonnossa liikkumisesta.

Kintulammin luonnonsuojelualue on yksi Pohjois-Tampereen uusista matkailukohteista.

3. Siirtolapuutarhat

3.1 Siirtolapuutarhat Euroopassa ja Suomessa

3.1.1 Määritelmä

Siirtolapuutarha on pienistä puutarhapalstoista koostuva alueellinen kokonaisuus, joka useimmiten sijaitsee kaupunkialueella tai sen läheisyydessä (Koch, 1945: 5). Palstan koko saattaa vaihdella noin 250-500 m² välillä, ja yleensä palstalle sijoittuu pieni mökki. Suomen siirtolapuutarhaliitto ry:n jäsenenä toimii nykyään kolmekymmentä siirtolapuutarhayhdistystä. (Suomen siirtolapuutarhaliitto ry, 2018.) Useimmiten siirtolapuutarhaa hallinnoi siirtolapuutarhayhdistys. Kotipuutarhasta siirtolapuutarhan erotuksena on puutarhan etäisempi sijainti asunnosta sekä alueen yhteisöllisyys ja julkinen luonne. (Salmela, 2001: 114.)

3.1.2 Siirtolapuutarha-aatteen alkua

Ajatus kaupunkilaisilta puuttuvan puutarhan korvaamisesta juontaa juurensa jo keskiajalle, jolloin Saksassa ja Tanskassa jaettiin niin kutsuttuja ryytimaita ja kaalimaita kansalaisten viljeltäväksi hyötykasveilla. Tapaa on noudatettu myöhemmin Euroopassa etenkin sota- ja pula-aikoina. (Koch, 1945: 5.) Varsinainen siirtolapuutarha-aate syntyi kuitenkin vasta 1800-luvulla, kun lääketieteen tohtori Daniel Schreberin aloitteesta perustettiin ensimmäiset siirtolapuutarhat Saksan Leipzigiin vuonna 1870. Schreber-puutarhan ajatuksena oli parantaa kaupunkilaisten elämää teollistuneessa kaupungissa, jota vaivasi asuntopula, terveydelliset ongelmat ja kaupunkilaisten kokemaa juurettomuus. (Koch, 1945: 6; Salmela, 2001: 114.)

Tanska oli pohjoismaiden edelläkävijä siirtolapuutarhojen perustamisessa. Ensimmäinen tanskalainen siirtolapuutarha

perustettiin vuonna 1884. Ruotsiin ensimmäinen siirtolapuutarha perustettiin Tanskan esimerkkiä noudattaen Malmöön vuonna 1895. Tukholman seudulle ensimmäinen puutarha perustettiin vuonna 1904. (Salmela, 2001: 114.)

Siirtolapuutarhat helpottivat elintarvikepulaa ensimmäisen maailmansodan aikana, minkä ansiosta ne vakiintuivat osaksi eurooppalaisia kaupunkeja (Salmela, 2001: 116). Suomessa ensimmäiset siirtolapuutarhat perustettiin 1910-luvulla. Porvoon siirtolapuutarha, jonka toiminta kuitenkin jäi lyhyeksi, perustettiin vuonna 1915. Tampereella Hatanpään siirtolapuutarha perustettiin vuonna 1916, Oulun Castrenin perhepuutarhat ja Helsingin Ruskeasuon siirtolapuutarha vuonna 1918. (Salmela, 2001: 115-116.)

3.1.3 Arvot ja ilmiöt siirtolapuutarhojen taustalla

Siirtolapuutarhat suunnattiin työväelle, ja hankkeiden taustalla olleet henkilöt edustivat yleensä porvaristoa. Käyttäjilleen siirtolapuutarhat toivat hyötyä edullisempina elintarvikkeina, virkistytymisenä raittiissa ilmassa sekä helpotuksena maalaiselämän kaipuulle niille, jotka olivat muuttaneet maalta kaupunkiin. Siirtolapuutarhojen on katsottu kuitenkin myös toimineen keinona ohjata työväestöä porvarillisempaan elämäntyyliin ja arvomaailmaan. (Salmela, 2001: 116.) Kuitenkin todellisuudessa lähes kaikki yhteiskuntaryhmät ovat olleet edustettuina jo varhaisilla siirtolapuutarhoilla (Salmela, 2001: 117).

Siirtolapuutarhat nähtiin niin ennaltaehkäisevänä sosiaalihuoltona kuin kansalaisten kasvatuksen välineenä. Suomen siirtolapuutarhaliiton julkaisemassa siirtolapuutar-

haoppaassa Suomen siirtolapuutarhaliike, Elisabeth Koch (1945) kirjoittaa: ”Siirtolapuutarhoissa kasvatetaan myös hyviä kansalaisia, sillä se on pieni yhteiskunta, jolla on omat sääntönsä ja lakipykälänsä. Siellä oppii viljelijä vähitellen ymmärtämään kuinka tärkeitä on, että jokainen tässä pienessä yhteiskunnassa täyttää velvollisuutensa.”

3.1.4 Siirtolapuutarhat Suomessa 1940-luvulta alkaen

1940-luvun puoliväliin mennessä Suomessa oli noin 15 siirtolapuutarhaa. Vuosikymmenen lopulla siirtolapuutarhoja perustettiin ennätysmäärä, ja niiden lukumäärä kaksinkertaistui. Siirtolapuutarhojen merkitys osana ravinnon tuotantoa säilyi 1960-luvulle saakka. Sittenmin koristekasvit ovat vallanneet alaa hyötykasveilta puutarhapalstoilla. (Salmela, 2001: 118.)

Oman aikansa puutarbureita Tanskassa.

Voimakkaan kaupunkirakentamisen aikana 1960- ja 1970-luvuilla moni siirtolapuutarha-alue joutui väistymään kaupunkikehityshankkeiden alta, mukaan lukien Suomen vanhin vielä toiminnassa ollut siirtolapuutarha Tampereen Hatanpäällä. Siirtolapuutarhatoiminnassa 60-70-luvuilla korostuivat rentouttava lomanvietto ja halu varmistua ravinnon tuotantotavoista. (Salmela, 2001: 118.)

1900-luvun lopulla siirtolapuutarhat nousivat uuteen kukoistukseen ekologisen ajattelun tultua suosioon kaupunkilaisten keskuudessa. Siirtolapuutarhojen nykyistä suosiota selittänee myös ihmisten riippuvaisuus kaupun-

gin mukavuuksista ja palveluista, joita siirtolapuutarhapalsta ei rajoita. (Mäkelä, 2018.) Nykyisin siirtolapuutarhat katsotaan tärkeiksi virkistys- ja viheralueiksi, joiden pysyvyys on turvattu monesti yleis- tai asemakaavalla. Helsingissä Herttoniemen ja Kumpulan siirtolapuutarhat on listattu valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi eli RKY-alueiksi (Museovirasto, 2019). Siirtolapuutarhapalstat ovat Suomen Siirtolapuutarhaliitto ry:n (2018) mukaan nykyään hyvin kysyttyjä, ja uusia alueita on suunnitteilla ympäri Suomea.

Nekalan siirtolapuutarhan rakentumassa.

3.1.5 Rakentamiskäytännöt

Siirtolapuutarhat on perustettu yleensä kaupungilta vuokratulle maalle. Kaupunki on vastannut suunnitelmiensa laatimisesta ja perustustoista sekä rakentamisen valvomisesta. Viljelijät ovat perustaneet siirtolapuutarhayhdistyksen, joka hoitaa palstojen vuokraamista viljelijöille ja laatii alueella pätevät yhdistyksen säännöt. (Salmela, 2001: 116.)

Pysyvää asutusta ei ole milloinkaan sallittu siirtolapuutarha-alueilla. Siirtolapuutarhamökit ovat kuitenkin kehittyneet sateensuojaa ja säilytystilaa tarjonneista majoista huviloiden korvikkeiksi, jotka ovat kesäaikaan asuttavia. 1940-luvulla siirtolapuutarha-alueiden rakentaminen muuttui säädellymmäksi, ja viljelijöiden pitikin noudattaa tarkkoja tyyppipiirustuksia mökin rakentamisessa. Samoin viljeltäviä kasvilajeja ja niiden sijoittelua palstalla säädeltiin tarkasti. Toisen maailmansodan jälkeisenä aikana ruokapulan vallitessa kasveja koskevista säännöistä tinkittiin, ja myös eläimien pito palstoilla sallittiin. Monilla viljelijöillä ravinnon hankkiminen olikin pääasiallisena tavoitteena siirtolapuutarhalla. (Mäkelä, 2018.)

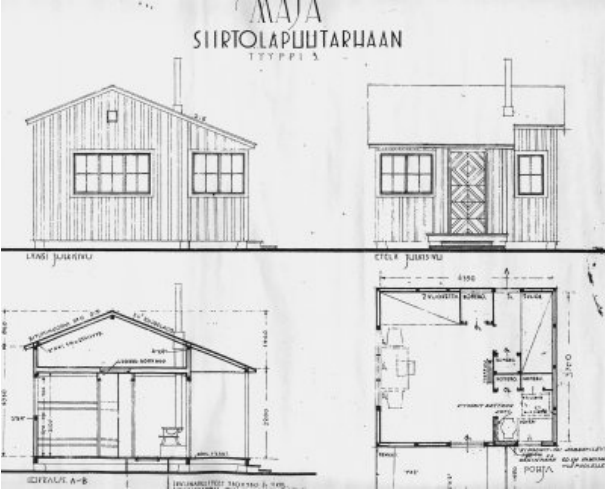
Puutarhojen käytön painottuessa vapaa-ajan viettoon vaurastumisen myötä 1960-1970-luvuilla myös rakennus- ja pihasuunnittelu vapautui tiukasta sääntelystä. Näin mökkien mukavuustasoon saatettiin tehdä pieniä parannuksia. Mäkelä, 2018.) Nykyisinkin rakentamisessa pitää yleensä noudattaa tyyppitalon suunnitelmaa, joka määrittää mökin koon, muodon ja värin (Suomen siirtolapuutarhaliitto ry, 2018).

3.2 Siirtolapuutarhat tänään

Siirtolapuutarhat vapaa-ajanviettopaikkana vastaavat hyvin ekologisemman elämäntavan edellytyksiin. Kesämökille kuljetaan yleensä yksityisautolla, kun taas siirtolapuutarhalle matka taittuu useammin myös polkupyörällä, jalan ja julkisella liikenteellä. Siirtolapuutarhamökit ovat yleensä vain kesäaikaan käytössä, eivätkä vaadi lämmittämistä talviaikaan, toisin kuin monet kesämökit. Lisäksi itse juureksia, kasviksia ja yrttejä kasvattamalla ravinnon hiilijalanjälki pienenee, kun ruokaa ei tarvitse pakata eikä kuljettaa kauppaan, eikä hävikkää samalla tavalla synny.

Siirtolapuutarhat ovat tänä päivänä hyvin kysyttyjä, ja uusia alueita suunnitellaan monessa kaupungissa (Suomen siirtolapuutarhaliitto ry, 2018). Perinteisiä kaupungin maalle perustettavia siirtolapuutarha-alueita uudempi ilmiö ovat yksityiset, esimerkiksi kiinteistöosakeyhtiömuotoiset siirtolapuutarhat. Espooseen 2010-luvun alussa rakennettu Säterin siirtolapuutarha on yksi esimerkki yksityisestä siirtolapuutarhasta (Heikkilä, 2012.)

Nekalan siirtolapuutarhan tyyppimajan piirustuksia.

3.2.1 Arvot ja ilmiöt

Meri-Maija Laaksonen (2013) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan mm. siirtolapuutarhojen merkitystä käyttäjilleen Helsingissä. Tutkimuksen mukaan siirtolapuutarhaviljely on tänä päivänä kaikkien sosiaaliryhmien harrastus, ja viljelijöitä on kaikista ikä- ja yhteiskuntaluokista. Nuorten aikuisten kiinnostus siirtolapuutarhoja kohtaan on kasvanut aikaisempaan nähden. Myös korkeasti koulutettujen osuus puutarhureissa on kasvanut. Tuloluokasta 1000-2000 €/kk löytyy eniten puutarhureita, mutta suurempiin tuloluokkiin kuuluvien määrä on kasvanut selvästi. (Laaksonen, 2013: 102-103.)

Siirtolapuutarhojen ekologinen arvo nousee vahvasti esiin Laaksonen (2013) tutkimuksessa. Ekologisen elämäntavan mahdollistavat tekijät siirtolapuutarhalla nähdään tärkeinä. Näistä erityisesti mainitaan lyhyt matka palstalle sekä luomuviljelyn ja lähiruuan mahdollisuus. (Laaksonen, 2013: 104.)

Laaksonen (2013) tutki myös syitä siirtolapuutarha-alueella viihtymiseen. Mökkipalstan läheisyys oli lähes kaikille tärkeää, ja se nousikin kaikkein tärkeimmäksi syyksi palstan vuokraamiseen. Myös luonnonläheisyys ja viljely oli tärkeää yhdeksälle kymmenestä kyselyyn vastanneesta. Kaksi kolmesta vastaajasta arvosti vapaa-aikaa muiden viljelijöiden kanssa. Valtaosalle (86,4%) lapsiperheistä turvallinen lomanviettopaikka oli merkitty yhtenä tärkeänä tekijänä. Muina syinä palstalla viihtymiseen tutkimuksessa nousi esiin kesämökin sijainti keskellä kaupunkia, maalaiselämäntavan saavuttaminen kaupungissa, puutarhanhoidon terveysvaikutukset ja oman ruuan kasvattaminen. (Laaksonen 2013: 84-85.)

Siirtolapuutarhamökkien käyttöasteesta Laaksonen (2013) tutkimuksessa selviää, että valtaosa (83,27%) puutarhapalstaa vuokraavista yöpyy mökillään. Keskimääräinen yövyttyjen öiden määrä oli noin 65 yötä vuodessa. Yöpymisten määrä jakautui 10 ja 150 yön välille. Hieman yli puolet vastaajista kertoi käyttävänsä mökkiä talvella retkikohteena, ja 7,54% yöpyy mökillä talvisin. (Laaksonen 2013: 85-87.) Mökin käyttöasteeseen vaikuttaa myös mökin varustelu. Jos mökissä on lämmitys ja/tai suihku, yöpymisten määrä on korkeampi. (Laaksonen 2013: 93.)

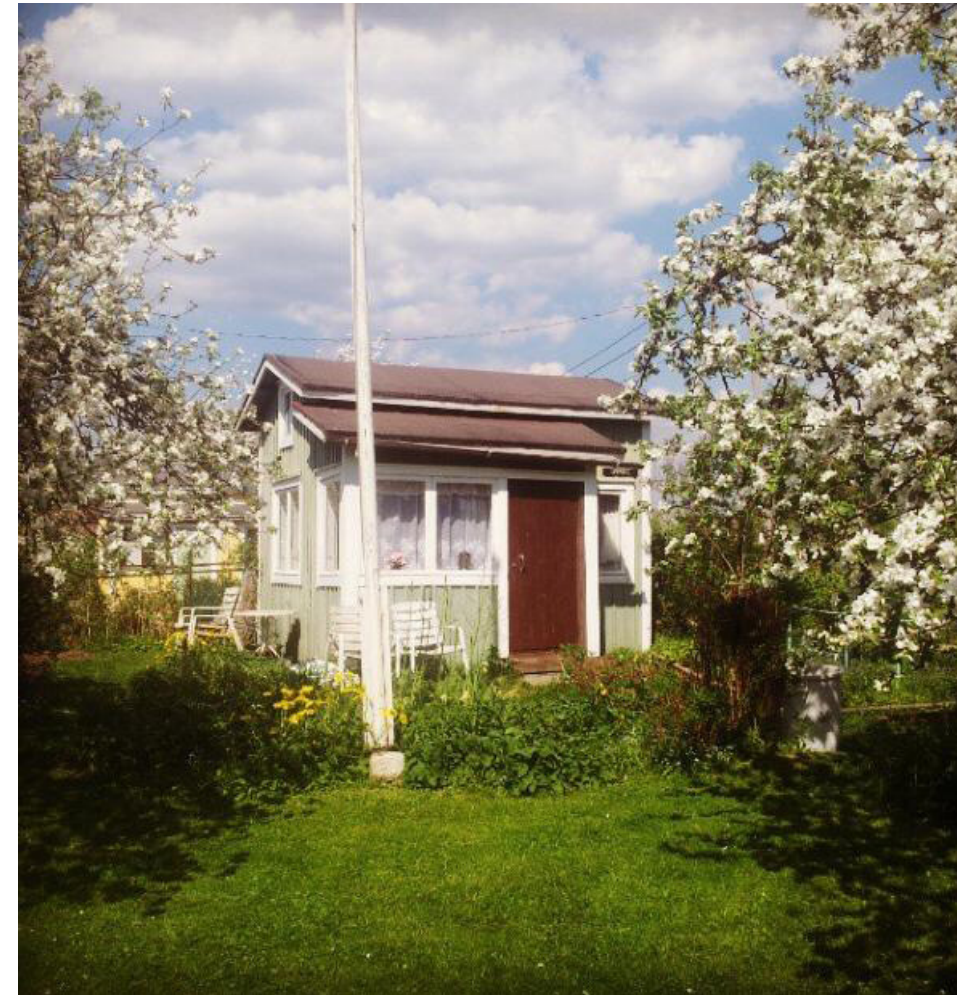
Kyselytutkimuksen mukaan noin puolet kyselyyn vastanneista siirtolapuutarhan käyttäjistä käyttää ainakin osittain autoa palstalle saapuessaan. Julkista liikennettä palstalle saapumiseen käyttää 63%. Polkupyörän käyttäjiä oli 52% ja jalan kulkevia 34,6%. Ensijaisena kulkuvälineenä autoa käytti 36,8%, julkista liikennettä 29,2% ja polkupyörää 25% kyselyyn vastanneista. (Laaksonen 2013: 78-79.)

Yhteisöllisyydestä Laaksonen (2013) tutkimuksessa selviää, että yli puolet kyselyyn vastanneista osallistuu siirtolapuutarhan talkoisiin ja juhliin. Hieman alle puolet käy aktiivisesti yhdistyksen kokouksissa (43,8%) ja käyttää alueen suihkuja (42,5%), ja hieman alle kolmannes (28,9%) käyttää alueen yhteistä saunaa. Muu yhdistyksen vapaa-ajan toiminta ja kurssit olivat vähemmän suosittuja.

3.2.2 Uudet siirtolapuutarha-alueet - pohdintaa

Nähdäkseni uusien siirtolapuutarha-alueiden suunnittelussa tulisi ottaa huomioon tutkimuksessakin esiin nousseet edellytykset siirtolapuutarhalla viihtymiseen. Tärkeäksi tekijäksi noussut lyhyt etäisyys saattaa tuottaa haasteita uusille siirtolapuutarha-alueille, kun kaupungit ovat laajentuneet ja tonttimaata on monesti kiven alla. Toisaalta näyttää siltä, että suuri osa siirtolapuutarhan käyttäjistä kulkee joka tapauksessa ainakin osittain palstalle autolla. Vähintään mahdollisuus julkiseen liikenteeseen olisi kuitenkin mielestäni oltava. Yhteisölliseen henkeen voisi sopia myös esimerkiksi organisoidut kimppakyydit.

Meri-Maija Laaksosen (2013) mukaan yhteisöllisyys onkin edelleen tärkeää siirtolapuutarhan käyttäjille. Yhteisöllisyyden edistäminen erilaisin suunnitteluratkaisuin, kuten tarjoamalla yhteistiloja ja yhteiskäyttöisiä palveluita on tärkeää. Uusilla siirtolapuutarha-alueilla yöpymismahdollisuus on syytä huomioida mökkien tilaohjelmassa ja suunnittelussa. Muunneltavilla tila- ja kalusteratkaisuilla voisi mahdollistaa nykyaikaisemmat puitteet pidempiaikaiseen majoittumiseen tinkimättä kuitenkaan siirtolapuutarhamökin yksinkertaisesta ja vaatimattomasta tyylistä.

Nekalan siirtolapuutarhan palsta numero 315. Kuva Tytti Vanhanen.

3.3 Esimerkkejä siirtolapuutarhoista

Nekala, Tampere

Nekalan siirtolapuutarhan toiminta on alkanut vuonna 1933 alueen ollessa kolmas Tampereelle perustettu siirtolapuutarha.

Alueen laajuus on kokonaisuudessaan 143 760 m², ja siihen kuuluu 311 noin 300 m² laajuista palstaa. Mökit ovat kooltaan noin 25 m².

Koko alue jyvitettyä: 462 m² / palsta

Lähteet: Maanmittauslaitos, Nekalan siirtolapuutarhayhdistys ry sekä Mäkelä, 2018.

Säteri, Espoo

Säterin siirtolapuutarha eli KOY Kesäyöntarha on yksityinen osakeyhtiöpohjainen moderni siirtolapuutarha, joka on valmistunut vuonna 2011.

Alueen laajuus on kokonaisuudessaan 20 713 m², ja siihen kuuluu 46 palstaa 25 m² mökeillä.

Koko alue jyvitettyä: 450 m² / palsta

Lähteet: Maanmittauslaitos ja Espoon ajantasa-asemakaava sekä Heikkilä, 2012.

Nærum, Tanska

Nærumin siirtolapuutarhan rakentaminen Kööpenhaminan lähetyillä aloitettiin vuonna 1948. Puutarha koostuu ovaalinmuotoisista puutarhapalstoista. Kokonaisuuden on suunnitellut C. Th. Sørensen. Alun perin suunnitelma sisälsi 44 palstaa, joista lopulta rakennettiin 39 palstaa. Nykyisin alueella on 50 puutarhapalstaa.

Alueen laajuus kokonaisuudessaan noin 35 750 m², ja siihen kuuluu 50 palstaa noin 25-35 m² kokoisilla mökeillä.

Koko alue jyvitettyä: 715 m² / palsta.

Lähteet: Google Maps sekä Kolonihaveforeningen for Nærum og Omegn.

4. Pappilat osana suomalaista kulttuuriperintöä

4.1 Pappilat ja pappilakulttuuri Suomessa

Pappiloiden kukoistus Suomessa sai alkunsa uskonpuhdistuksen myötä 1500-luvulla, kun papeille suotiin lupa solmia avioliitto. Aikaisemmin yksin eläville papeille osoitetut virka-asunnot eivät enää soveltuneet perhe-elämään. Kuningas Juhana III:n määräyksellä papeille kuuluvan kiinteistön koko kasvoikin kokonaiseksi tilaksi sisältäen tilat ja rakennukset asumiselle, ruuan valmistamiselle ja säilömiselle sekä kotieläimien pitämiselle. Pappissukujen muodostumisen ja tilanpidon myötä syntyi evankelinen pappilakulttuuri. (Knapas et. al., 2009: 12-14.)

Pappiloista muodostui eräänlainen yhteisön keskipiste, joka vaikutti ympäröivän kylän elämään. Pappiloissa järjestettiin erilaisia kirkollisia tapahtumia ja kestittiin mm. piispantarkastuksia sekä suku- ja hääjuhlia. Kesäisin järjestettiin sukulaisten ja samaan säätyyn kuuluvien vierailuja pappilaan. Paikallisia sosiaalisia suhteita ja kuumisten vaihtoa käytiin matkanteon ohessa hoitamassa pappilan porstuassa ja keittiön ovensuussa. (Knapas et. al., 2009: 40-41.) Aikansa pappilaa voi myös kuvailla ”lasiseinäiseksi taloksi”, jossa papin perheeltä odotettiin esikuvallista kristillistä ja porvarillista elämää. (Knapas et al., 2009: 25.)

Säätypappilan kulta-aika kesti 1700-luvulta 1800-luvun puoliväliin. 1600-luvulta lähtien lain määräämä pappilan laajuus oli seitsemän rakennusta. Seurakuntalaiset olivat velvoitettu hoitamaan pappilan rakennustyöt. (Knapas et. al., 2009: 26.)

Pappiloiden säätyläiselämää ja pappien etuoikeutetuksi koettua sosiaalista asemaa kohtaan alkoi syntyä kritiikkiä 1800-luvun lopulla, kun yhä suurempi osa ylioppilaista

tuli säätyläisperheiden sijaan talonpoikaisperheistä. Ilmapiiirin muuttumiseen liittyi talonpoikainen herännäisyys ja alempiarvoisen herännäispapiston ryhmän syntyminen. Ajan kirjallisuudesta löytyy esimerkkejä pappilakriitistä. Pappilassa kasvanut Juhani Aho esitti kritiikkiä pappilan perhe-elämää kohtaan ja teoksessaan Kevät ja takatalvi kuvaili ihannepappilaa erämaan keskellä olevana kulttuurikeitaana, joka edistäisi hyvinvointia ympäristössään. (Knapas et. al., 2009: 43-46.)

Ilmapiiirin muuttuminen ei heti vaikuttanut pappilaan talona tai maatilana. Pappien palkkaukseen tehtiin kuitenkin muutoksia 1900-luvun alussa, ja pappilaan liittyneistä luontoiseduista siirryttiin rahapalkkaan. (Knapas et. al., 2009: 46.) Pappilasta tuli papin luontaisetusunto, johon aikaisemmin liittyneet metsä- ja viljelysmaat siirtyivät pääosin seurakunnan omistukseen ja käyttöön. Vähitellen myös papin velvoite asua viranhaltijan asunnossa poistui, ja pappiloiden asuinkäyttö loppui monessa seurakunnassa. (Knapas et. al., 2009: 47.)

4.2 Pappilat osana suomalaista rakennuskulttuurihistoriaa

Edistyksellisimmät pappilat ovat edustaneet aikansa yksimpia tyyliasuuntauksia ja kauneusihanteita. Laki määräsi pappiloiden huoneluvun, jonka lisäksi pappiloilta odotettiin tavanomaista talonpoikaisrakennusta parempaa asumisen laatua. Pappilarakennukset kertoivat ulkoasullaan myös papin ja kirkon vallasta pitäjässä. Tyyllisesti pappiloissa monesti yhdistyy usean eri aikakauden tyylejä korjaus- ja muutostöiden myötä. On myös ollut tavallista,

että pappilarakennukseen on haettu vaikutteita lähisedun muista arvostetuista rakennuksista. (Soikkeli, 2000: 68.)

Vielä 1500- ja 1600-luvuilla pappilat muistuttivat tavanomaisia talonpoikaisasumuksia, ja ensimmäiset pappilat olivatkin keskiaikaisen rakennustavan mukaisia yksittäistupia. Pappiloihin kuului useampi toiminnaltaan monikäyttöinen tuparakennus. Vasta 1700-luvulla toiminnot jakautuivat eri rakennuksiin, ja samalla keskiaikaisen elämänmuodon jäänteet katosivat. Pihapiiri muodostui kuitenkin runsaasta asuin- ja talousrakennusten ryhmästä. 1700-luvulle tultaessa myös pappilan rakennuspaikan vaatimukset korostuivat; paikalta haettiin kauneutta ja luonnon läheisyyttä. Aateliskartanoista otettiin mallia rakentamisessa, ja asuintilat yhdistyivät päärakennukseen. Päärakennuksen esteettiseen puoleen alettiin myös panostaa enemmän. Vauraimmissa seurakunnissa pappiloiden hirsiseiniä alettiin vuoraamaan laudoituksella. (Soikkeli, 2000: 69-84.)

Pappilan ja maiseman yhteys korostui lisää 1800-luvulla. Rakennuspaikka pyrittiin valitsemaan siten, että sieltä aukeaisi laaja maisemanäkymä. Talousrakennusten määrä pihapiirissä väheni, kun rakennustekniikoiden kehityessä pystyttiin rakentamaan suurempia ja kestävämpiä rakennuksia. Silti pappiloihin liittyi vieläkin runsaasti talousrakennuksia, jotka oli ryhmitelty mies- ja karjapihan ympärille. 1800-luvulla pappilat alkoivat kilpailla koossa ja kauneudessa kartanoiden kanssa ollen monesti lain määräämää huonemäärää suurempia. 1800-luvun loppupuoli oli pappiloiden rakentamisen ja korjaamisen aktiivisinta aikaa johtuen uusien seurakuntien perustami-

sesta ja kappeliseurakuntien itsenäistymisestä. (Soikkeli, 2000: 94-106.)

1900-luvun alussa monissa seurakunnissa todettiin syrjässä maaseudulla sijainneen pappilan etäisyys kirkonkylältä liian pitkäksi. Pappiloita rakennettiinkin tuolloin usein keskeiselle paikalle kirkonkyltiin ja taajamiin. Suurten ja edustavien pappiloiden rakentaminen väheni vuosisadan alussa. Rakentamisessa pyrittiin hyödyntämään teknisiä uudistuksia ja asumisen osalta seurattiin ajan vaatimuksia. Rakennustapa oli silti yhä perinteinen. 1930-luvun jälkeen rakennetut pappilat muistuttivatkin ajan vaurasta omakotitalorakentamista pihamaata myöten. (Soikkeli, 2000: 117-122.)

Maalaus Ruoveden pappilasta, maalannut Toini Olga Kallio 1975.

4.3 Pappilamaisema

Pappiloiden rakennuspaikan valinnassa on 1700-luvulta alkaen suosittu kaunista paikkaa, jossa on yhteys luontoon ja monesti vesistöön. Ympäröivät pellot ovat muodostaneet pappilan rakennusten kanssa omaleimaisen maalaismaisemansa. Lisäksi pappiloiden puutarhat olivat osa esteettistä kokonaisuutta. Ympäröivien peltojen vuoksi pappila on monesti näkynyt kiinteästi kyläkuvassa. Viljelyn loppuessa ja peltojen metsittymisen seurauksena suomalainen avoin ja valoisa kulttuurimaisema häviää. Tämä on nähtävissä myös pappilarakennusten ympäristössä. Pappilamiljöön säilyvyyden kannalta pappilan luontoyhteyden säilyttäminen on ratkaisevaa. (Soikkeli, 2000: 148-150.)

Pappilan lähiympäristön kaavoituksen seurauksena uusien massiivisten rakennusten toteuttaminen lähelle pappilaa on myös muuttanut montaa pappilaympäristöä. Uudisrakennusten perinnerakentamisen tyylistä poikkeava massoittelu ja materiaalit vaikuttavat myös osaltaan siihen, miten uudisrakentaminen muuttaa vanhaa ympäristöä. (Soikkeli, 2000: 174.)

4.4 Viljely pappilassa

Säätypappilan kulta-aikana 1700-luvulta 1800-luvun puoliväliin pappiloilla oli hengellisen opetuksen lisäksi merkittävä rooli myös yleishyödyllisen tiedon jakamisessa. Pappilat toimivat mm. maanviljelyksen ja puutarhahoidon saralla esikuvina ja edelläkävijöinä uusien lajien kasvattamisessa ja uusien viljelystekniikoiden omaksumisessa. (Knapas et. al., 2009: 30). Tavallisiin maalaistaloihin uusien lajien, kuten perunan sekä yrtti- ja marjalajien viljely levisi pappiloiden esimerkistä (Knapas et. al., 2009: 43).

Pappila ja sen viljelysmaat olivat pitkään huomattava osa papiston palkkausta. Papille saattoi kuulua asuintalon ja piharakennusten lisäksi mittavasti peltomaata sekä metsää. Viljeltävää oli paljon, ja pitäjäläiset suorittivatkin päivätöitä pappilan tiluksilla (Knapas et. al., 2009: 19). 1700-luvun lopulla suunnitellut pappilapuutarhat yleistyivät (Soikkeli, 200: 80). Luonnollisemmat muodot puutarhoissa yleistyivät 1800-luvun pappilapuutarhoissa, mutta 1700-luvulta periytynyt neliöjako näkyi edelleen. Hyötypuutarhaan kuului hedelmätarha, kyökkiryytimaa, lääkekortteli ja kukkaiskortteli. (Soikkeli, 2000: 106-107.)

Myös torpparijärjestelmä mahdollisti osaltaan laajamittaisen viljelyn pappiloissa, sillä torpat olivat sitoutuneet tekemään työtä pappilan viljelyn eteen. Pappilat saattoivat kartanoiden tapaan saada siis huomattavan määrän työvoimaa vastineeksi torppien maankäyttöoikeudesta. Esimerkiksi uusia peltoja raivattiin torppareiden voimin. (Soikkeli, 2000: 57.)

Viljelyn merkitys papin toimeentulossa väheni 1900-luvun alussa, kun pappilalle kuuluvien tilusten määrää rajoitettiin ja pappien palkkausta muutettiin rahapalkaksi (Knapas et. al., 2009: 17-21). Omatoiminen viljely jatkui monissa pappiloissa vielä 1900-luvun alussa, vaikka seurakuntatyön lisääntyttyä 1800-luvun lopulta alkaen maanviljelys oli alkanut jäädä vähemmälle huomiolle. Tavallisesti viljelypinta-ala oli muutama kymmenen hehtaaria. Joissain seurakunnissa pappiloiden viljatila oli kutistunut hyötypuutarhaksi ja kasvimaaksi. Seurakunta vuokrasi vapautuneet viljelysmaat yleensä ulos. Myöhemmin suuri osa vanhoista viljelysmaista on kaavoitettu eri käyttötarkoituksiin. (Soikkeli, 2000: 57)

*Maarian pappilan puutarha 1900-luvun alussa.
Kuvaaja tuntematon.*

5. Teiskon pappila

5.1 Teiskon vaiheet

Teisko on Tampereen Pohjoiseen suuralueeseen kuuluva maaseutumainen alue, joka on kautta aikojen tunnettu viljavana ja hyvänä metsästysalueena. Pysyvän asutuksen arvellaan syntyneen alueelle 1300-1400-luvulla, josta ensimmäisestä kiinteästä asutuksesta ei ole tietoa. (Tampereen kaavoitusvirasto, 1985: 300.) Tuona aikana Vesilahden ja Lempäälän eränkävijät katsoivat alueen kuuluvan erä- ja takamaakseen, ja alueella onkin käyty metsästävässä ja kalastamassa. Sittenmin asutusta on syntynyt paikoille, jotka ovat olleet vesistön varrella ja otollisia viljelylle. (Tampereen kaupunki, 2015: 9.) Maa- kirjojen mukaan vuonna 1540 Teiskossa on ollut 17 kylää ja 63 tilaa (Jaakkola, 2008: 56).

Tilojen siirrettyä talonpoikien omistukseen ja torppien yleistyessä torppien lukumäärä kasvoi Teiskossa runsaaksi, ja torppareiden harjoittamalla maanviljelystyöllä oli suuri merkitys. 1700-luvun puolella Teiskossa alkoivat isojakotoimitukset. 1860-luvun nälkävuosien myötä karjanhoito ja samalla heinän viljely lisääntyivät, ja maata raivattiin lisää pelloksi. Puuta kaadettiin myyntiin etenkin vesireittien varrelta, joista kuljetus oli helppo järjestää. (Tampereen kaupunki, 2015: 9.)

Teiskolaiset saivat ensimmäisen kirkkonsa vuonna 1621. Oman seurakunnankin perustamista esitettiin, mutta tämä toteutui vasta myöhemmin. Nykyinen Teiskon kirkko on valmistunut vuonna 1788 hieman sivuun alkuperäisen kirkon paikasta määrittäen nykyisen kirkonkylän paikan. (Tampereen kaupunki, 2015: 9.)

Matkustajalaivaliikenne yleistyi Näsijärvellä 1800-luvun loppupuolella tuoden tamperelaisia kesäasukkaita. Vaurastuneet perheet rakennuttivat kesähuviloita, jossa

vietettiin koko kesä kulkien töihin laivoilla. Sota-aikana kaupunkilaisia kehoitettiin siirtymään maaseudulle, ja kaupungista siirtyikin paljon ihmisiä Teiskoon evakkoon. Myös Karjalan evakkoja tuli alueelle paljon, ja myöhemmin Karjalan väestöä sijoitettiin Teiskoon ja Aitolahteen. (Tampereen kaupunki, 2015: 10.)

Teiskon seurakunta ja kunta itsenäistyivät vuonna 1865. Alkuperäisessä rajauksessa Teiskon alueeseen kuului myös Näsijärven länsipuolisia alueita, jotka myöhemmin liitettiin Kuruun ja Ylöjärveen. Vuonna 1972 Teisko liitettiin Tampereeseen. (Tampereen kaupunki, 2015: 12.)

Teiskoa Kuninkaan kartastossa (1776-1805). Kuvassa oikealla Kirkkojärvi, jossa Salo-niminen saari (nykyinen Isosaari).

5.2 Salonsaari eli Isosaari eli Pappilansaari

Saaresta, joka sijaitsee Teiskon kirkon länsipuolella Kirkkojärven ympäröimänä, on käytetty viime vuosisatoina nimiä Salonsaari, Isosaari ja Pappilansaari. Saarella sijaitsi ennen Salo-niminen tila, joka kuului Teiskolalle. (Tampereen kaupunki, 2015.) Sittenmin Teiskon seurakunta osti saaren, joka yhdistettiin kannaksella mantereeseen ja jolle rakennettiin Teiskon pappila vuonna 1927 (Tampereen kaupunki, 1988: 337). Tässä työssä saaresta käytetään nimeä Pappilansaari.

Uuden pappilan rakentamisen taustalla oli papiston palkkausudistus, joka toteutettiin vuonna 1922. Kun pappilaan liittyneet luontoisedut menettivät merkityksensä papin palkkauksessa, ei pappila ollut enää samalla tavalla riippuvainen maistaan. Silloinen Teiskon pappila sijaitsi Asuntilassa noin neljän kilometrin päässä kirkosta, ja pappila haluttiinkin saada lähemmäs kirkkoa ja palveluita. Sopivan paikan löytäminen oli työn takana, mutta lopulta Teiskolan isäntä teki seurakunnan kanssa kaupat Salonsaaresta eli nykyisestä Pappilansaaresta. Saaren ja mantereen väliin muodostettiin kannas, tien varteen istutettiin hopeapajukuja, ja saareen vedettiin sähköt. Uusi pappila valmistui vuonna 1927, ja vanha Asuntilan pappila muutettiin kansakouluksi. (Willberg, 1988: 28-29; Jaakkola, 2008: 118.)

Uusi pappilarakennus oli kaksikerroksinen aumakattoinen hirsirakennus, joka toteutti 1920-luvun klassismin piirteitä. Rakennuksen suunnitteli Heikki Tiitolan rakennustoimisto. Tyylin mukaiset leveät nurkkapilasterit, ikkunoiden yläpuoliset palmettimukaelmat ja sivuovien päällä olevat kaari-ikkunat luovat tyylinmukaisen ulkoasun. Myös tilan työntekijöiden rakennus,

nk. Pikku-Pappila, on samaan tyyliin rakennettu, joskin vaatimattomampana versiona. Avokuistin päätykolmio ja kapiteelilliset puupilarit luovat juhlanan tunnelman. Myös rantasauna ja pihapiirissä säilynyt ulkokäymälä on rakennettu klassismin mukaisiksi. (Jaakkola, 2008: 118.)

Pappilan valmistuessa seurakunta istutti pappilan ympärille suuren puutarhan risteilevillä puistokäytävillä (Tampereen kaupunki, 1988: 338). Puutarha sijaitsi rakennuksen etelä- ja länsipuolella, ja siihen kuului runsaasti hyöty- ja koristekasveja.

Pappila peruskorjattiin vuonna 1959 (Saarela, 1960: 13). Maatalousrakennuksia purettiin vuonna 1960 (Saarela, 1960: 13). Puutarhasuunnitelman mukaan pihapiirissä on ollut säilyneiden rakennusten lisäksi ainakin aittarakennus ja läpi kuljettava eläinsuoja. Osa kookkaasta eläinsuojasta on säilynyt. Aittarakennus tuhoutui tulipalossa vuonna 1942 (Tuohiniitty, 2019). Aitan kivijalka on puutarhasuunnitelman mukaisella paikalla pihapiirissä.

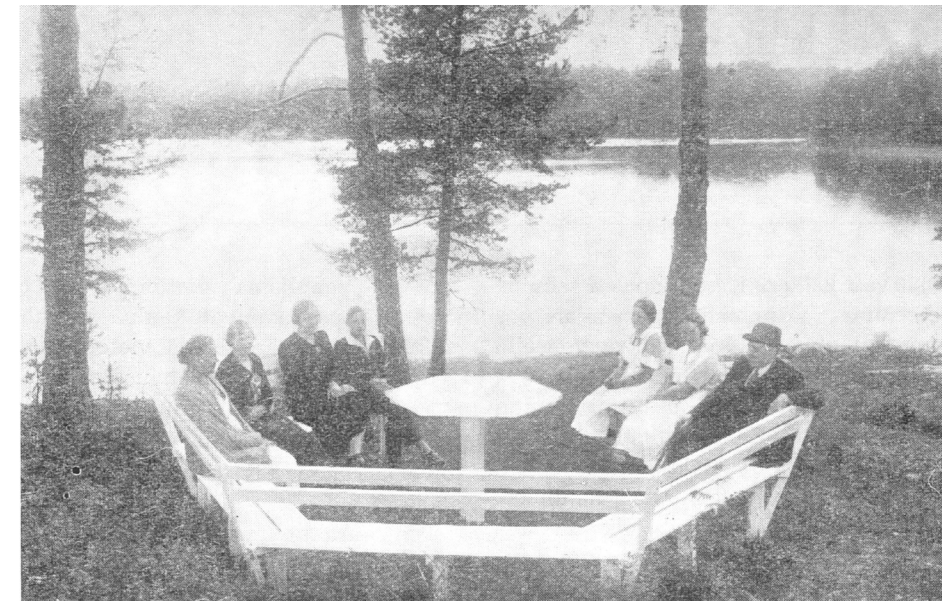
Pappilatoiminnan loputtua pappilaa käytettiin leirikeskuksena vuosina 1982-1992. Myöhemmin pappilaa on vuokrattu asuinkäyttöön (Jaakkola, 2008:118). Viimeinen vuokra-asukas on muuttanut pois keväällä 2017, ja siitä lähtien pappila on ollut tyhjillään. Tampereen seurakunnat etsii pappilalle parhaillaan uutta käyttöä.

5.3 Teiskon pappila pappiloiden murroksessa

Teiskon pappila valmistui muutamaa vuotta papiston palkkausuudistuksen jälkeen, joten se ei ole milloinkaan toiminut yhtä laajamittaisena omavaraisena maatilana kuin 1700-1800-lukujen pappilat. Pappilassa on kuitenkin ollut edellytykset pitää eläimiä ja viljellä saaren pelto- aluetta. Puutarhassa on pidetty rehevää keittiöpuutarhaa, joten edellytykset jonkin tasoiseen omavaraisuuteen on ollut. Palkkausuudistusta edeltäneeseen aikaan nähden Pappilansaaren tilukset olivat kuitenkin pienet. Suurten

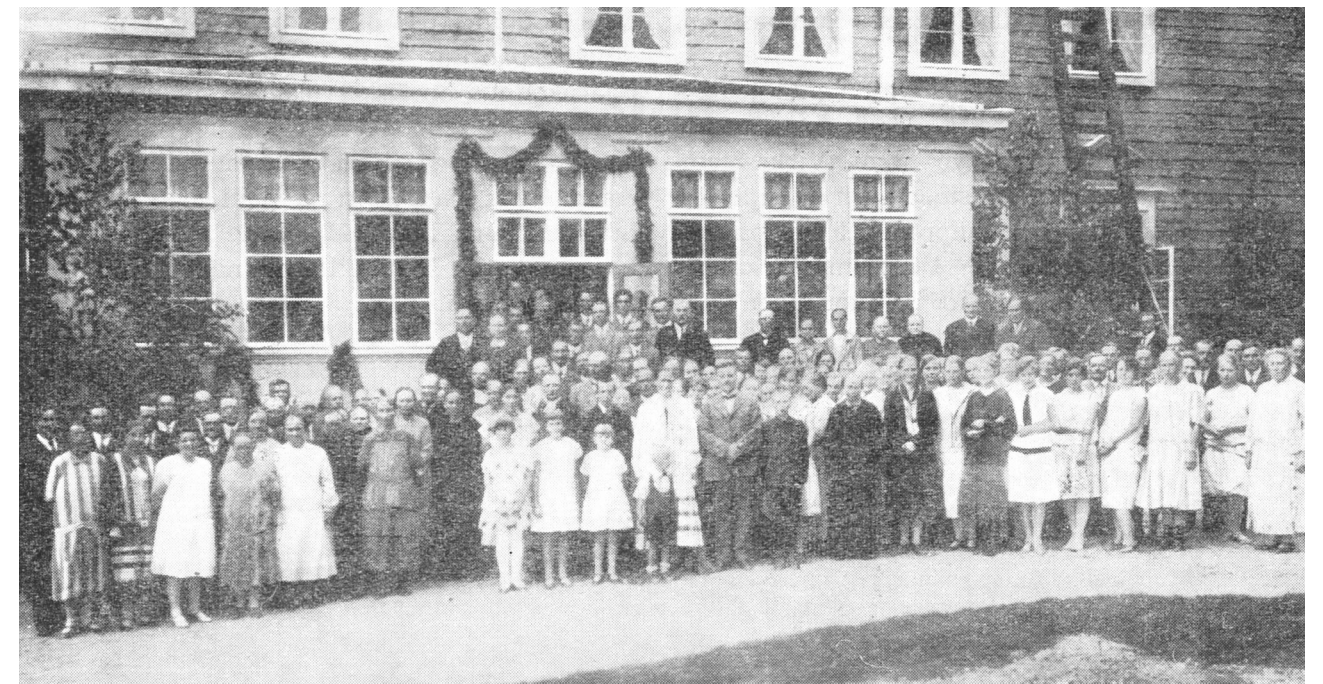
pappiloiden rakentaminen 1920-luvulta alkaen ei ollut enää kovin yleistä, ja Teiskon pappila onkin melko harvinaisen esimerkki aikakautensa maatilamaisesta pappilarakennuksesta (Soikkeli, 2000: 128).

*Pappilansaari kuvattuna Teiskon kirkon tornista
luultavasti 1930- tai 1940-luvulla.*

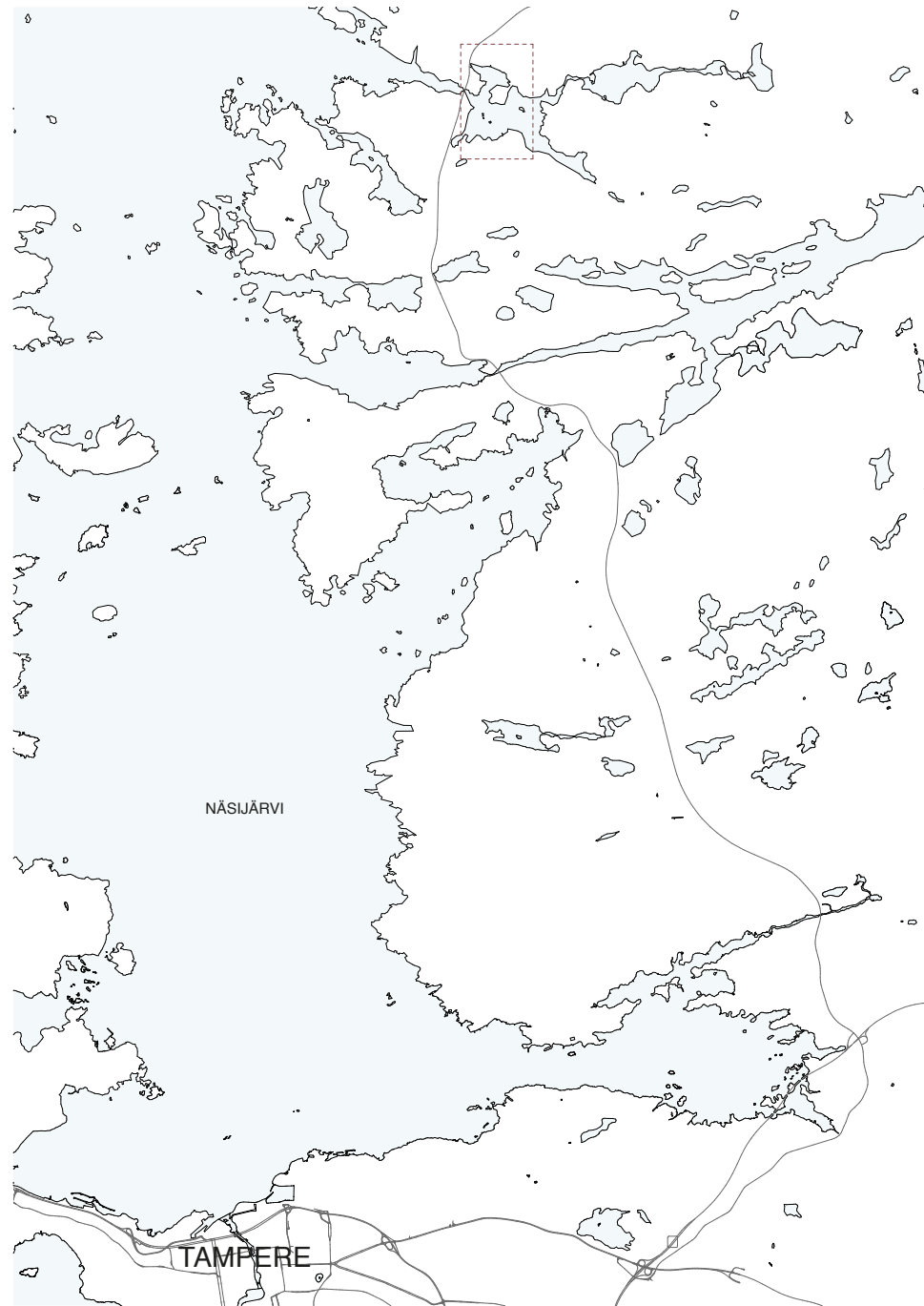
*Vasemmalla:
Lepobetki Pappilanniemen kär-
jessä.*

*Alla:
Uuden pappilan tupaantuliais-
jubilasta.*

6. Kohti suunnitelmaa: paikka-analyysi

*Suunnittelualan sijainti
Tampereella.*

6.1 Sijainti

Pappilansaari sijaitsee Pohjois-Tampereen Teiskossa. Etäisyys Tampereen keskustaan on noin 35 kilometriä, ja Tampereen paikallisliikenteen linja 90T kulkee Teiskon kirkkotietä Pappilansaaren ohi. Matka linja-autolla keskustaan kestää noin tunnin.

Teiskon kirkonkylällä Pappilansaari sijoittuu Teiskon kirkkotien varrelle Teiskon kirkon ja Terälahdentien väliselle osuudelle. Kirkkojärvi ympäröi Pappilansaarta, ja Kirkkojärveltä on yhteys niin länteen Näsijärvelle kuin itään Kaletonjärvellekin. Teiskon kirkonkylä ei ole milloinkaan muodostunut aktiiviseksi palvelujen keskittymäksi, vaan kirkonkylä koostuu kirkon ja seurakuntatalon lisäksi lähinnä omakotitaloista.

Suunnittelualan sijainti Teiskon kirkonkylällä.

6.2 Maisema-analyysi

6.2.1 Lähimaisema

Pappilansaaren voi jakaa maisemallisesti seuraaviin pääelementteihin: pappilan pihapiiri ja puutarha, saaren keskiosan peltoalue sekä puustoinen rantavyöhyke. Rantavyöhykkeen sekametsä on kasvanut aikojen saatossa tiheäksi ja paikoin puskaiseksikin. Isosaaren luontoselvityksen mukaan saaren itä- ja länsirannalla sijaitsevat lajistoltaan kulttuurivaikuttaiset lehdot ovat arvokkaita luontokohteita. (FCG, 2019.)

Peltomaisemaa jakaa pellon keskiosan metsäsaareke, joka yhtyy pappilan puutarhan alueeseen. Metsäsaarekkeen reunalla on vanha lato. Pappilan puutarhan alueen pystyy

yhä erottamaan, joskin sen reunoilla oleva kasvillisuus on puskittunut.

Eri puolilla saaren ranta-aluetta on nähtävissä avokalliota. Peltö on savimaata (FCG, 2019). Saaren mantereeseen yhdistävällä kannaksella on kosteikkoisia alueita. Paikallistiedon mukaan saaren eteläosan ranta on kivikkoista.

Oikealla: maisemakartoitus.

Alla: näkymä saarelle saavuttaessa.

Kaukonäkymä 1
Kaukonäkymä 3

Kaukonäkymä 2
Kaukonäkymä 4

6.2.2 Kaukomaisema

Ympäristöstään tarkasteltuna Pappilansaari näkyy maisemassa metsäisenä, eikä saaren rakennuksia juurikaan erota lukuun ottamatta ranta-aunaa. Oheiset kaukonäkymäkuvat on otettu sijaintikaavion mukaisesti Kirkkojärven rannoilta eri ilmansuunnista Pappilansaarta kohti.

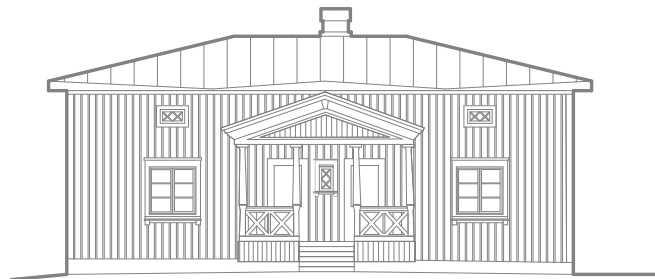
Kaukonäkymäkuvien näkymäsuunnat.

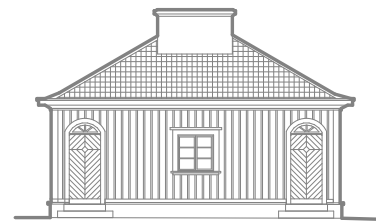
6.3 Rakennukset

Alkuperäisistä rakennuksista on säilynyt pappilan pää-rakennus, pappilan pehtoorin talo tai niin kutsuttu pikku-pappila, rantasauna sekä osa eläinsuojaa. Lisäksi saarelle saavuttaessa on riihi ja metsäsaarekkeen reunassa lato, joiden rakentamisaikankohdasta ei kuitenkaan ole varmaa tietoa. Palaneen aitan kivijalka seisoo pikku-pap-pilan ja pappilan päärakennuksen välissä rantametsän rajassa. Maatalousrakennuksia on purettu vuonna 1960 (Saarela, 1960). Tässä yhteydessä lienee purettu valtaosa eläinsuojasta, jonka voi erottaa kokonaisena maisemassa sivun 44 kuvassa.

1. Pikku-pappila 1927, 100 m²
2. Rantasauna 1927, 100 m²
3. Pappilan päärakennus 1927, 600 m²
4. Käymälä 1927, 10 m²
5. Lato, 90 m²
6. Riihi 1927?, 35 m²
7. Talli 1927, 95 m²

1. Pikku-pappila

2. Rantasauna

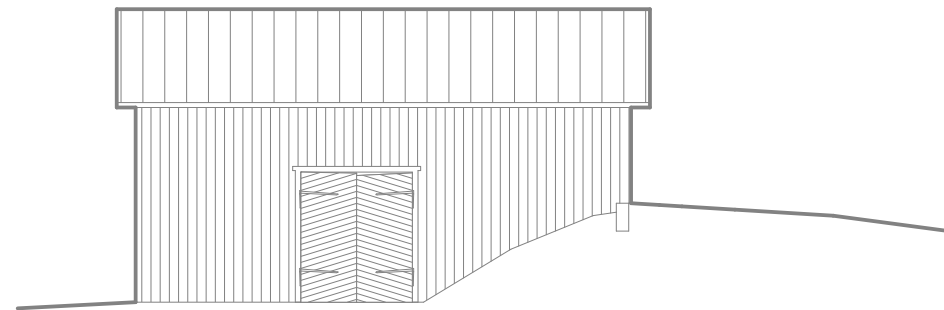

3. Päärakennus

4. Käymälä

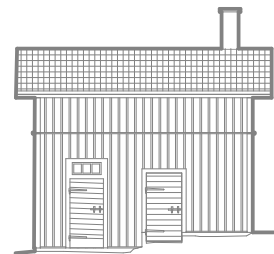

5. Lato

Alla: riibi.

Oikealla: lato.

6. Riibi

7. Talli

6.4 Kaavatilanne

6.4.1 Pirkanmaan maakuntakaava 2040

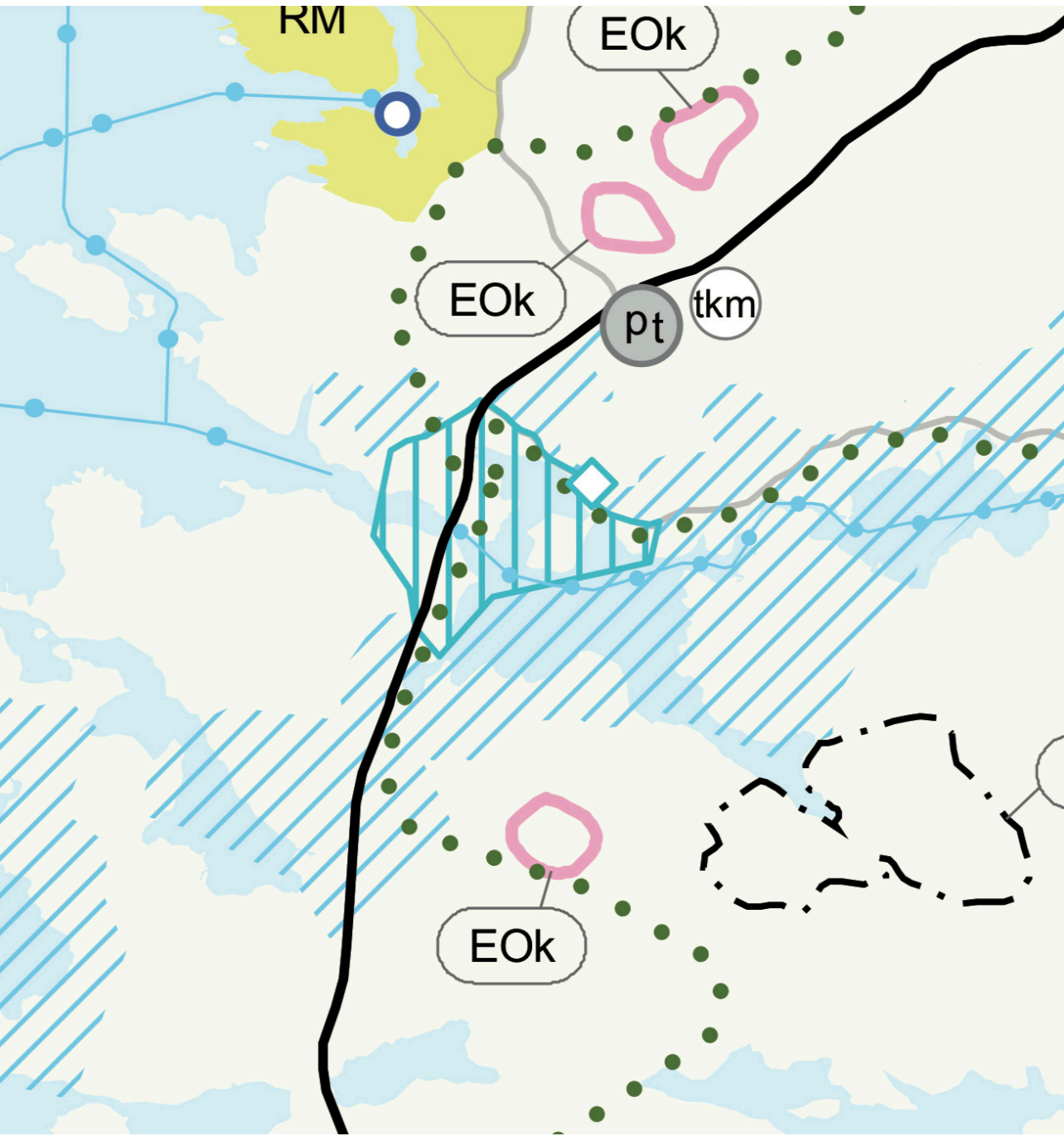
Pappilansaari kuuluu osaksi Pirkanmaan maakuntakaavassa merkittyä laajempaa maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa sekä Teiskolan kartanon, Pappilansaa-
ren ja Teiskon kirkon alueen kattavaa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Pirkan-
maan maakuntakaava määrittää alueiden suunnittelusta kulttuuriympäristön ja luonnonarvojen säilymistä,
avointen maisematilojen säilymistä ja edellyttää uuden rakentamisen sopeuttamista kulttuuriympäristön omi-
naispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. Uusien rakentamiskohteiden sijaintiin on kiinnitettävä erityistä
huomiota. (Pirkanmaan liitto, 2017.) Pappilansaarella pappilarakennuksen ja viljelyspellon yhteyden sekä pap-
pilan hyötynuotteen säilyttäminen on oleellista kulttuu-
riympäristön säilymistä kannalta.

Pappilansaari sijaitsee matkailun kannalta suotuisasti ulkoilureitin ja melontareitin risteyskohdassa. Lisäksi alueen lähistölle tulee yleinen veneväylä.

Yllä: Pirkanmaan maakuntakaava 2040, ote kaavamerkinnoista ja määräyksistä.

Alla: Pirkanmaan maakuntakaava 2040, ote kaavakartasta

6.4.2 Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava

Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan luonnos oli nähtävillä huhti-toukokuussa 2019. Kaavan tarkoituksena on ohjata Pohjois-Tampereen kehittämistä pidemmällä aikavälillä (Tampereen kaupunki, 2018). Kaavaluonnoksen kartoissa 1 ja 2 on merkintöjä Pappilansaaren alueella ja sen ympäristössä.

Kaavakartassa 1, Yhdyskuntarakenne, Teiskon kyläalue ulottuu osittain Pappilansaaressa. Saari kuuluu kartassa palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisalle alueelle. Pappilansaari kuuluu myös laajempaan maatalouden ydinalueen rajaukseen. Pappilansaaressa on osoitettu matkailukohde.

Kaavakartassa 2, Matkailu, virkistys ja luonto, näkyy Pappilansaaren matkailukohteen lisäksi saaren ohittavat pyöräreitti, ulkoilureitti ja melontareitti. Pappila on merkitty kartassa historiallisesti merkittäväksi rakennukseksi tai kohteeksi.

Kaavakartassa 3, Yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys, ei ole suunnittelualuetta koskevia merkintöjä.

Kyläalue

Muuta maaseutua tiiviimmän rakentamisen alue. Alueelle sijoittuu asutusta ja siihen liittyviä palveluita sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueella tulee huomioida olemassa olevien maatilan talouskeskusten toiminta. Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Uudisrakentaminen ratkaistaan pääsääntöisesti suunnittelutarvapäätöksellä, rakennuspaikkojen enimmäismäärä perustuu emätlatarkasteluun.

Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisa alue

Alue tukeutuu lähellä olevaan palvelutaajamaan tai on palvelutasoltaan hyvän joukkoliikennekäytävän varrella. Uutta asutusta sijoitettaessa on huomioitava yhteydet taajamaan. Alueelle voi sijoittaa asutusta ja siihen liittyviä palveluita sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueella tulee huomioida olemassa olevien maatilan talouskeskusten toiminta. Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Uudisrakentaminen ratkaistaan pääsääntöisesti suunnittelutarvapäätöksellä, rakennuspaikkojen enimmäismäärä perustuu emätlatarkasteluun.

Maatalouden ydinalue

Alue on ensisijaisesti maatalouden elinkeinoaluetta, peltolaueet on pyrittävä säilyttämään avoimina. Alueelle mahdollisesti muodostuva rakennusoikeus ja muu toiminta on pyrittävä sijoittamaan niin, ettei se aiheuta häiriötä maatalouden harjoittamiselle.

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on yleispiirteisesti osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 yhteydessä selvitetty hyvät ja yhtenäiset peltolaueet (Pirkanmaan liitto 2014). Alueiden muodostamisen kriteerejä ovat olleet mm. peltolohkojen koko, yhtenäisen pellon katkeamattomuus ja peltolohkojen väliset etäisyydet. Lohkojen on muodostettava yksin tai yhdessä vähintään 100 hehtaarin kokonaisuus. Alueita on osoitettu mm. Paarlahden eteläpuolelle, Teiskon kirkonseudulle, Ukaaseen, Vehokylään, Kaanaaseen, Velaataan ja Kapeeseen. Merkinnällä halutaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti korostaa maatalouselinkeinon merkittävyyttä alueella.

Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan luonnos, ote kaavakartasta 1 selitteineen.

Matkailukohde

Alueella sijaitsee matkailuyrityksiä, yhteisöjen loma-asuntoalueita tai leirikeskuksia. Alueiden kehittämisessä on huomioitava toiminnan yhteensovittaminen lähialueen muun maankäytön sekä maisema-, luonto- ja virkistysarvojen kanssa. Suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus ja kiinnittää huomiota yhteyksiin lähiseudun matkailu- ja virkistysalueiden välillä. Laajemmat kehityshankkeet edellyttävät ranta-asemakaavan tai muun tarkemman suunnitelman laatimista. Suunnitelman tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja siitä on tiedotettava laajemmin kuin rajanaapureiden kuulemisella.

Virkistyspainotteinen pyöräilyreitti

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu pyöräilyn Näsijärvireitti.

Ohjeellinen ulkoilureitti

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavaan pohjautuvat ohjeelliset ulkoilureittien sijainnit. Eteläosassa aluetta on olennaista kytkeä Kintulammen alue kantakaupungin, Kangasalan Birgitanpolun, Oriveden Pukalan ja Kämmenniemen suuntaan. Pohjoisosassa aluetta reitin tulee kulkea Kämmenniemen, Maisansalon ja Ala-Pirttijärven kautta Ruoveden suuntaan sekä yhdistää em. pohjois-eteläsuuntainen reitti itään Oriveden Pukalan suuntaan. Kintulammen yhteyksiä tullaan tarkastelemaan tarkemmin kaavan ehdotusvaiheessa.

Melontareitti

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu Paarlahden, Asuntilan ja Kiimajoen melontareitit.

Vesiväylä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu Näsijärven vesiväylät.

Historiallinen tielinja

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu historiallinen tielinja Messukylä-Ruovesi (Pirkanmaan historiallisesti merkittävät tiet, Pirkanmaan maakuntamuseo 2011). Tielinjan sijainti on likimääräinen, tarkemmin tielinjaa on tutkittu Nurm-Sorilassa, jossa merkittävimmät tieosuudet on merkitty muinaisjäännöskohteina. Nykyinen tiestö kulkee monin paikoin samalla paikalla historiallisen tielinjan kanssa. Merkintä ei estä tien yleistä kunnossapitoa. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

Osayleiskaava-alue

Alueella on voimassa aiemmin laadittu osayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä. Osayleiskaavaa muutettaessa tai siitä poikettaessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet.

Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö tai kohde

Alueella tapahtuva kehittäminen on sovitettava arvokkaan lähiympäristön vaatimuksiin. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

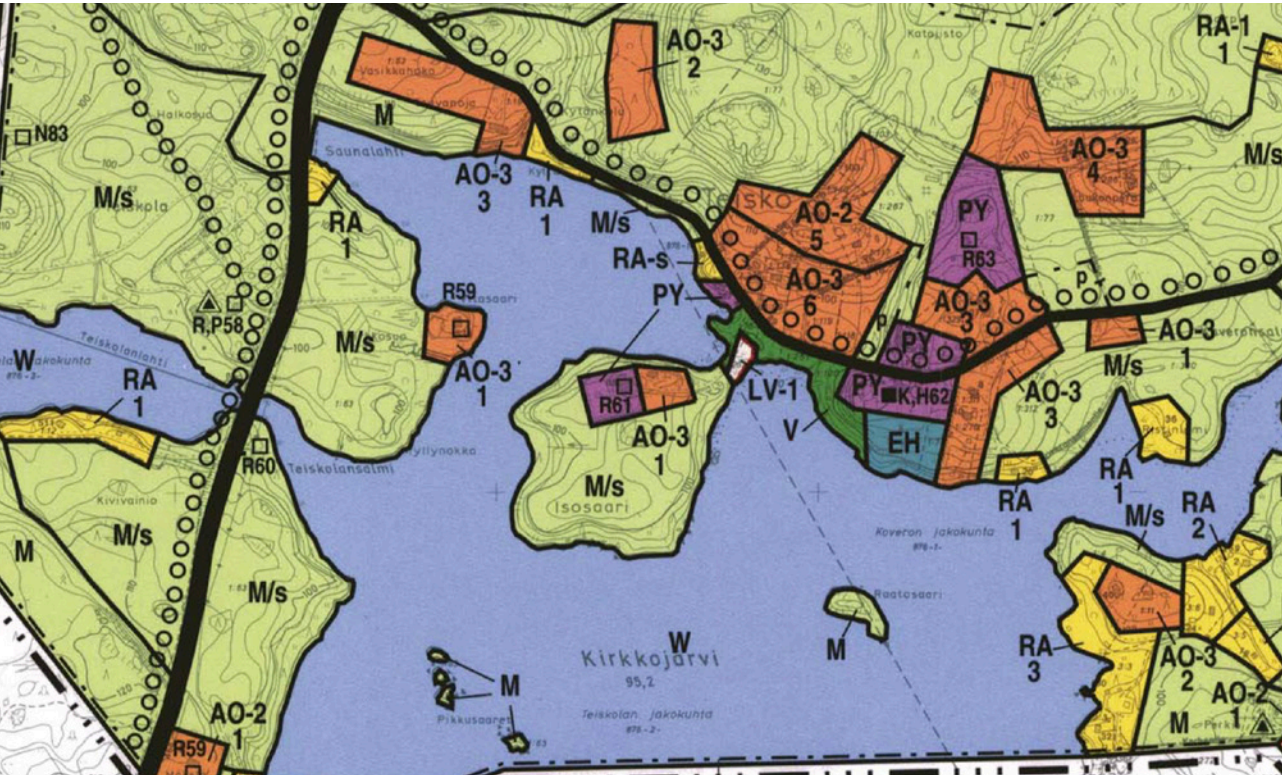
Historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde

Rakennusten peruserantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajennus sallitaan. Rakennuksessa suoritettavien laajennus-, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/ kulttuurihistoriallisesti/ maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen arvoa. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

6.4.3 Teiskon kirkonseudun osayleiskaava

Teiskon kirkonseudun osayleiskaava on vuodelta 1999. Kaavassa pappila on merkitty julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Alueella on myös merkintä erillispientaloille varattu asuntoalue (AO-3), joka tarkoittaa pikku-pappilan rakennusta. Muu Pappilansaaren alue on kaavassa merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla ympäristö säilytetään (M/s). Kannakselle on merkitty venevalkama (LV-1) ja kannaksen ympäröiville alueille virkistysalue (V). Teiskon kirkonseudun osayleiskaava säilyy Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavankin voimaan tultua lainvoimaisena. Kaava on kuitenkin jo 20 vuotta vanha ja voisi kestää joiltain osin kriittistä tarkastelua.

Teiskon kirkonseudun osayleiskaava, ote kaavakartasta

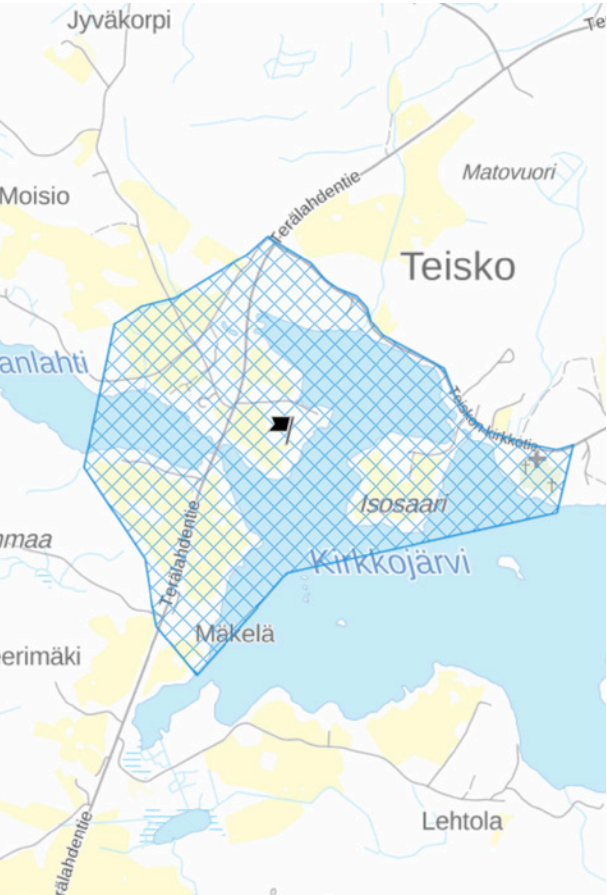
6.5 Kulttuuriympäristöinventoinnit

6.5.1 Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö

Teiskon pappila on osa Teiskon kirkon ja Teiskolan kartanon valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä eli RKY-alueutta. Kansallinen RKY-inventointi on Museoviraston tekemä. Maakuntien suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa turvataan RKY-alueiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, alueiden monimuotoisuus sekä ajallinen kerroksisuus valtioneuvoston päätöksellä. (Museovirasto, 2019.)

Kirkkojärven yhteydessä sijaitseva RKY-alue koostuu kolmesta kiintopisteestä, jotka ovat nimensä mukaisesti Teiskon kirkko, Teiskolan kartano sekä lisäksi Teiskon pappila. Kolmea kiintopistettä yhdistää vesiyhteys Kirkkojärveä pitkin. Teiskon kirkko on rakennettu 1780-luvulla ja pappila vuonna 1927. Teiskolan kartanon historia ulottuu 1680-luvulle, ja nykyinen päärakennus on vuosien 1806 ja 1810 väliltä. (Museovirasto, 2019.)

RKY-alueen kolmen kiintopisteen välinen yhteys ei ole niinkään visuaalinen, vaan toiminnallinen ja kulttuurinen. 1900-luvun alussa kirkon asema yhteiskunnassa sekä kartanoiden vahva asema on sitonut kirkon, pappilan ja kartanon toisiinsa. On toisaalta todennäköistä, että Pappilansaaren rakentamisen aikaiset mahdollisesti paljaamat rannat ovat myös paljastaneet rakennukset takanaan suurmaisemassa.

Teiskon kirkon ja Teiskolan kartanon RKY-alueen rajaus.

6.5.2 Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys

Vuonna 2015 valmistuneessa Tampereen kaupungin laatimassa Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksessä Pappilansaari kuuluu Teiskolan ja Koveron kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Teiskolan ja Koveron kulttuuriympäristökokonaisuus käsittää Kirkkojärveä ja Kaletonjärveä ympäröivät alueet. 1600-luvulla useampi aluen tila liitettiin Teiskolan kartanoksi. 1800-luvulla asumukset levisivät itään Kirkkojärven ja Kaletonjärven ympärille (Tampereen kaupunki, 2015: 268).

Tänä päivänä peltoala alueella on huomattavan suuri, vaikka peltoja on osittain metsitetty 1950-luvulta alkaen. Uutta rakentamista alueella on eniten Koveronsalmen eteläpuolella ja Teiskon kirkkotien alkupäässä. Pellot ja vesi hallitsevat monipuolista maisemakuvaa. Alue sisältää neljän vesistön ketjun: Näsijärvi-Kirkkojärvi-Kaletonjärvi-Asuntilanjärvi. Teiskon kirkkotieltä Kirkkojärvelle avautuvat maisemat ovat upeat. Teiskon pappila on yksi alueen rakennuskulttuurikohteista. Sen lisäksi Teiskon kartanoalue, Teiskon kirkko ja pappila muodostavat oman kulttuurimaisemakokonaisuutensa. (Tampereen kaupunki, 2015:274.)

Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksen antamissa toimenpidesuosituksissa alueen herkemmäksi arvioitua osaa koskien todetaan, että kohde ei kestä huomattavaa muutosta ominaispiirteiden muuttumatta merkittävästi. Pappila, kirkko ja Teiskolan kartano kuuluvat tälle alueelle. Selvitys ohjeistaa seuraavasti:

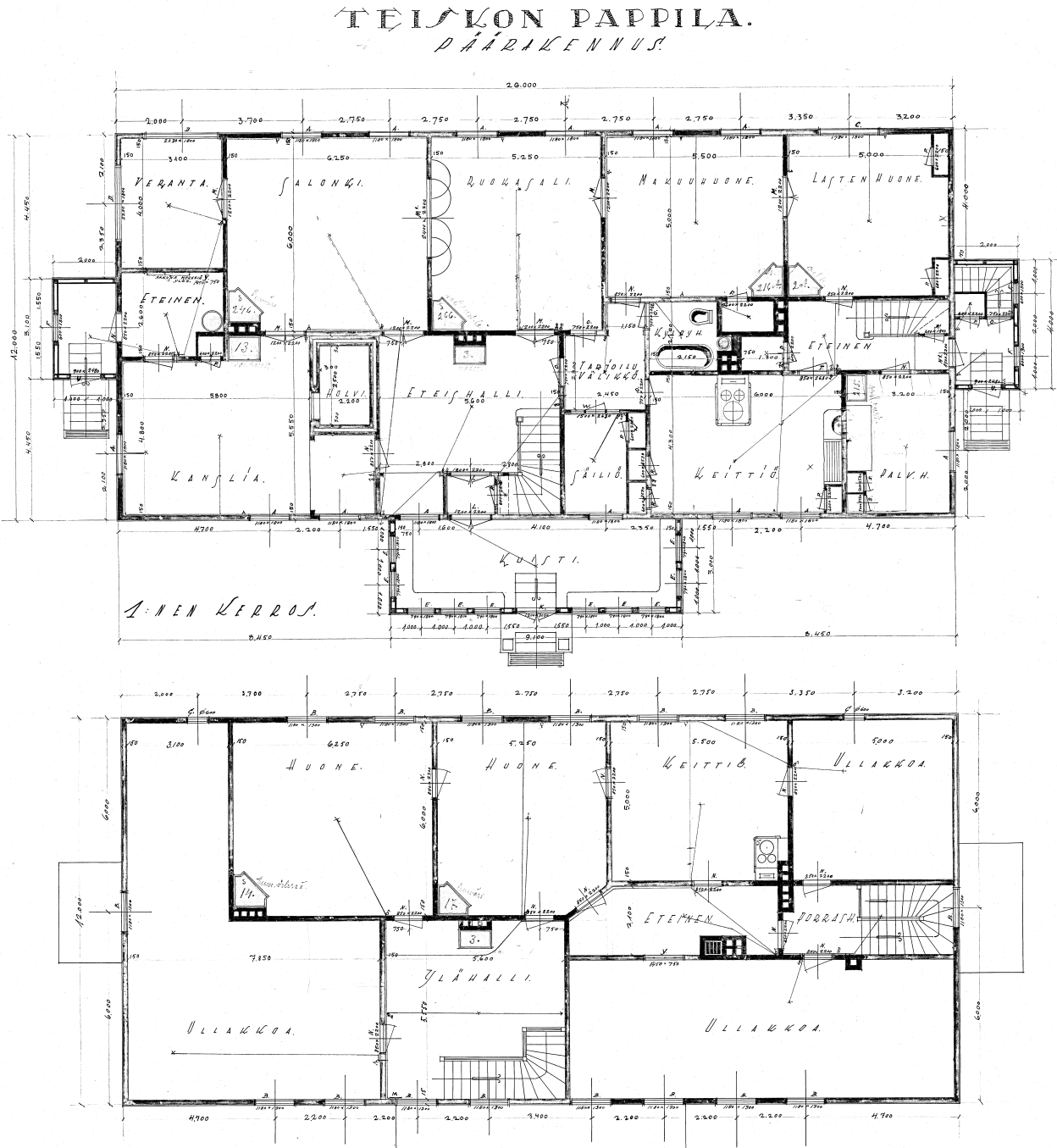
- “Alueen arvokas rakennuskanta sekä vanhan kulttuurimaiseman rakenne ja mittakaava tulee säilyttää.”
- “Viljelymaiseman yhteys tilakeskukseen tulee säilyttää”.
- “Rakennuskohteiden ja maisemaelementtien näkyvyyttä (historialliset näkymät) ja maisematiilojen avoimuutta ylläpidetään ja mahdollisesti ennallistetaan maisemanhoidollisin toimenpitein.”
- “Uudisrakentamisen sijoittaminen ja rakentamista vaativat alueella erityistä harkintaa kulttuuriympäristön arvot huomioiden. Uusien rakennuspaikkojen tulee liittyä luontevasti jo oleviin pihapiireihin tai sijoittaa maisemarakenteen reunoille, jotta kulttuurimaiseman ominaispiirteet ja jatkuvuus voidaan säilyttää. Rakentamista tulee sovittaa olemassa olevaan perinteiseen/arvokkaaseen rakennuskantaan”. (Tampereen kaupunki, 2015: 277.)

6.5.3 Rakennuskohtaiset inventoinnit

Pappila on listattu historialliseksi rakennuskohteeksi Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri-selvityksessä (Jaakola, 2008) sekä vuodelta 1985 olevassa selvityksessä Tampereen rakennuskulttuuri – Maisemat ja luonnonsuojelu (Tampereen kaavoitusvirasto, 1985).

Viereisellä sivulla:

Pappilan päärakennuksen alkuperäiset pohjapiirustukset. Yllä 1. kerros, alla 2. kerros.

6.6 Case Teisko

Analysoidakseni mahdollisen uuden siirtolapuutarhatyypin vapaa-ajanasumista ja matkailua palvelevan alueen edellytyksiä laadin SWOT-analyysin, jossa kartoitetaan projektin vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. SWOT-analyysi sisältää paljolti omaa pohdintaa hankkeen edellytyksistä.

Vahvuudet

Yleisesti siirtolapuutarhahankkeiden vahvuudeksi voi katsoa ekologisuuden elämäntavan megatrendin, jota ajatellen siirtolapuutarhapalsta vapaa-ajanviettopaikkana sopii erinomaisesti mm. julkisen liikenteen yhteyksien ja viljelymahdollisuuksien ansiosta. Siirtolapuutarhat ovat tulleet yhä suosittumaksi myös nuorten aikuisten keskuudessa (Laaksonen, 2013: 102). Kysyntää voisi olettaa siis riittävän myös tulevaisuudessa. Myös lähimatkailun vetovoimaisuus on kasvanut viime vuosina, kun ulkomaanmatkailun hiilijalanjäljestä ollaan tultu entistä tietoisemmiksi.

Teiskon Pappilansaaren historiallinen konteksti ja olemassa olevat 1920-luvun klassismin piirteitä omaavat rakennukset antavat oman arvonsa alueen identiteetille ajatellen alueen kehittämistä. Historian läsnäolo tuo kehittämishankkeelle juurevuutta, kun hanke voidaan perustella myös alueen kulttuurihistorian kautta. Ympäristöltään ja luonnoltaan Pappilansaari on myös viehättävä ja luonnonläheinen paikka – kaupungin välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla siirtolapuutarhoilla on harvoin yhteyttä vesistöihin. Pappilansaassa Kirkkojärven rannat tarjoavat mahdollisuuden niin uimiselle, kalastamiselle kuin erilaisille vesiurheiluaktiviteeteillekin. Myös viljelyyn tarvittava kasteluvesi voidaan ottaa suoraan järvestä.

Heikkoudet

Siinä missä Pappilansaari on luonnonläheisyydessään ja historiallisuudessaan vahvuus siirtolapuutarhahankkeelle, sen sijainnin voi toisaalta nähdä myös heikkoutena. Alue sijaitsee noin 35 kilometriä Tampereen keskustasta, ja matka kaupungin sisäisellä linja-autolla kestää Keskustorilta Pappilansaareen noin tunnin. Matka on pyöräiltävissä, mutta se vaatii harrastuneisuutta.

Samoin alueen historiallisuus voi osoittautua myös heikkoudeksi hankkeelle, sillä osana Teiskon kirkon ja Teiskolan kartanon RKY-aluetta alue on hyvin herkkä kehittämiselle ja historiallinen konteksti aiheuttaa omat haasteensa ja vaatimuksensa suunnittelulle. RKY-alueiden kehittämisessä onkin tärkeää huolehtia, että suunnitteluratkaisut sopivat valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin (Ympäristöministeriö, 2009).

Mahdollisuudet

Teiskon matkailun kehittäminen on yksi valmisteilla olevan Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan teemoista (Tampereen kaupunki, 2018). Matkailun mahdollisuudet kannattaakin mielestäni pitää vahvasti mukana hankkeessa. Toiminnaltaan perinteisestä siirtolapuutarhasta poikkeava vapaa-ajan asumista, matkailua ja mahdollisesti myös muita toimintoja yhdistävä hybridialue voi luoda mielenkiintoisen kokonaisuuden alueelle. Kokonaisuutena alue voi edellyttää hyvät puitteet ns. lähimökkeilylle, joka saa ominaisuuksia sekä perinteisemmästä siirtolapuutarhasta että suomalaisesta kesämökkikulttuurista. Myös paikallisten tarpeet tulee ottaa huomioon. Teiskoon

ei ole koskaan kehittynyt tiivistä kirkonkylää tai omaa keskusta, ja yhteisöllä voisikin olla toiveita erilaisille toiminnoille, joita alueelle voisi sisällyttää.

Pappilan palauttaminen aikaisemmasta asumiskäytöstä julkisemmaksi paikaksi on mielestäni ehdottomasti mahdollisuus. Pappilat ovat historiassa olleet asioimisen ja pistäytymisen paikkoja, ja tavallaan myös kulttuurin keskuksia. Nähdäkseni pappilan julkisen tai puolijulkisen ominaisuuden palauttaminen olisi rakennuksen kulttuurihistorian kannalta sopivaa ja tavoiteltavaa. Alueen kehittämisen yhteydessä olisi mahdollista tehdä myös palauttavia toimenpiteitä olemassa olevien rakennusten ja niiden ympäristön kannalta. Esimerkiksi pappilan puutarhan palauttaminen alkuperäiseen loistonsa ja 1960-luvulla purettujen talousrakennusten palauttaminen voisi olla mahdollista.

Uhat

RKY-alueen ja arvokkaan maiseman muuttamisen haasteet voivat osoittautua uhaksi Pappilansaaren kehittämiselle. Kuten ranta-asemakaava-hankkeissa yleensä, lähiympäristön asukkaiden vastustus hanketta kohtaan on mahdollinen uhka.

Siivilöityvää valoa ladossa.

7. Osallistava työpajatyöskentely

7.1 Pappilansaari-työpaja

Pappilansaaren suunnittelun osallistava työpaja pidettiin 7.2.2019 Teiskon seurakuntakodilla. Työpaja järjestettiin osana diplomityötä, eikä se ollut virallinen kaavoitukseen liittyvä tapahtuma. Työpajan tarkoituksena oli osallistaa paikallisia ja päästä kuulemaan, millaisia toiveita, tarpeita ja ideoita teiskolaisilla on paikan suhteen. Työpajaan jaettiin kutsut lähialueen asukkaille, ja muualla asuville naapurikiinteistöjen omistajille lähetettiin lisäksi kutsut postitse. Paikallislehti Teisko-Aitolahti teki työpajasta pienen ennakkojutun, jonka lisäksi lehdessä mainostettiin työpajaa pienellä ilmoituksella. Lisäksi tapahtumasta tiedotettiin aktiivisesti toimivassa Teiskolaiset-Facebook-ryhmässä.

Paikalle saapui kahdeksan paikallista asukasta, joista yksi toimi myös Teisko-Aitolahti lehden toimittajana, sekä seurakuntalehti Sillan toimittaja. Osallistujamäärä ei aivan vastannut odotuksia, mutta se riitti kahden ryhmän muodostamiseen. Toisaalta myös keskusteluun oli mahdollista käyttää enemmän aikaa, kun osallistujia oli vähemmän.

Työpaja koostui lyhyestä tieto-osuudesta ja kahdesta ryhmätyötehtävästä. Tieto-osuudessa kerrottiin diplomityön ja kaavatyön suhteesta, kerrattiin paikan historiaa ja valotettiin suunnitelman siihen asti keskeisiksi nousseita teemoja, jota olivat yhteisöllinen vapaa-ajanasuminen, matkailu ja palvelut paikallisille. Työpaja sijoittui työn kannalta sellaiseen vaiheeseen, että suunnittelua ei ollut konkreettisesti vielä aloitettu.

7.2 SWOT-analyysi

Tehtävistä ensimmäinen oli SWOT-analyysi, jonka tarkoituksena oli virittäytyä aiheeseen ja analysoida alueen ominaisuuksia. SWOT-analyysissä listataan kohteen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Analyysityöhön lähdettiin puhtaalta pöydältä, enkä esitelletty työpajalaisille aiemmin itse tekemääni analyysia, joka esiteltiin edellisessä luvussa.

Ryhmät saivat nopeasti listattua kattavasti ominaisuuksia SWOT-analyysiin. Tehtävässä esiin nousseet Pappilansaaren vahvuudet voi jakaa kolmeen osa-alueeseen: luonto ja ympäristö, olemassa olevat rakennukset ja sijainti. Luontoon ja ympäristöön liittyen erityisesti järven läheisyys ja yhteys Näsijärveen sekä hyvin säilynyt perinemaisema nousivat esiin analyysissä. Olemassa olevien rakennusten osalta niiden historiallisuus, suuret olemassa olevat tilat ja hirsirakenteisuus listattiin vahvuuksiksi. Sijainti listautui sekä paikan heikkouksiin että vahvuuksiin, mutta vahvuuksiksi sijainnissa nähtiin julkisen liikenteen yhteys sekä keskeinen paikka suhteessa Teiskon kirkkoon ja Teiskon museoon.

Toisaalta sijainti nähtiin myös heikkoutena. Työpajassa olleet teiskolaiset kokivat etäisyyden Tampereen keskustasta kohtuulliseksi, mutta olivat huomanneet keskustassa asuvien tuttaviansa kokevan tunnin mittaisen bussimatkan pitkäksi. Myös päätien läheisyys koettiin heikkoudeksi liikennemelun vuoksi. Muita heikkouksia ryhmälaisten mielestä olivat vakituisen asutuksen ja sen myötä palveluiden vähäisyys, sekä Pappilansaaren rakennusten remonttitarve.

Pappilansaaren mahdollisuuksia löytyi työpajassa runsaasti. Luonto nousi jälleen esiin, ja tärkeänä nähtiin järven läheisyys sekä mahdollisuus revontulien katseluun. Pappilan mahdollisuuksina nähtiin monipuolisesti hyödynnettävissä olevat tilat, sekä esimerkiksi hääjuhlien järjestämisen helppous, kun kirkko on kävelyetäisyydellä. Matkailun kannalta mahdollisuutena nähtiin alueen pienet toimijat, kuten lähistöllä toimiva elämyspalveluita tuottava yritys. Lisäksi työpajalaiset näkivät paikallisille järjestettävät tapahtumat mahdollisuutena.

Uhkiksi työpajalaiset näkivät kaavoituksen ja suojelun ristiriidat, rakennusten puutteellisen kunnossapidon sekä vesihuollon ja kunnallistekniikan järjestämisen. Lähi-alueella ei nykyisellään ole keskitettyä vesihuoltoa. Myös kaupungin strategia vapaa-ajan asumisen painottamisesta Teiskossa puhutti työpajalaisia, ja sen nähtiin huonontavan palveluiden edellytyksiä entisestään.

Ote työpajan infomateriaalisata.

Työpajassa käytössä ollut SWOT-kaavio.

Vahvuudet	Heikkoudet
Mahdollisuudet	Uhat

8. Torpat pappilan kainalossa

8.1 Aluesuunnitelma

Pappilansaaren aluesuunnitelmassa osoitetaan 46 uuden puutarhamökin rakennuspaikkaa kuuteen kokonaisuuteen jakautuen. Lisäksi alueelle osoitetaan yhteiskäyttöisinä rakennuksina yhteistila ja rantasauna. Matkailupalvelujen käyttöön saaren länsirannalle on suunniteltu kanootti- ja kirkkovenesuojat sekä venelaituri.

Muita uusia toimintoja alueella on heti saarelle saavuttaessa kylän yhteinen uimaranta, saaren kiertävä luontopolku sekä kaksi nuotiopaikkaa. Uimarannan kävijöitä palvelee vanha riihi, joka kunnostetaan pukuhuoneeksi. Alueella sijaitsee lisäksi yhteisrakennuksen yhteydessä oleva yhteispiha sekä pieni yhteisesti viljeltävä peltoalue.

Uudet toiminnot on sijoitettu alueen länsi- ja eteläosaan siten, että peltoaluetta säilyy saaren itäosassa. Pappilan puutarhan alue säilytetään, ja puutarha kunnostetaan pappilan toimijan käyttöön esimerkiksi ravintolan hyötypuutarhaksi. Pappilan vanha rantasauna säilyy pappilan käytössä. Myös saaren keskiosassa sijaitseva lato metsäsarekkeineen säilytetään ja kunnostetaan.

Uusia pysäköintipaikkoja on osoitettu olemassa olevien rakennusten yhteydessä palvelemaan uimarannan käyttäjiä ja pappilaan saapuvia kävijöitä. Puutarhakylän alueella on lisäksi yhteensä 40 autopaikkaa, joka on noin 0,8 paikkaa mökkiä kohden. Autopaikkamitoitus perustuu siihen, että alueelle saavuttaisiin myös julkisella liikenteellä, polkupyörillä ja kimpapakyytejä hyödyntäen.

Laajuuslaskelma

Suunnittelualueen koko 7,830 ha

Olemassa olevat rakennukset

Pappila	600 m ²
Pikku-pappila	100 m ²
Pappilan rantasauna	50 m ²
Riihi	35 m ²
Talli	95 m ²
Lato	90 m ²
Yhteensä	875 m ²

Uudet rakennukset

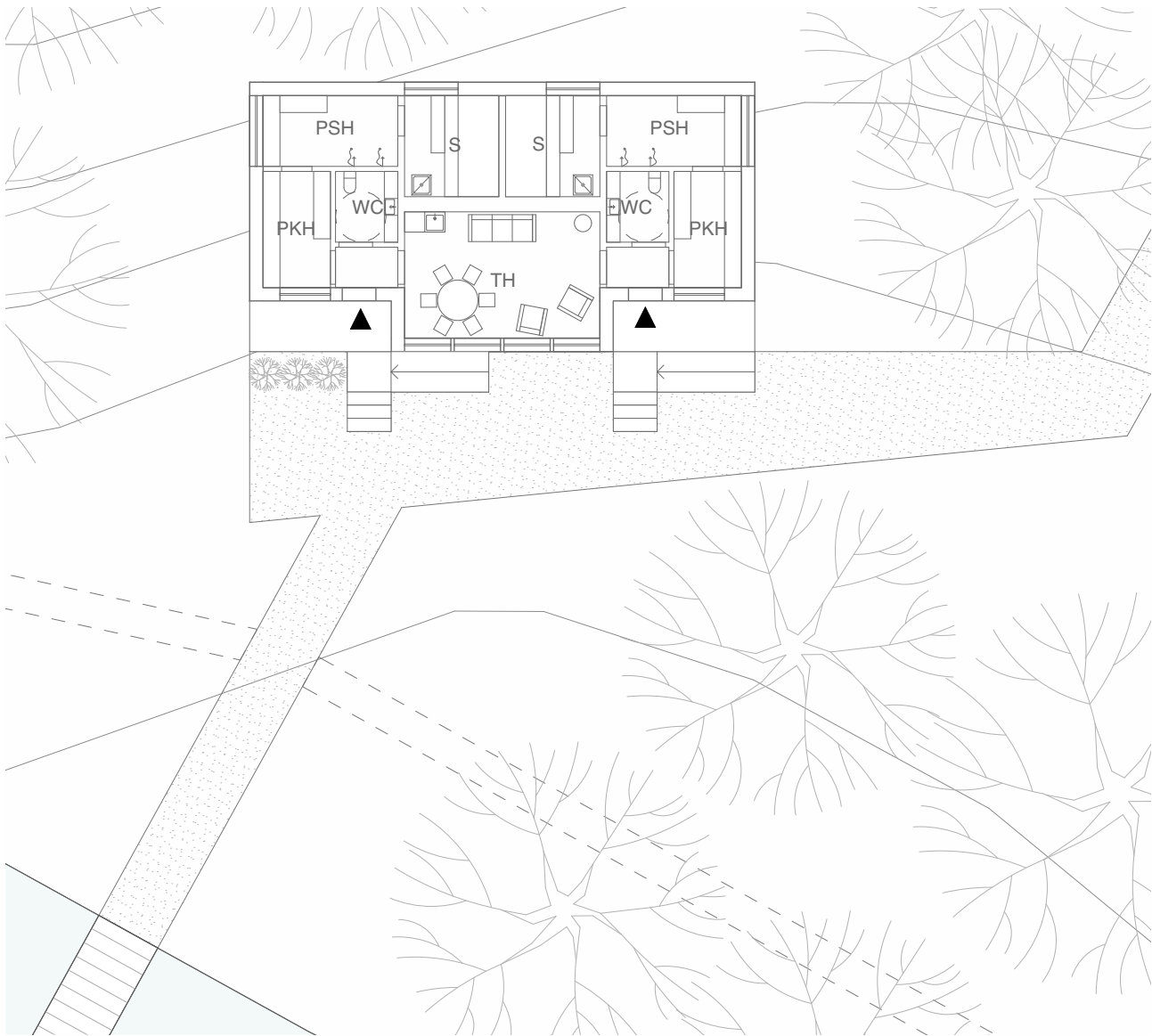
Puutarhamökit	
46 kpl, á max 40 m ²	1840 m ²
Yhteistila	130 m ²
Rantasauna	110 m ²
Yhteensä	2080 m ²

Aluesuunnitelma 1:2000

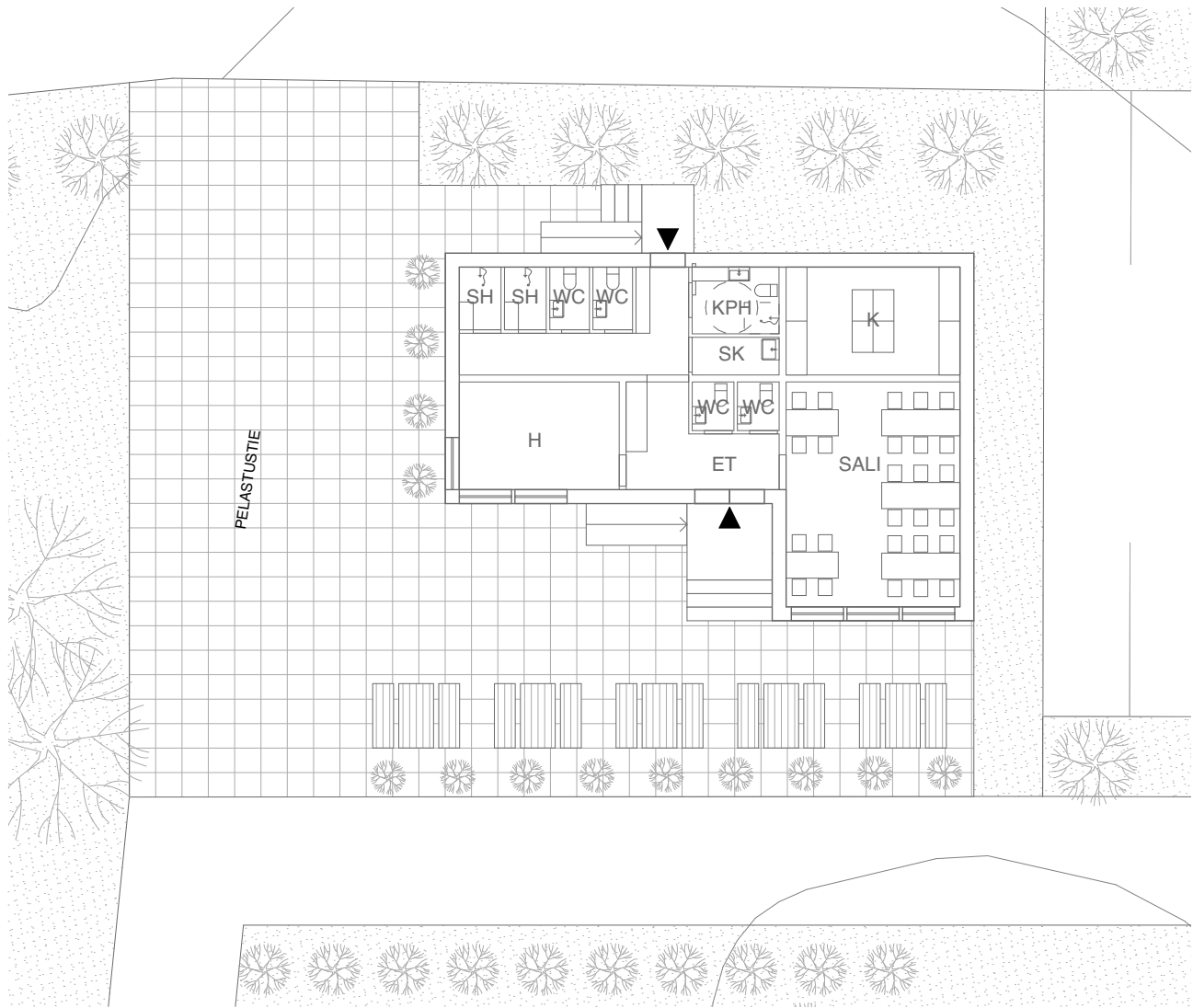

Aluenäkymä

Yllä: rantasauna 1:200

Oikealla: ybteistila 1:200

Alla: alueleikkaus 1:2000

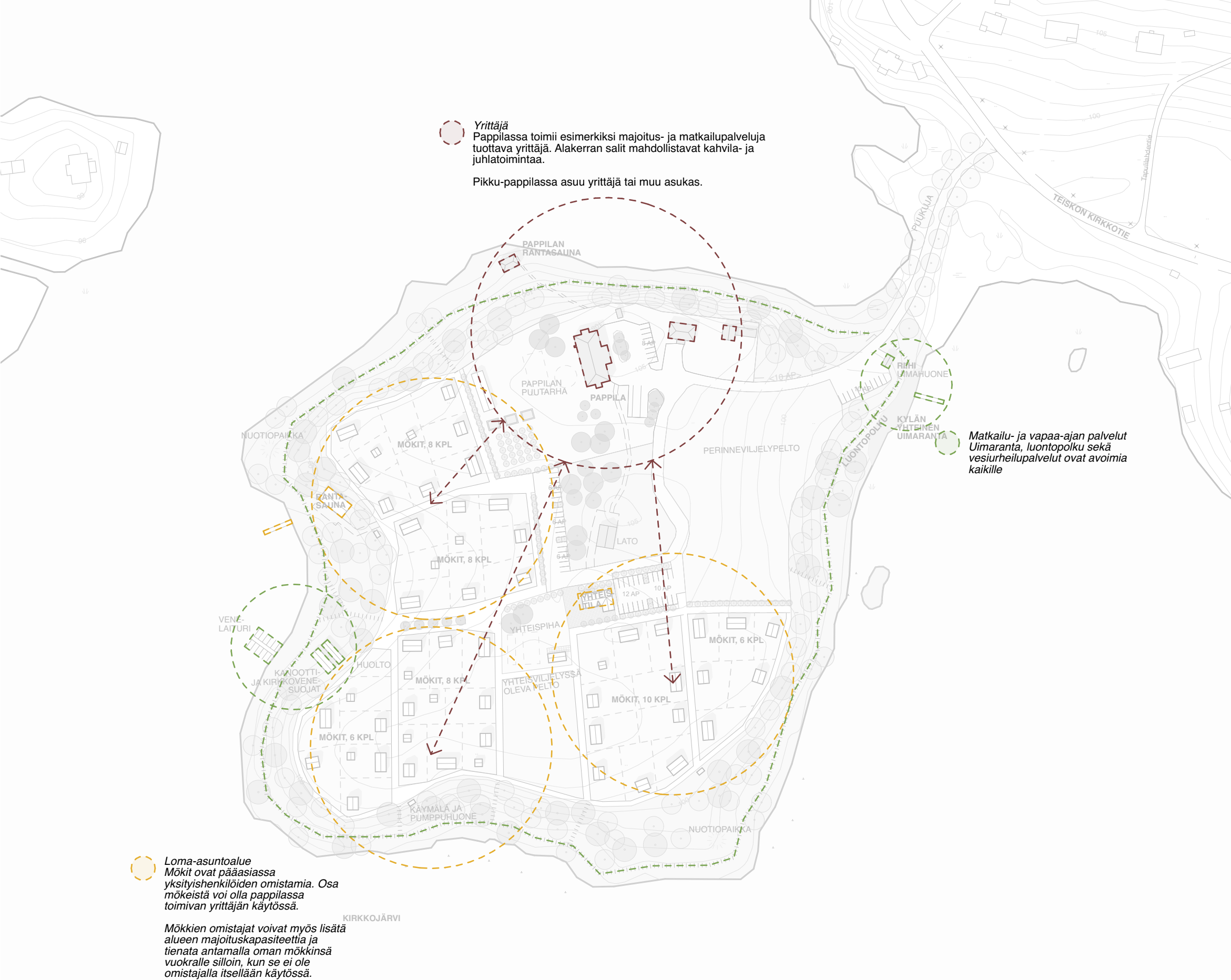

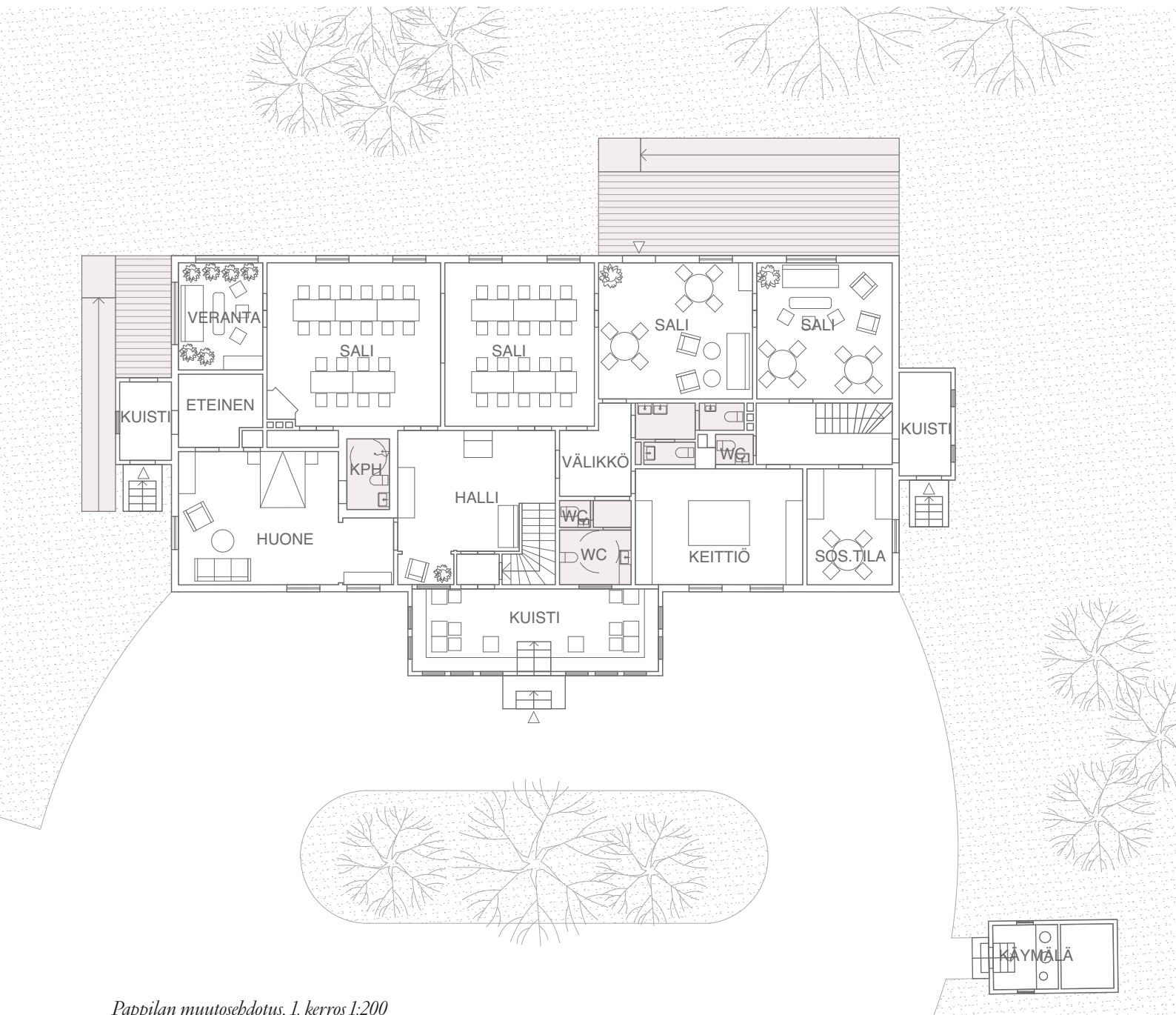
8.2 Ajatuksia toiminnallisesta konseptista

Pappilansaaren suunnitelmakonsepti mahdollistaa usean toimijan rinnakkaisen toiminnan alueella. Pappilakennuksia voisi hallinnoida yrittäjä, joka voisi tuottaa esimerkiksi majoitus-, matkailu-, ja ravintolapalveluja. Pikku-pappilaa voisi asua yrittäjä tai muu asukas.

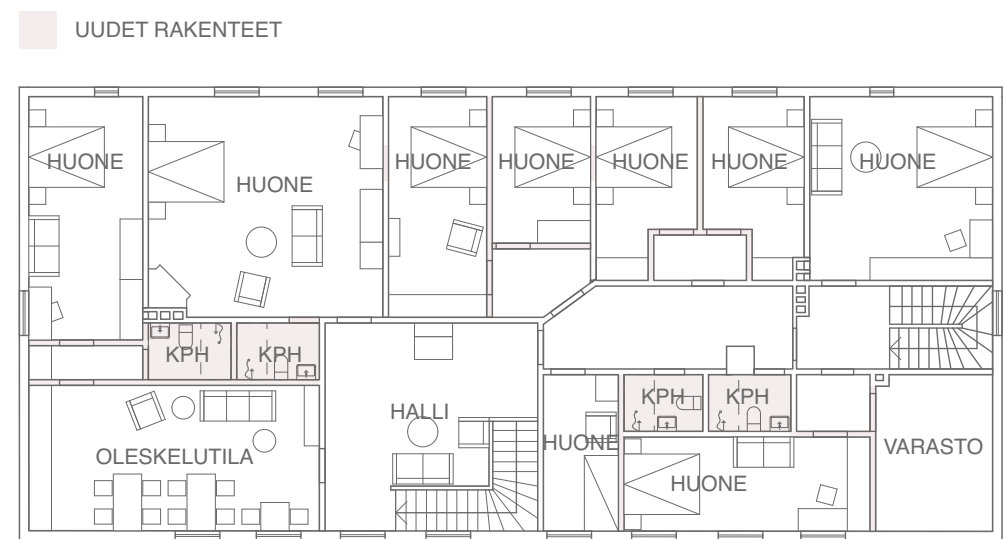
Puutarhakylän asukkaat muodostavat yhdistyksen tai muun järjestäytyneen ryhmittymän, joka hoitaa yhteisesti uudisrakennusten aluetta. Alueen majoituskapasiteettia olisi myös mahdollista lisätä esimerkiksi yhteisellä järjestelmällä, jossa mökin omistaja voisi halutessaan antaa rakennuksensa majoittujien vuokrattavaksi silloin, kun on itse poissa.

Paikallisia kävijöitä ja matkailijoita palvelee yleinen uimaranta, saarta kiertävä luontopolku nuotiopaikkoineen sekä venelaituri ja muut esillä liikkumista palvelevat apurakennukset. Päiväkävijöitä ja muita matkailijoita voisi lisäksi houkutella erilaiset tapahtumat ja esimerkiksi viljelyyn tai hyvinvointiin liittyvät kurssit.

Pappilan muutoseddotus, 1. kerros 1:200

Pappilan käyttötarkoituksen muutoksessa majoitus- ja ravintolatiloiksi majoitushuoneet sijoittuisivat pääsääntöisesti toiseen kerrokseen. Lisäksi ensimmäisessä kerroksessa voisi sijaita yksi esteetön majoitushuone. Suunnitelmassa toisen kerran asuinhuoneita on jaettu pienemmiksi huoneiksi. Sen sijaan

alakerran tilasarjat on säilytetty eheänä. Yläkerran kylpyhuoneet on keskitetty siten, että salien katon säilyvät nykyisessä korkeudessaan. Pappilan mahdollisessa remontissa korjaustarpeet on harkittava tarkkaan, jotta rakennuksen henki säilyy.

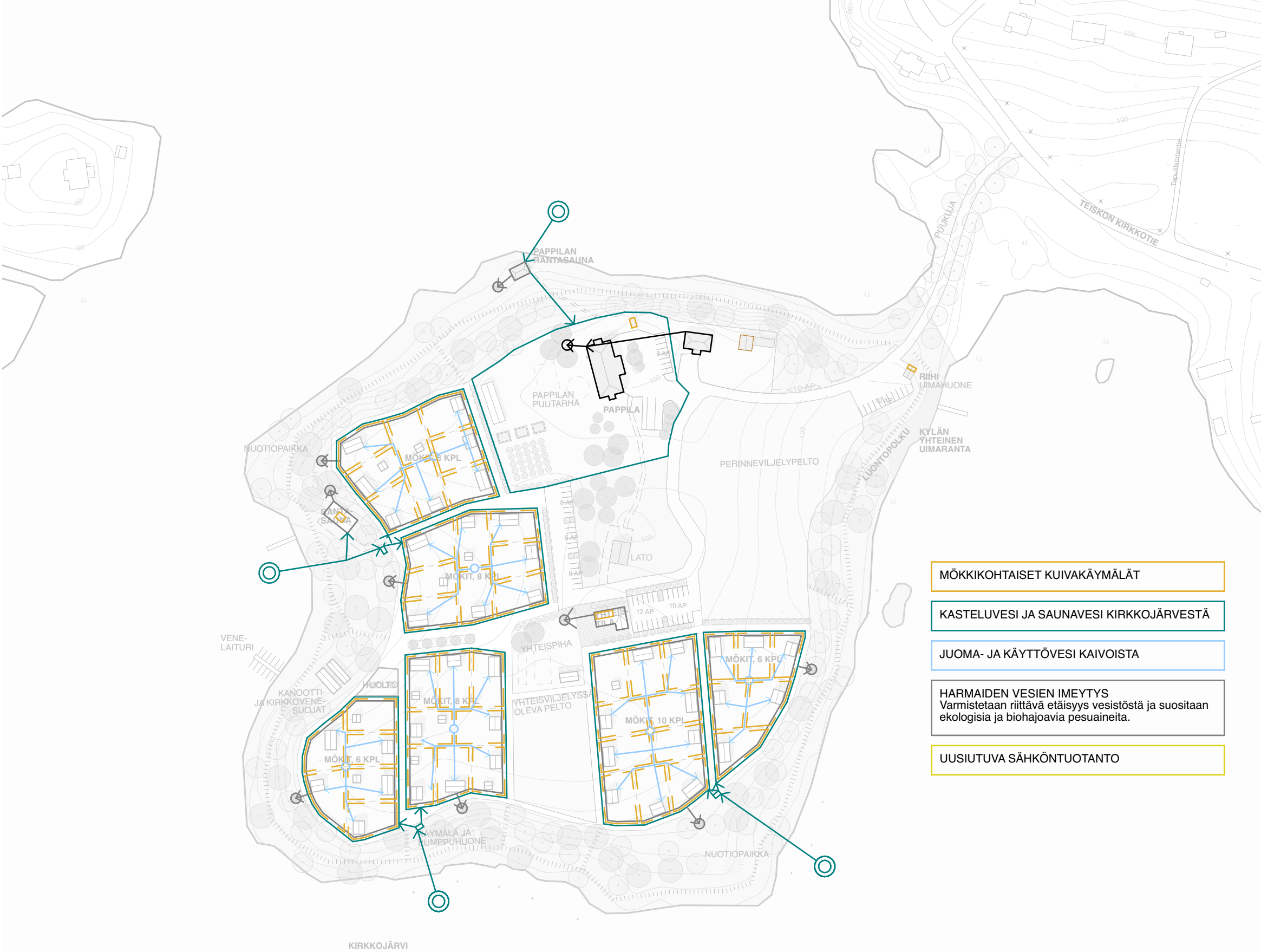
Pappilan muutoseddotus, 2. kerros 1:200

8.3 Kiertotalous

Teiskon alueella ei ole keskitettyä vesihuoltoa, vaan jäteveden käsittely järjestetään kiinteistökohtaisesti. Pappilansaaren rakennusten jätevesi kerätään tällä hetkellä umpisäiliöihin.

Puutarhakylän konseptiin kuuluu oleellisena osana kiertotalous. Pappilansaaren sijainti Kirkkojärven yhteydessä mahdollistaa vesijärjestelmän, jossa järvivettä hyödynnetään kasteluun ja rantasaunojen käyttöön. Muu talousvesi pumpataan kaivoista. Tyypimökkien suunnittelussa lähtökohtana on ollut erilaiset ilman viemäriä toimivat käymälät. Siten niin sanottua mustaa jätevettä ei synny, ja keittiöstä sekä mahdollisesta suihkusta syntyvä harmaa jätevesi voidaan käsitellä ja imeyttää paikallisesti esimerkiksi korttelikohtaisesti. Kompostoivan tai polttavan käymälän lopputuotos voidaan hyödyntää koristekasvien lannoitteena puutarhapalstoilla. Harmaiden vesien käsittelyssä ja imeytyksessä varmistetaan riittävä etäisyys vesistöistä. Lisäksi alueella suositetaan biohajoavia pesuaineita.

Kunkin puutarhapalstan haltijan on mahdollista halutessaan hyödyntää aurinkovoimaa sähkön- ja lämmöntuotannossa. Puutarhakylässä onkin mahdollista toteuttaa kesäasumista pienellä hiilijalanjäljellä kiertotalousajattelun, pienviljelyn ja julkisen liikenneyhteyden ansiosta.

Korttelisuunnitelma 1:500

8.4 Palstat

Puutarhapalstojen koko on noin 440 m², ja jokaiselle palstalle on mahdollista rakentaa kerrosaltaan enintään 40 m² puutarhamökki. Rakennuspaikat on sidottu korttelikujien sivuille siten, että mökit reunustavat kutakin korttelia korttelin keskiosaan muodostaen suuren puutarha-alueen. Jokaiselle palstalle on mökin lisäksi mahdollista rakentaa kaksi muuta rakennusta seuraavista: tyyppipiirustusten mukainen maja, enintään 8 m² kokoinen kasvihuone tai enintään 12 m² kokoinen kasvihuoneen ja pihavaraston yhdistelmä. Rakennusalueet palstoilla on määritelty siten, että mökkejä ei tarvitse palo-osastoida.

Puutarhapalstat rajataan korttelikujista pensasaidoin tai muin pensaskasvein. Pensaat voivat olla koriste- tai hyötykasveja. Palstoille istutetaan ainoastaan hedelmäpuita. Puiden sijoittamisessa on huomioitava, etteivät ne varjosta viereistä palstaa.

Palstoille ei ole varsinaista ajoyhteyttä, mutta huoltoajo on mahdollista. Pelastusajoneuvojen pääsy määräysten mukaiselle etäisyydelle jokaisesta rakennuksesta on huomioitu riittävän levein ajoväylin.

Korttelinäkymä.

9. Kesällä keitaalle ja iltasella istuttamaan – puutarhakylän asumiskonsepti

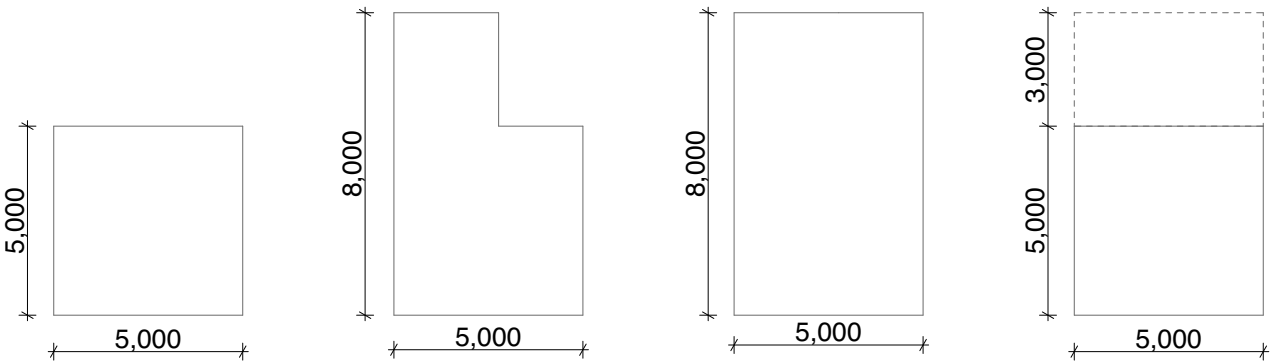

9.1 Talotyypikonseptin lähtökohdat

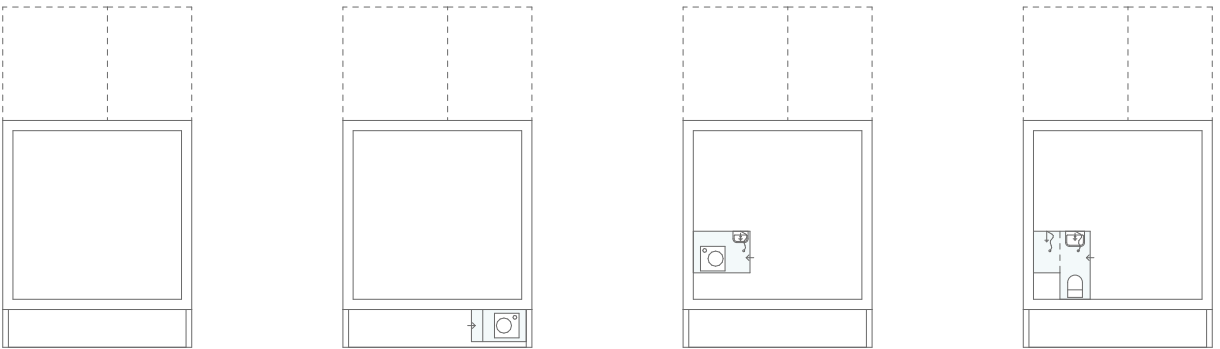
Puutarhakylän talotyypikonsepti perustuu yksinkertaisuuteen ja muunneltavuuteen. Mökkityyppejä on neljän kokoisia, ja mökkityypit kasvavat harjan suuntaisesti pitenemällä. Mökkityypin 1 vaipan ulkomitat ovat 5 x 5 metriä, mökkityypin 2 vastaavat ulkomitat ovat 5 x 8 metriä L-kirjaimen muodossa, ja mökkityyppi 3 hyödyn-tää koko 5 x 8 metrin mittansa sisätiloilla. Mökkityypissä 4 perusosan jatkeena oleva 3 metrin pituinen viherhuone on kylmää tai puolilämmintä tilaa.

Saniteettitilojen osalta on mahdollista valita erilaisia “mukavuustasoja”. Minimalistisin puutarhuri voi tukeu-tua kokonaan kylän yhteisiin ulkokäymäliin sekä wc- ja pesutiloihin. Tehokkaimmin oman ulkokäymälän saa sijoitettua mökin sisäänkäyntiterassin yhteyteen. Sisä-tilaan on mahdollista sijoittaa esimerkiksi kompostoiva kuivakäymälä käsienpesualtaan kanssa tai suihkullinen kylpyhuone polttavalla käymälällä. Myös esteetön kylpy-huoneratkaisu on mahdollinen.

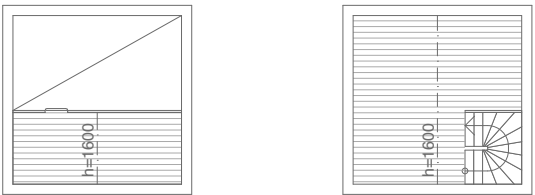
Parven sijoittamisvaihtoehdot lisäävät mökin muun-neltavuutta. Parvi on mahdollista toteuttaa pienenä nukkumaparvena tai koko mökin kokoisena parvena, johon mahtuu useampikin nukkumasoppi. Suuremmissa mökkityypeissä on mahdollista sijoittaa esimerkiksi pieni nukkumaparvi mökin molempiin päätyihin. Parven korkeus on kauttaaltaan alle 1600 mm, joten sitä ei lueta kerrosalaan. Parven kulku on mahdollista toteuttaa pys-tysuoralla tikkaalla tai kiertävällä u-portaalla, jonka alla on säilytystilaa.

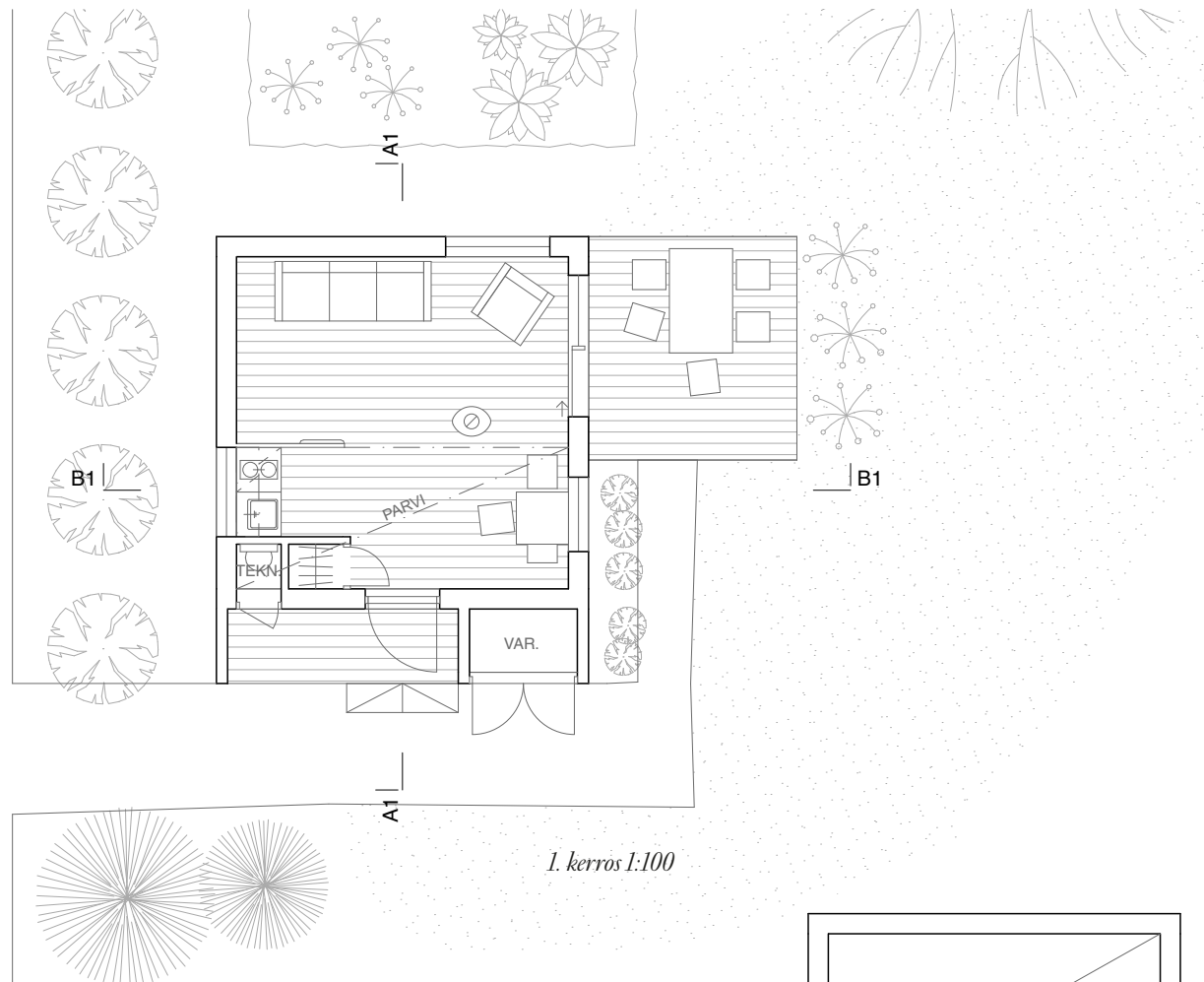
1. KOKO

2. MUKAVUUDET

3. PARVI

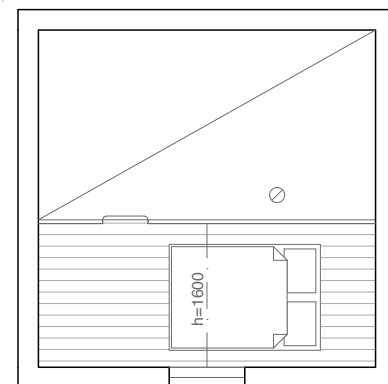

1. kerros 1:100

9.2 Talotyyppit

Mökki 1, 25 kem² / 20 hum²

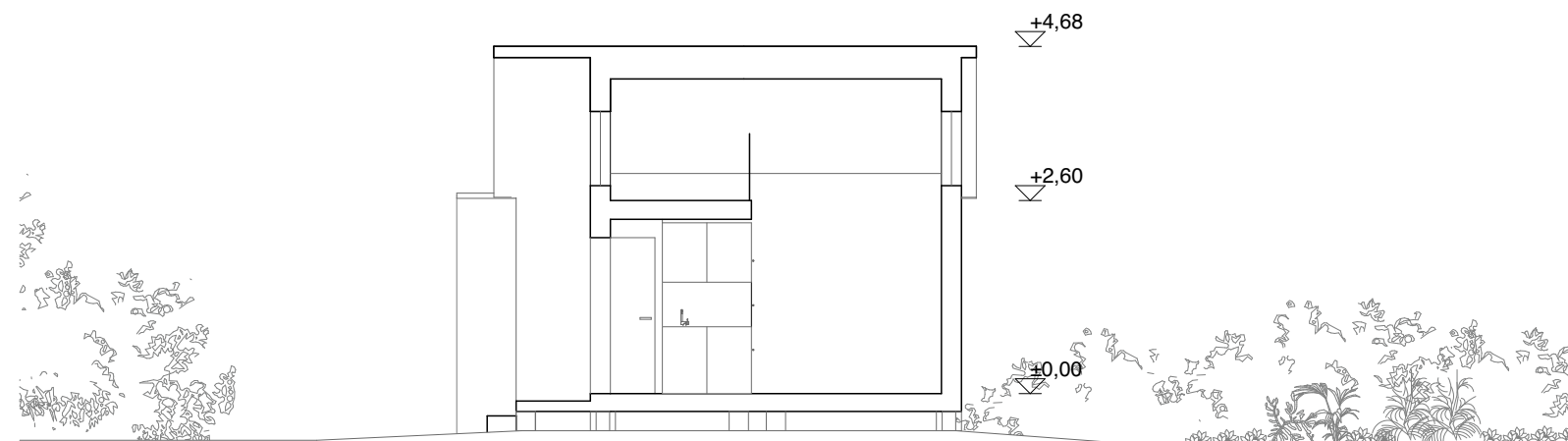
Ensimmäisen mökkityypin minimalistisin versio sisältää minikeittiön, oleskelutilan ja nukkumaparven. Tältä mökiltä kipaistaan tarvittaessa yhteiseen kuivakäymälään tai yhteistilan kylpyhuoneeseen. Oleskelutilan avara huonekorkeus luo tilan tuntua. Parvelle johtava tikas säästää tilaa.

Parvi 1:100

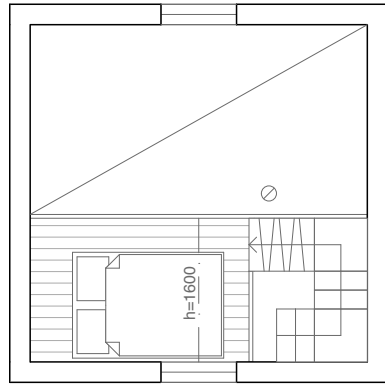
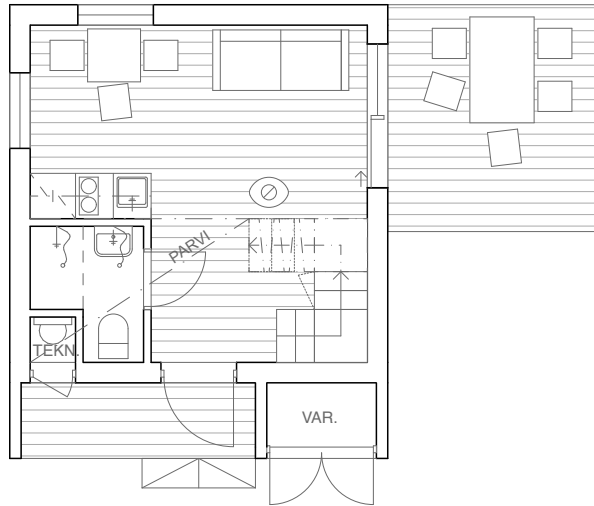
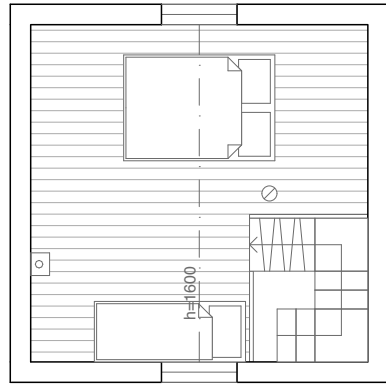
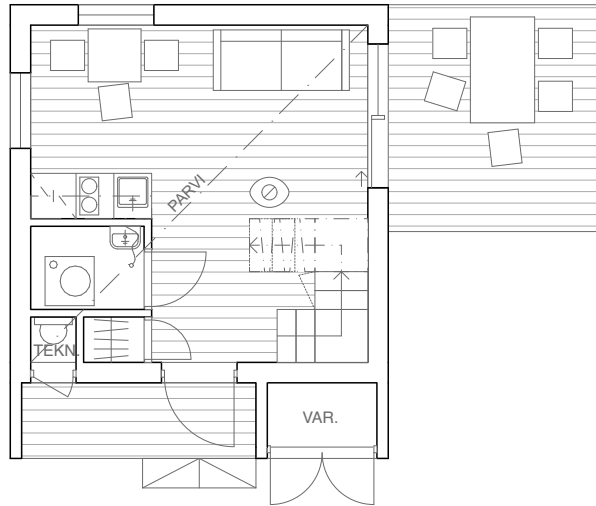
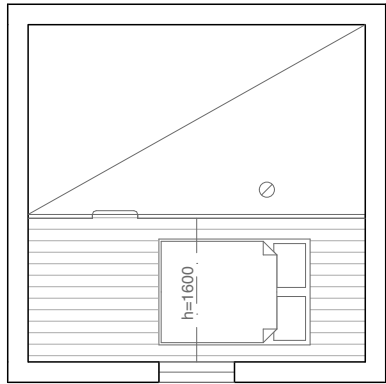
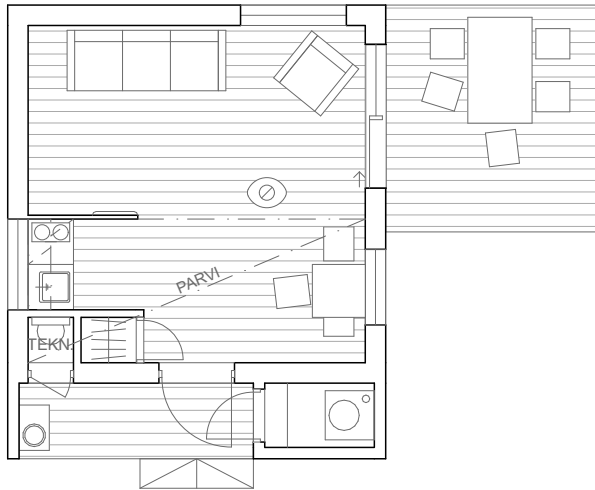

Leikkaus B1 1:100

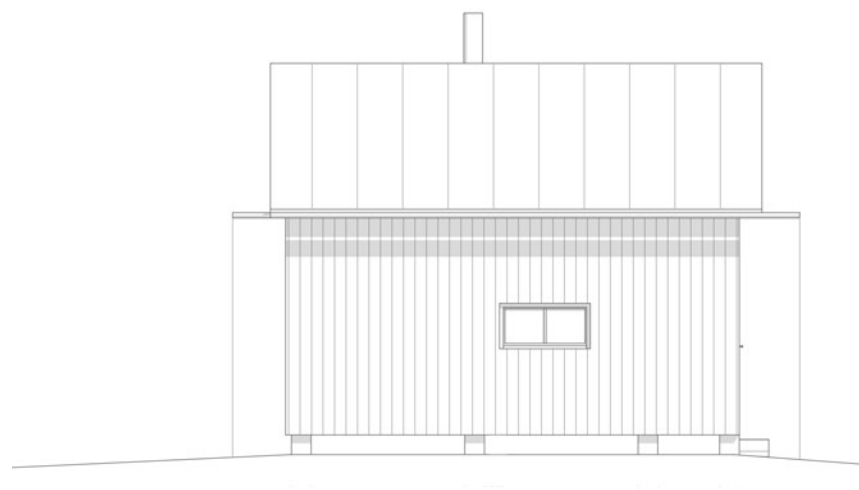
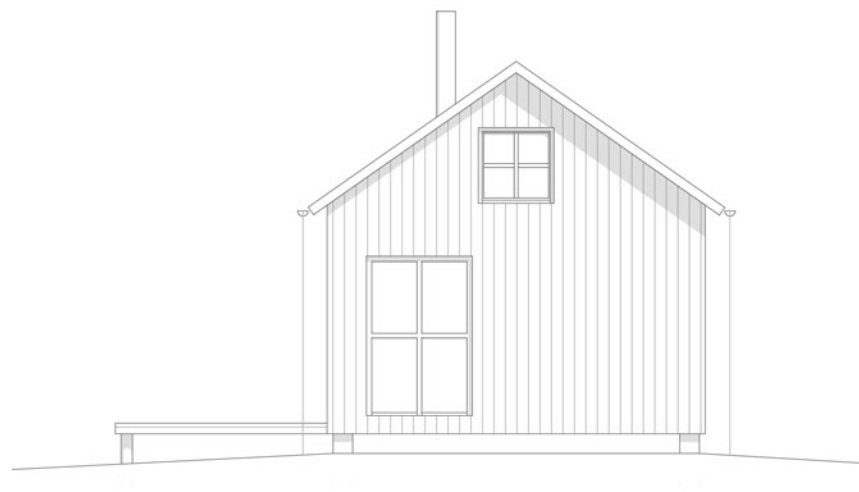

Leikkaus A1 1:100

Mökin valittu wc- tai kylpyhuo-
neratkaisu vaikuttaa oleellisesti
muun tilan kokoon ja jäsentelyyn.
Pienimpäänkin mökkityyppiin
on kuitenkin mahdollista sijoittaa
suihkullinen kylpyhuone ja parvelle
johtava u-porras. Viereisissä pohja-
piirustuksissa on esitetty tilankäyt-
tövaihtoehdot.

Uudisrakennusten julkisivut noudattavat yksinkertaista linjaa, ja ovat selvästi alisteisia pappilan asuinrakennuksille. Julkisivumateriaali on pystyrimalaudoitus, ja julkisivuväriin voi valita tummista peittomaalisävyistä: musta, punainen tai vihreä. Vaihtoehtoisesti on mahdollista antaa julkisivulaudoituksen harmaantua luonnollisesti. Ikkunoihin ja oviin on valittavissa päävärien lisäksi väriksi okran keltainen, vaalea ruskea tai valkoinen. Ikkunoiden välipuitteet on mahdollista jättää pois, jolloin ilme on modernimpi. Ajatus onkin, että kukin puutarhuri voi valita mökin tyylin ja värit omien mieltymyksiensä mukaan, ja kokonaisuus säilyy silti eheänä. Kattomateriaali on musta kolmiorimahuopakatto.

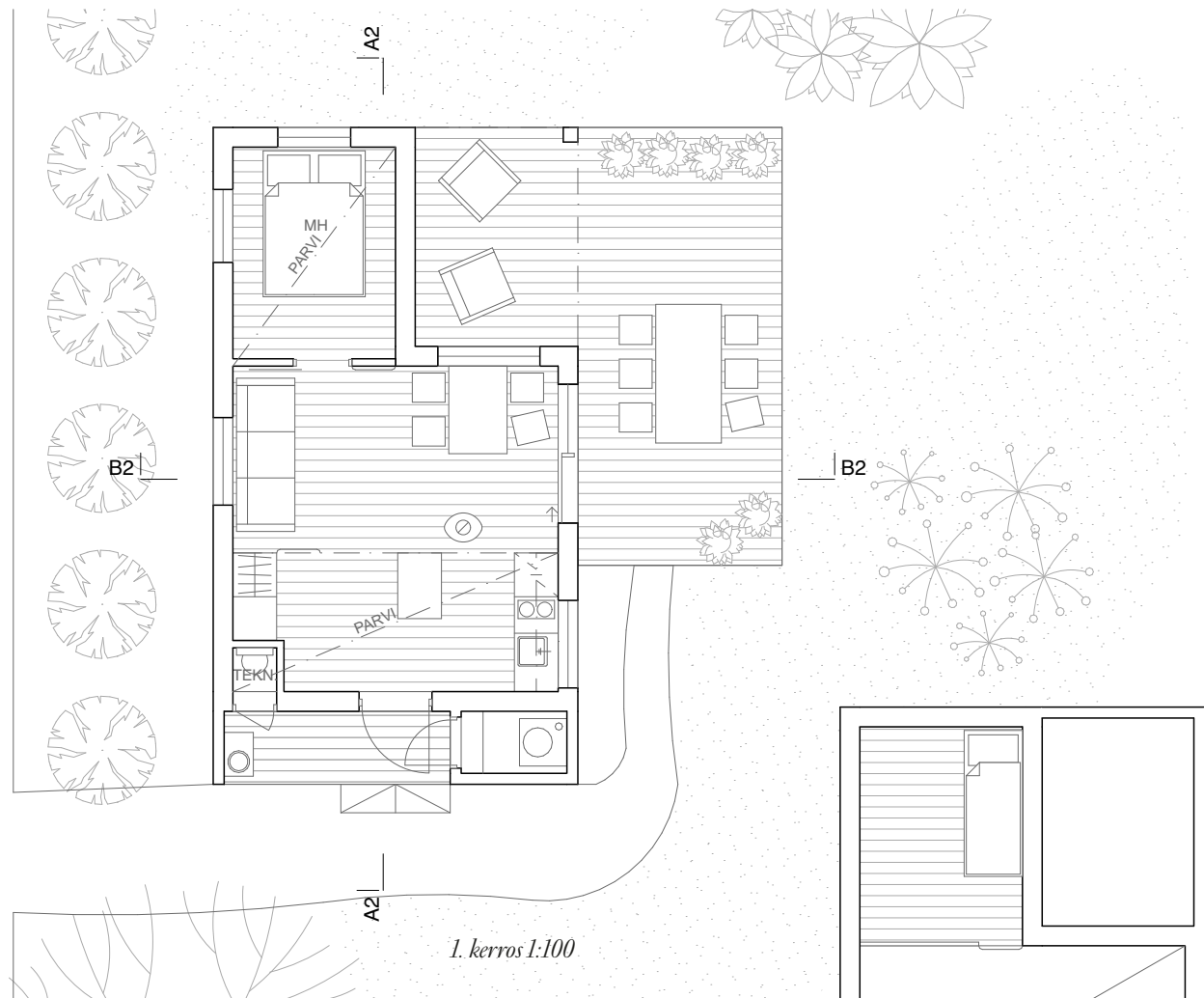

Mökkityyppi 1, julkisivut 1:100

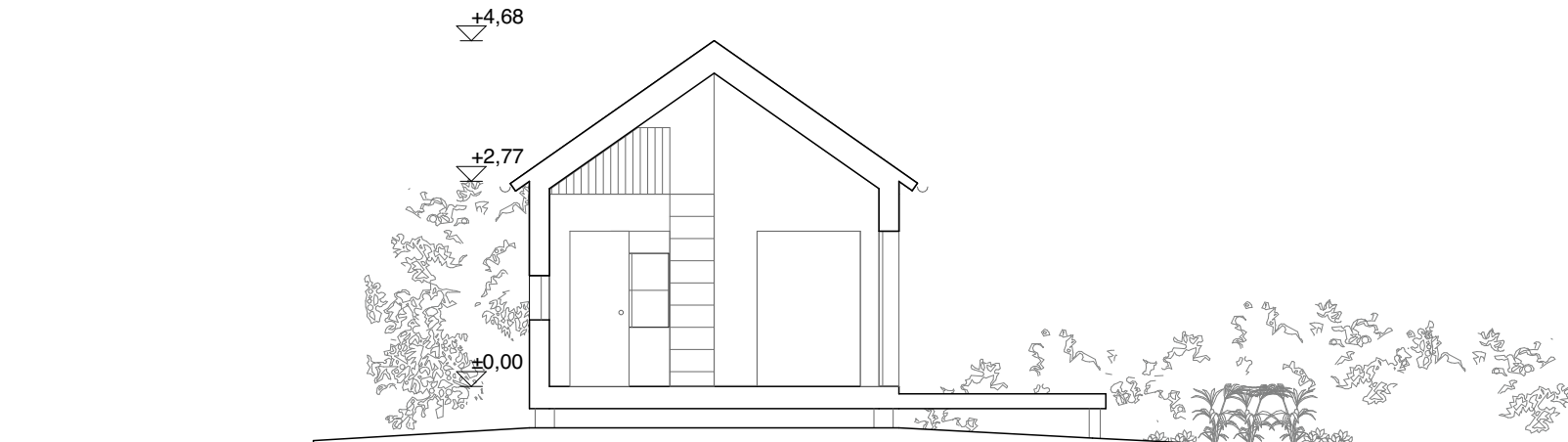
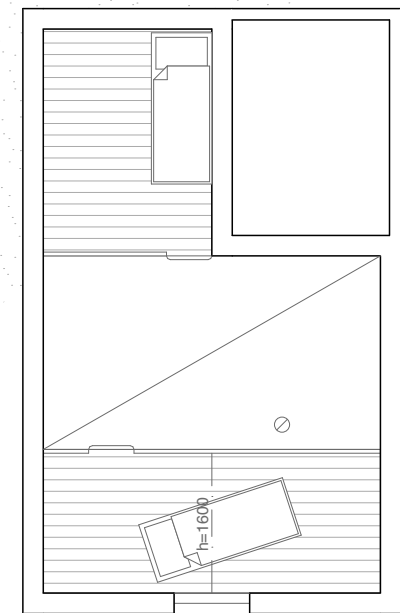
Mökkityyppi 1, värijulkisivu

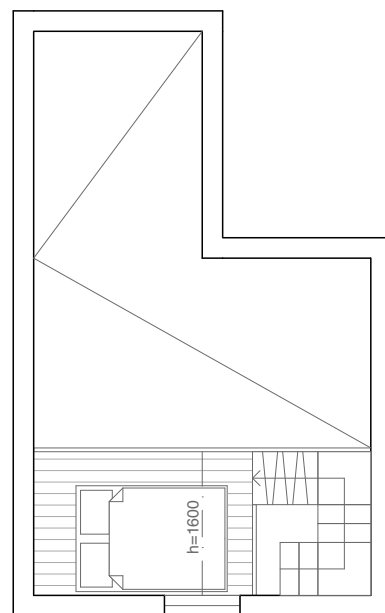
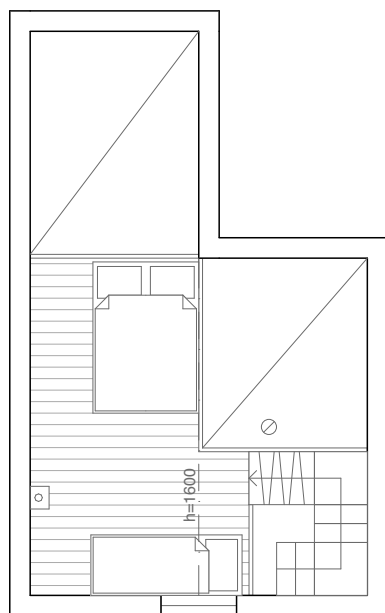
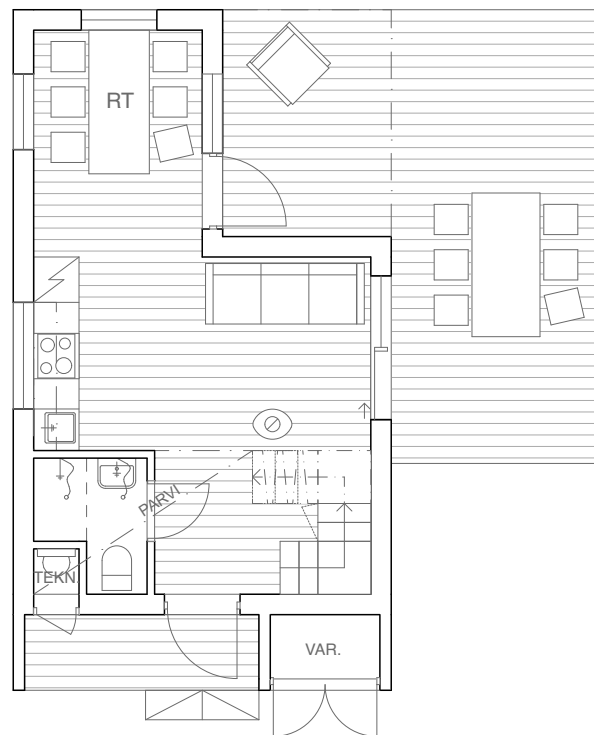
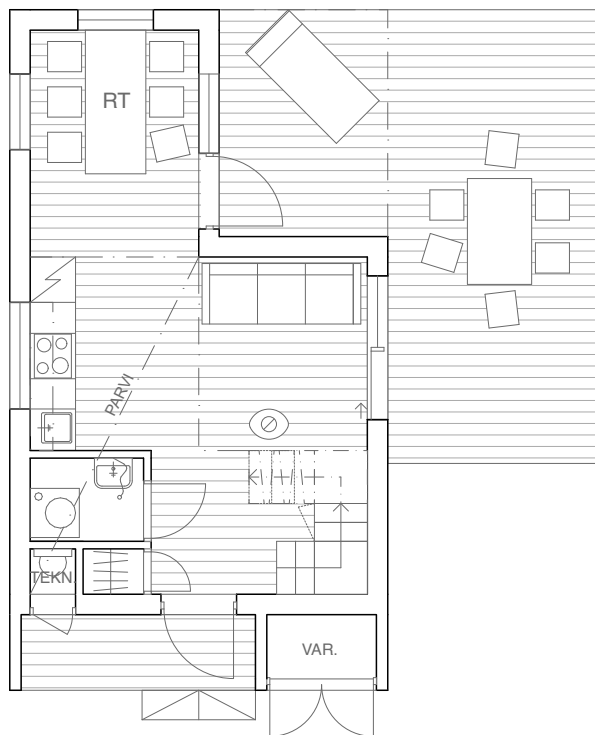

Mökki 2, 33 kem² / 27 hum²

Toisessa mökkityypissä perusosan jatkeena on kolme metriä pitkä osa, joka muotoilee mökin pohjakaavion L-kirjaimen muotoiseksi. Lisätilaan on mahdollista sijoittaa sänky tai ruokailutila. Tässä mökkityypissä kahden pienemmän parven sijoittaminen mökin molempiin pätyihin on toimiva ratkaisu.

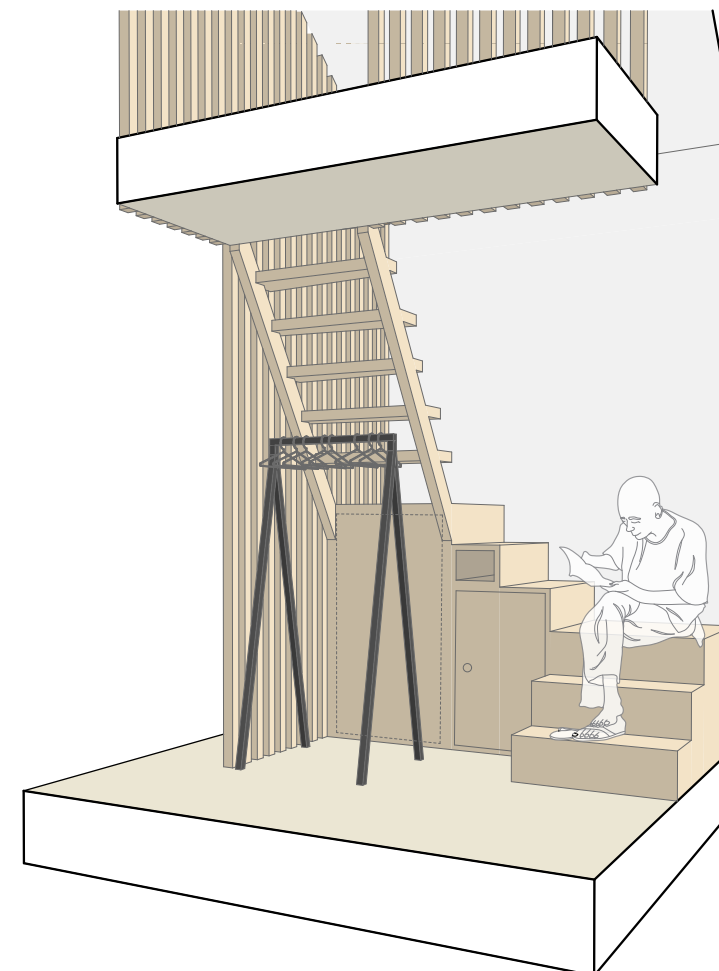
Oikealla:

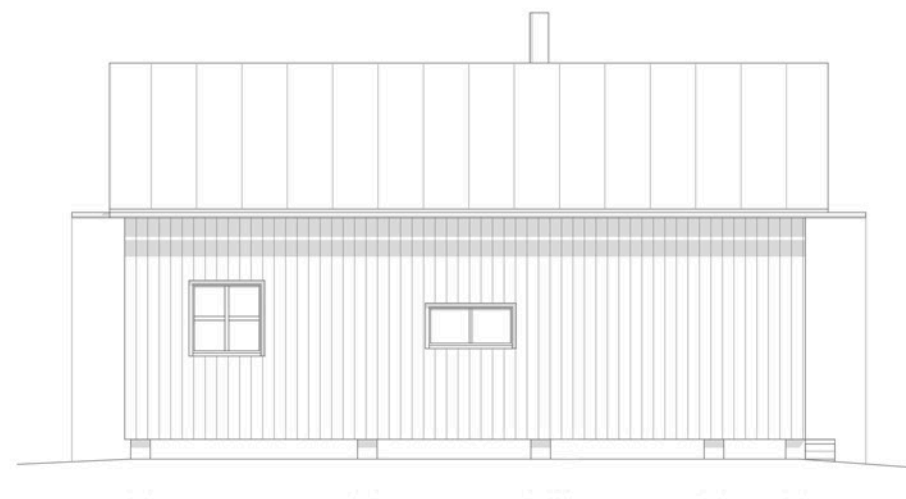
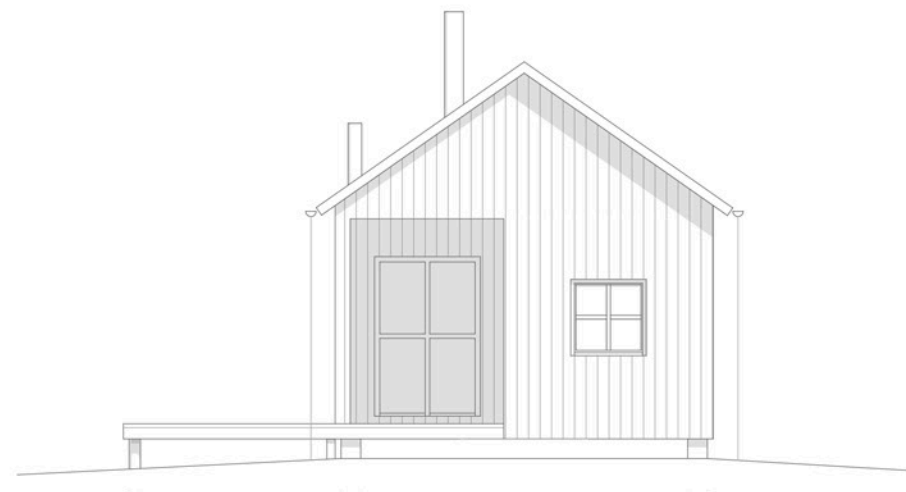
Porras koostuu askelmista ja tikkaasta; näin vapaa korkeus portaassa on optimoitu. Portaan alkuosaan on integroitu yksi eteistilaan ja yksi oleskelutilaan avautuva komero. Lisäksi portaan alla on tilaa vaatekille.

Viereisellä sivulla:

mökkityypin 2 vaihtoehtoiset pohjaratkaisut 1:100

Sisätilassa sijaitseva kuivakäymälä ja suibkullinen kylpybuoneratkaisu vievät yhtä suuren tilan. Kompostikäymälän ybteyteen on kuitenkin integroitu vaatekomero.

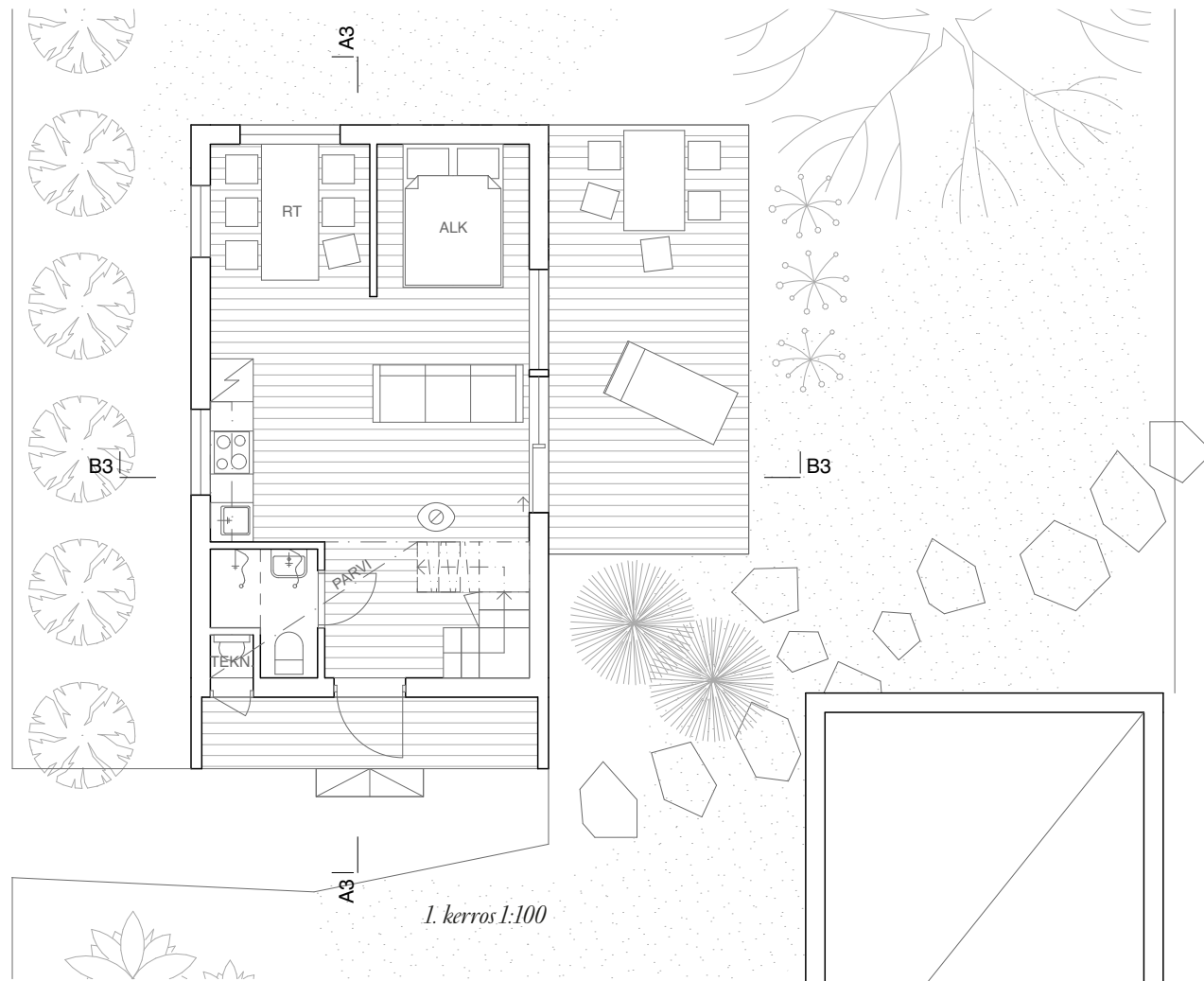

Mökkityyppi 2, julkisivut 1:100

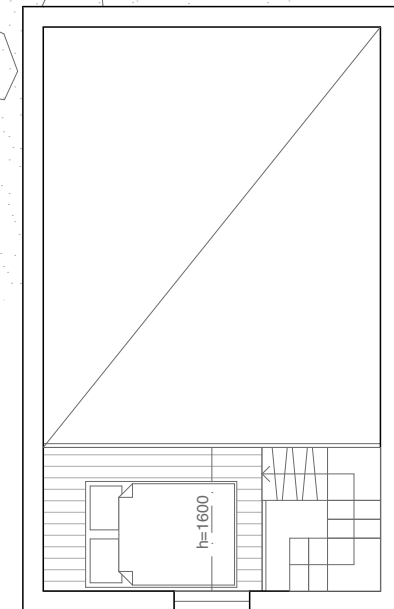

Mökkityyppi 2, värijulkisivu

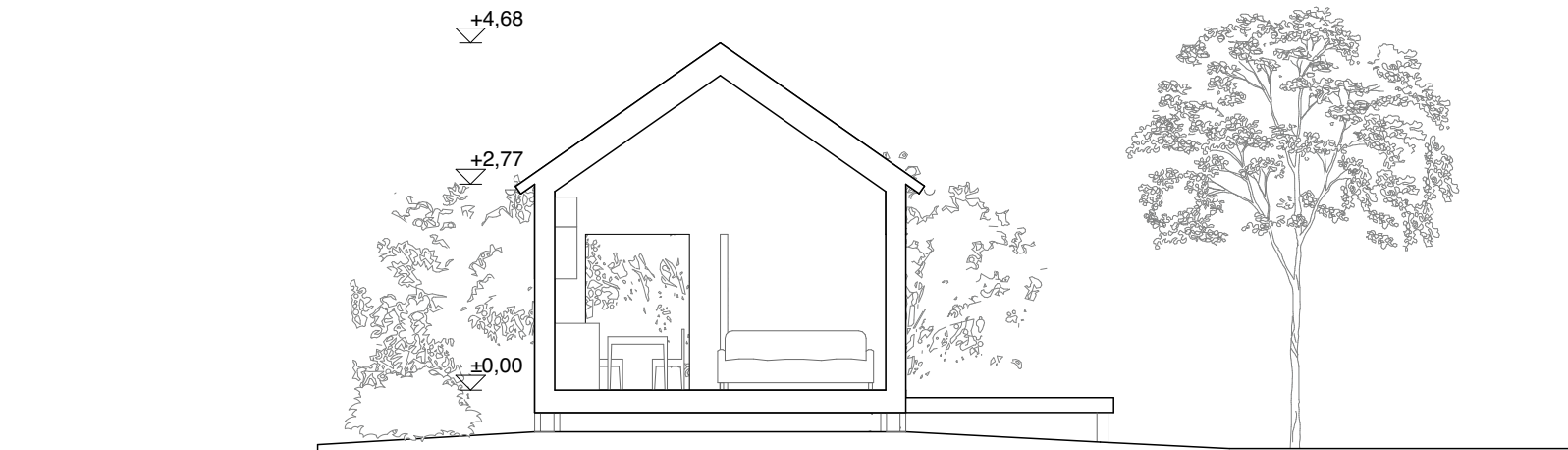

Mökki 3, 40 kem² / 33 hum²

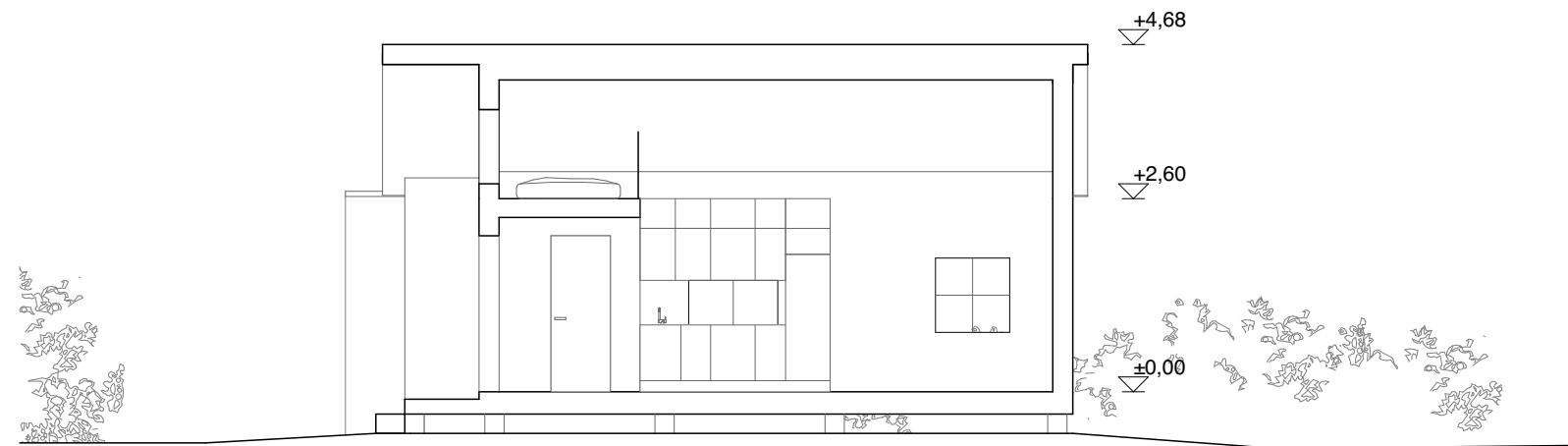
Kolmas ja suurin mökkityyppi mahdollistaa erillisen tilan sekä ruokailulle että sängylle. Tila on mahdollista järjestellä yhdeksi avoimeksi tilaksi ilman jakavia väliseiniä tai valita yksityisempi makuuhuone mökin takaosaan.

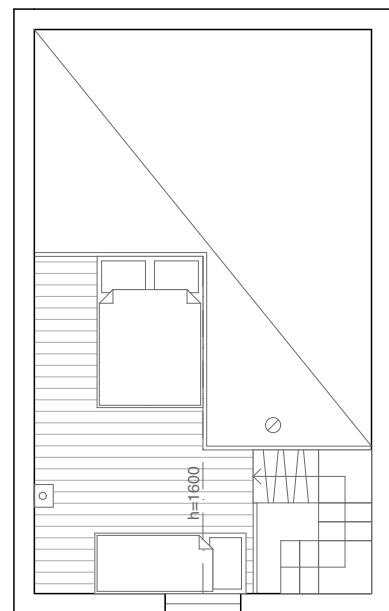
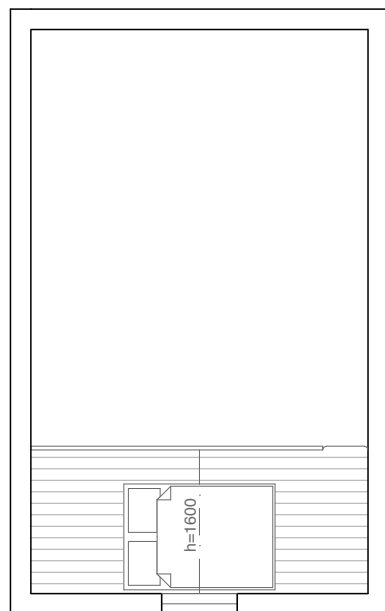
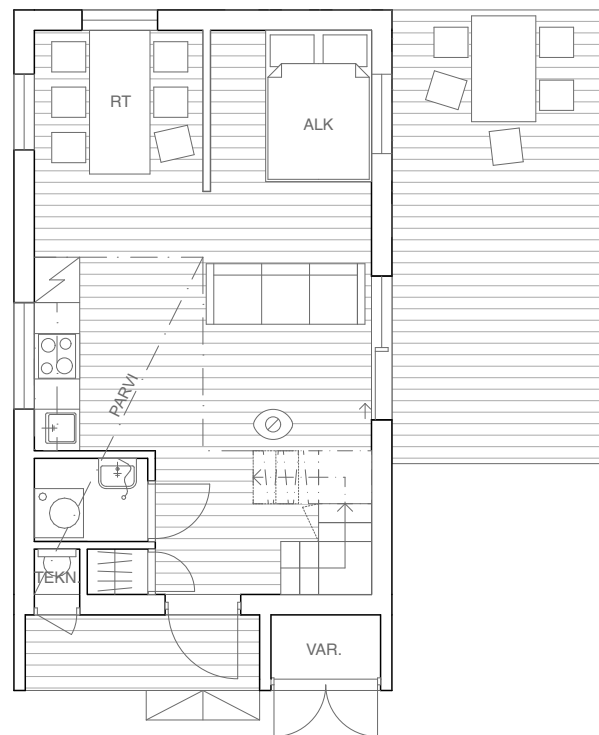
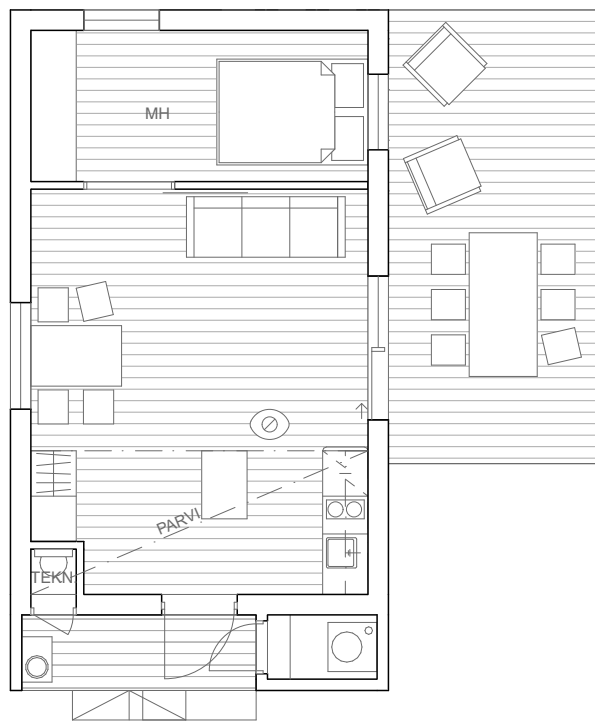
Parvi 1:100

Leikkaus B3 1:100

Leikkaus A131:100

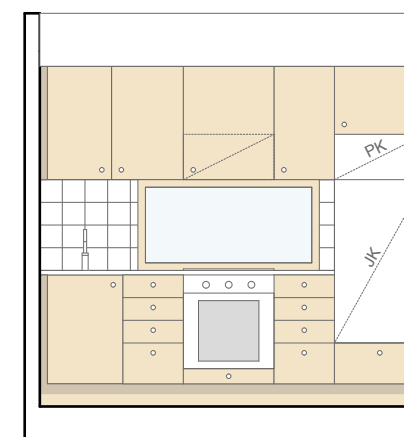
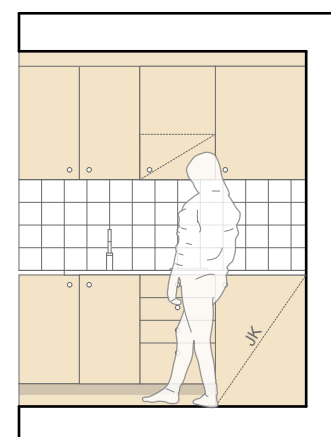
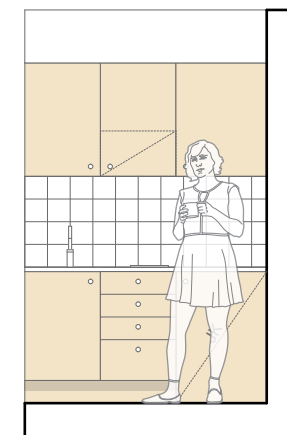
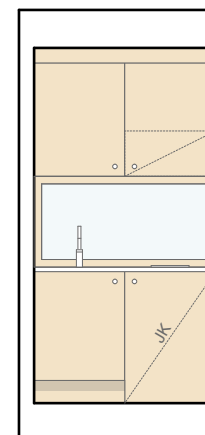

Viereisellä sivulla:
mökkityypin 3 vaihtoehtoiset pohjarat-
kaisut 1:100

Keittiötyypit 1:50.

Keittiötyypin voi valita rakennukseen
oman tarpeen mukaan. Pienimmässä
keittiössä on allas, jääkaappi, keittolevy
ja säilytystilaa yläkaapeissa. Suurin
keittiömalli on täysin varusteltu.

Yhteisrakennuksen keittiötä on mah-
dollista hyödyntää ruuanlaittoon, joten
jokaisella mökkiläisellä on mahdollisuus
käyttää hyvin varusteltua keittiötä siellä.

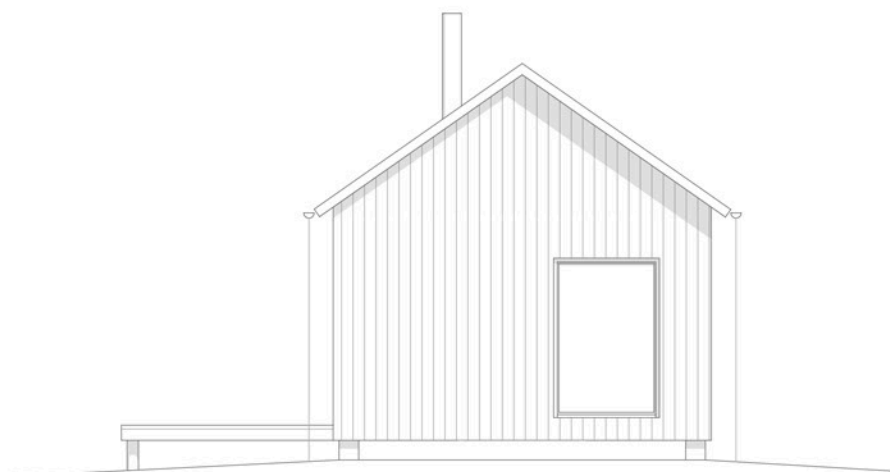

0.14

0.20

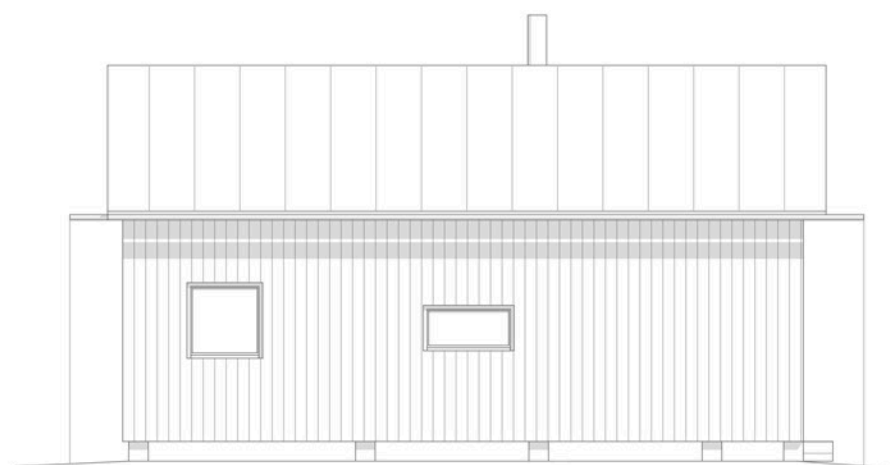
0.20

0.14

0.20

0.20

0.14

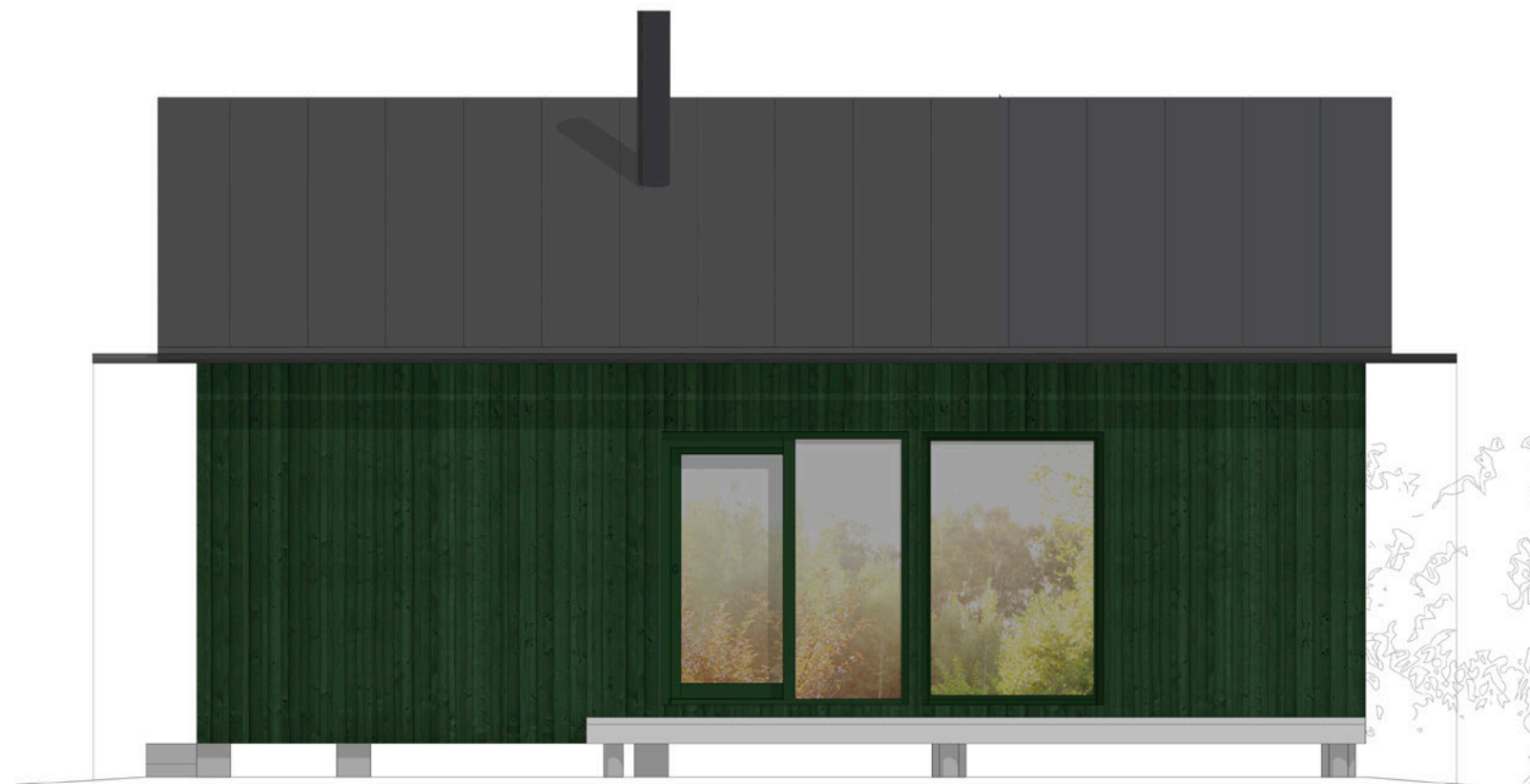
0.20

0.20

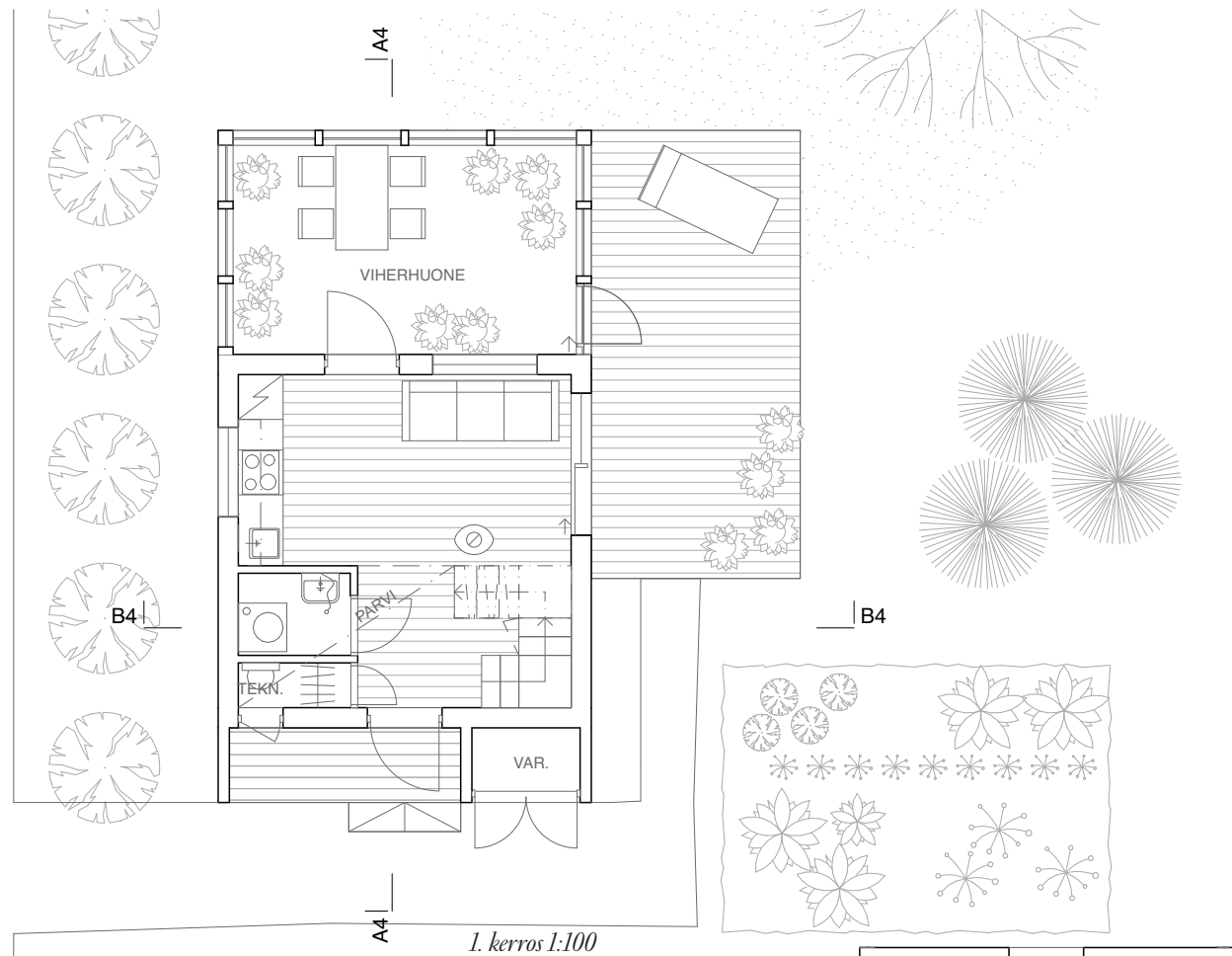
0.20

0.20

Mökkityyppi 3, julkisivut 1:100

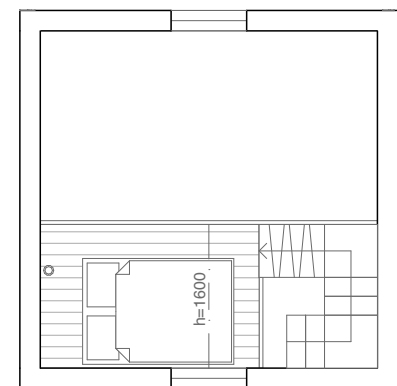

Mökkityyppi 3, värijulkisivu

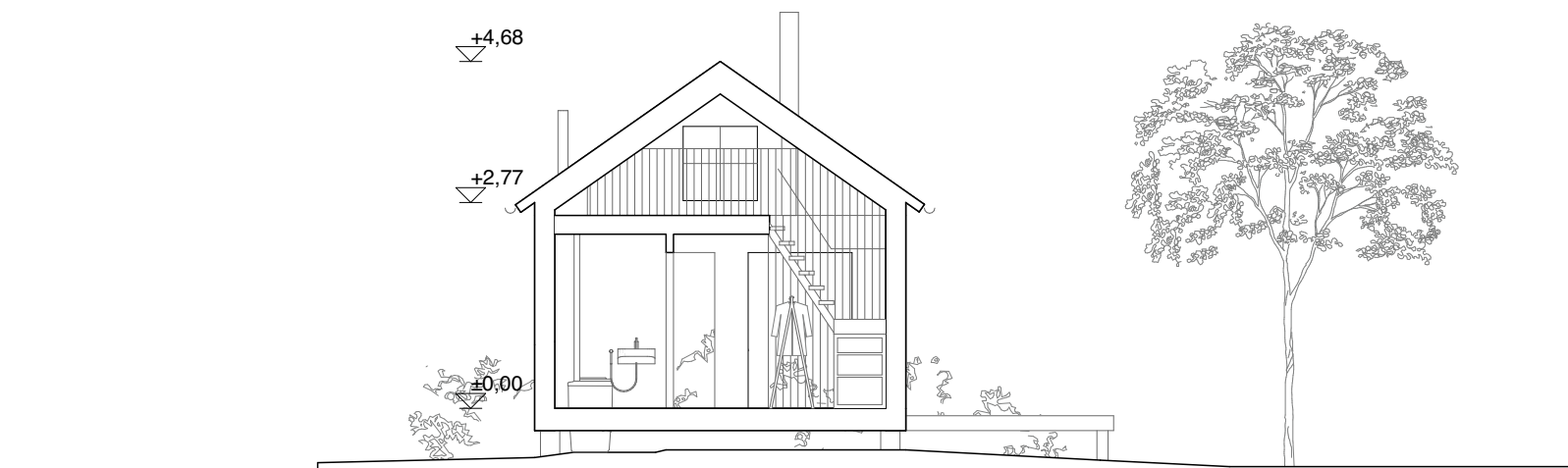

Mökki 4, 40 kem² / 33 hum²

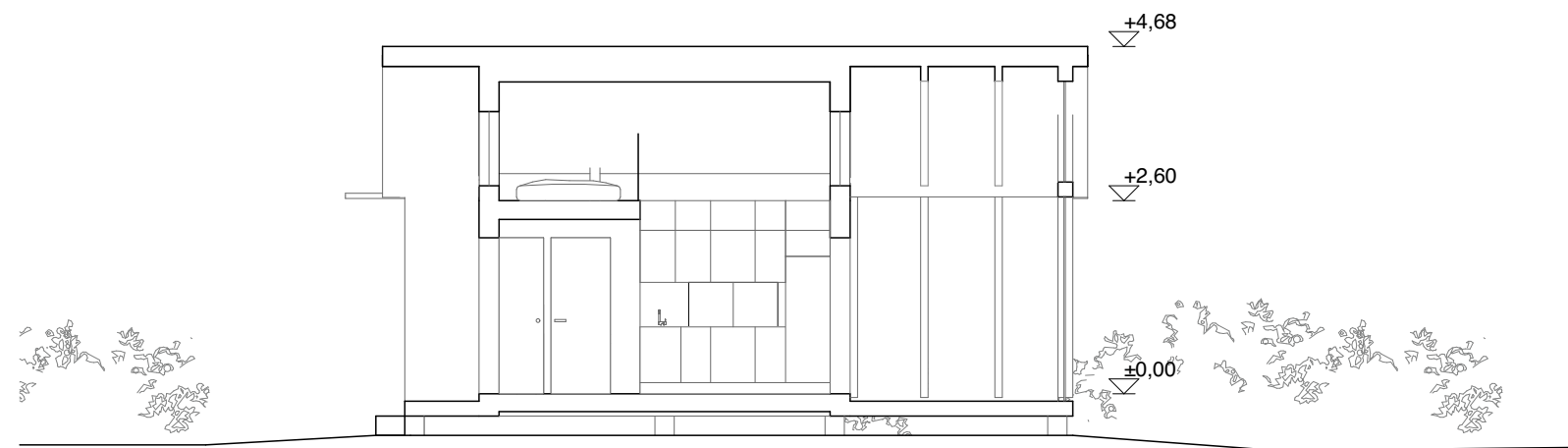
Neljäs mökkityyppi yhdistää asuinrakennukseen muunneltavan viherhuoneen, joka voi toimia kasvihuoneena, ruokailutilana tai vaikkapa ateljeena. Keväisin ja syksyisin viherhuoneen voi pitää muuta rakennusta viileämpänä ja siten lämmittää tehokkaammin. Kesällä viherhuone tarjoaa esimerkiksi avaran ruokailutilan sateisella tai viileällä säällä.

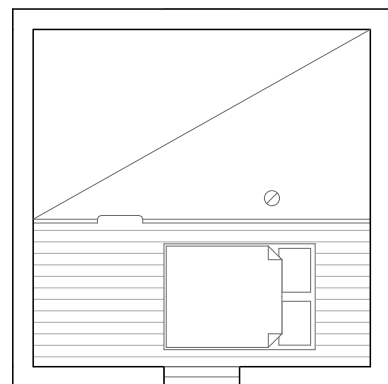
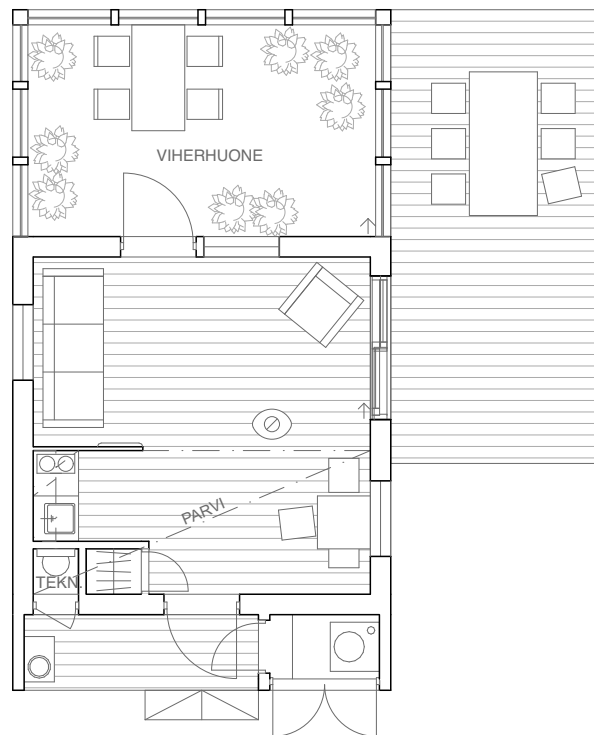
Parvi 1:100

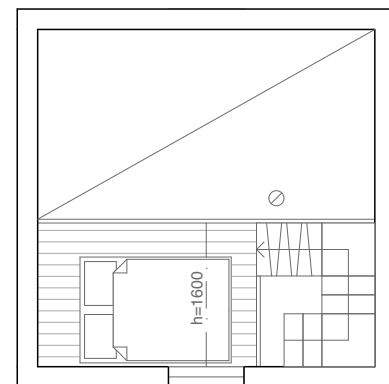
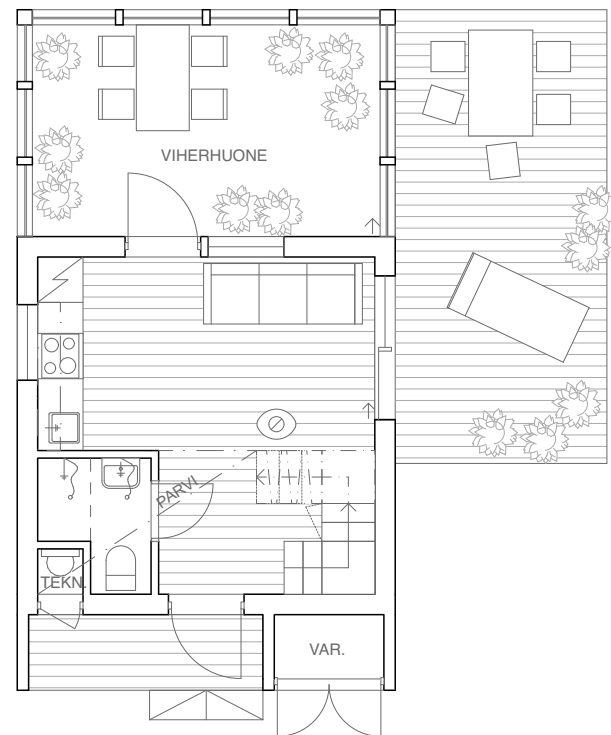
Leikkaus B4 1:100

Leikkaus A4 1:100

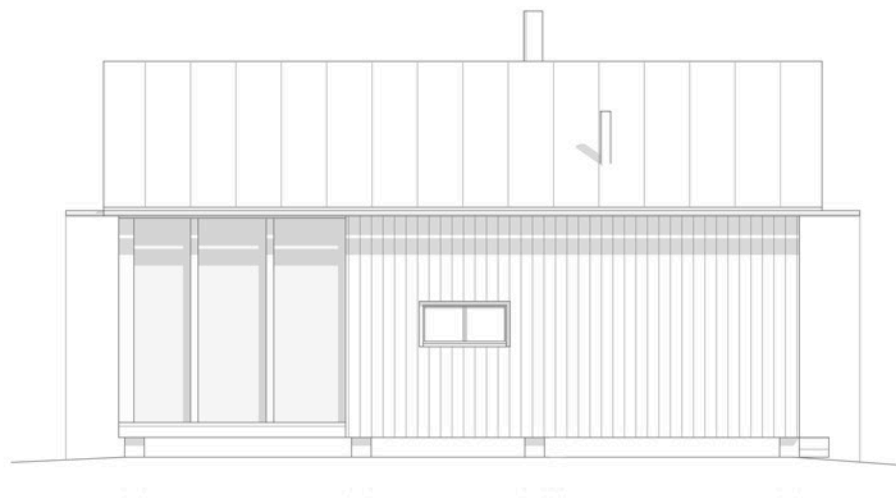

Yllä:
mökkityypin 4 vaihtoehtoiset pohjaratkaisut 1:100

Viereisellä sivulla:
näkömää viherhuoneesta.

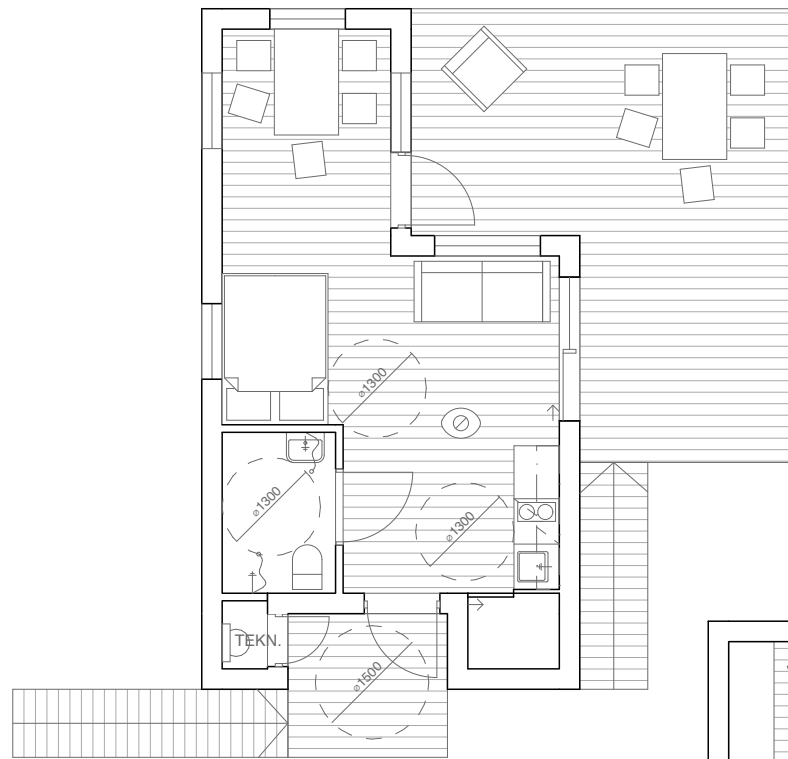

Mökkityyppi 4, julkisivut 1:100

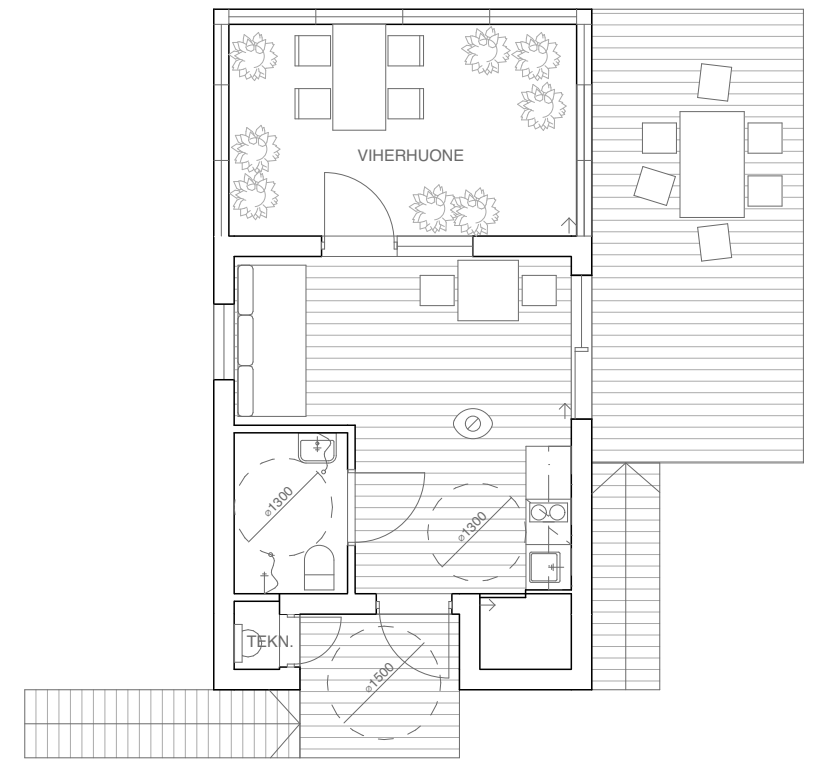
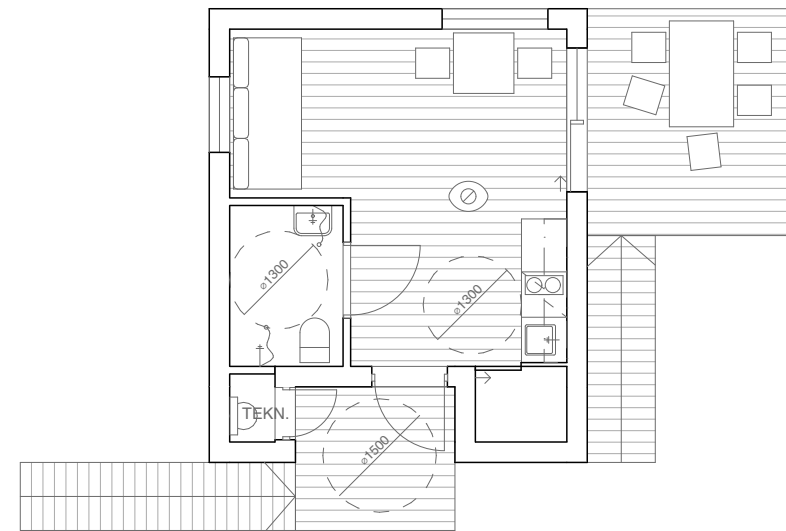
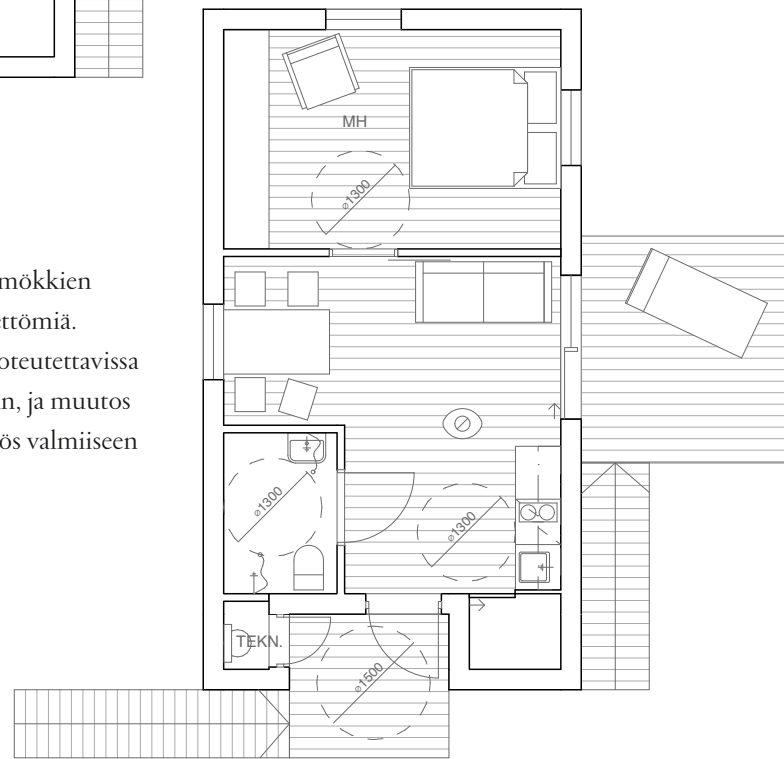

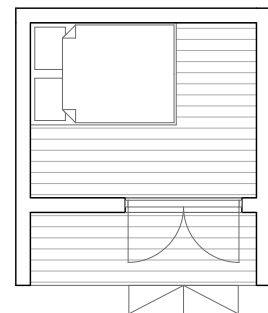
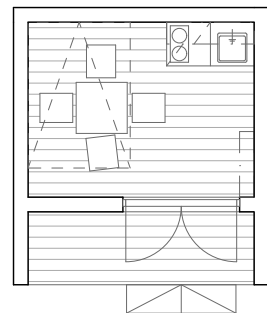
Mökkityyppi 4, värjulkisivu

Esteettömät pohjaratkaisut

Tilankäytön tehostamiseksi mökkien perusratkaisut eivät ole esteettömiä. Mökkityypit on kuitenkin toteutettavissa esteettä tarpeen mukaan, ja muutos on mahdollista toteuttaa myös valmiiseen mökkiin tarpeen tullen.

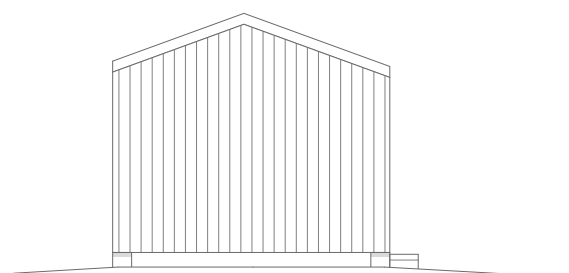
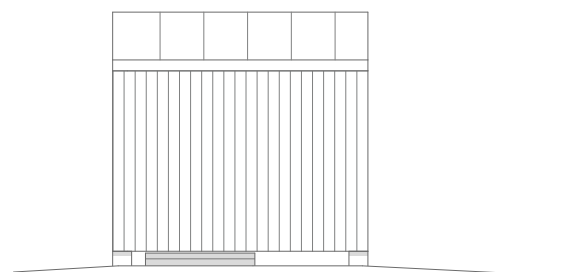
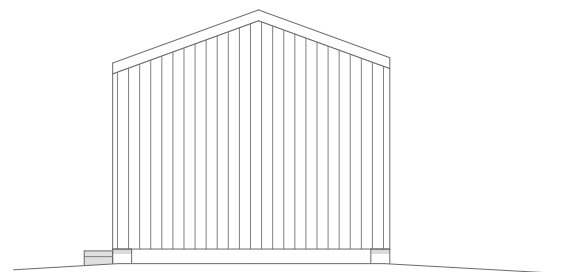

*Maja, pohjapiirrokset,
kaksi kalustusesimerkkiä 1:100*

Maja

Viimeinen tyyppirakennus on nimeltään maja. Maja voi toimia vierashuoneena, työtilana tai muunneltavan kalustuksen myötä jopa pienenä kesämökinä. Majan ulkomuoto on riisuttu, ja sen väriyksen voi valita mökkityyppien väripaletista.

Maja, julkisivut 1:100

Maja, värijulkisivu

9.3 Rakenneratkaisu

Mökkityypit on suunniteltu puurankarakenteisina. Rakenne mahdollistaa mökin valmistamisen osittain tai kokonaan elementteinä tehtaalla. Mökin rakennuttamiseen voisi olla useampi erilainen malli. Vaihtoehtoja voisi olla ns. avaimet käteen -paketin lisäksi malli, jossa runko tilataan toimittajalta koottuna, ja ulkoverhoilu sekä sisäpinnat olisi mahdollista tehdä itse. Myös paikalla rakentaminen on mahdollinen vaihtoehto. Jotta mökin voi rauhallisin mielin pitää talvella kylmänä, tulee rakenteiden hengittävyydestä huolehtia.

Rakennetyypit	
US1	
	Sisäverhous
	Ilmansulkupaperi
50 mm	Runko ja lämmöneriste
100 mm	Runko ja lämmöneriste
25 mm	Tuulensuojalevy
50 mm	Tuuletusrako 25+25
28 mm	Ulkoverhouslauta
API	
	Lattialauta
	Ilmansulkupaperi
200 mm	Runko ja lämmöneriste
	Ilmansulkupaperi
19 mm	Laudoitus
YP1	
	Sisäverhous
	Ilmansulkupaperi
200 mm	Runko + lämmöneriste
25 mm	Tuulensuojalevy
100 mm	Tuuletusväli ja koolaus
22 mm	Raakaponttilaudoitus
	Aluskate
	Vesikattopinta
VP1	
	Lattialauta
225 mm	Liimapuurunko ja lämmöneriste
	Sisäverhous

Rakenneleikkaus 1:25

Lopuksi

Loppusanat

Pappilansaaren täydennysrakentamisen tutkiminen on ollut antoisa tehtävä. Saari on ainutlaatuinen pala historiallista maalaismiljöötä Tampereella, ja on ollut elämyksellistä tutustua paikan historiaan ja siihen liittyneisiin ilmiöihin. Oma puutarhaharrastukseni innosti minua tarttumaan aiheeseen, johon liittyisi siirtolapuutarhamainen konsepti. Oli ilahduttavaa löytää aiheiden yhdistymisen juuri viljelyn teemassa, kun opin pappiloiden roolista maanviljelyksen uusien tekniikoiden ja lajikokeiluiden edelläkävijöinä.

Pappilan palauttaminen puolijulkiseen käyttöön tukisi sen kulttuurihistoriallista asemaa. Vaikka pappila on toiminut yksityisenä asuntona, on siinä myös toiminut kirkkoherranvirasto, jossa on käyty toimittamassa arkisia asioita. Kirkon ja pappilan yhteyden hyödyntäminen kirkollisissa toimituksissa, tapahtumissa ja perhejuhlissa voisi palauttaa kahden RKY-alueen kiintopisteen toiminnallisen yhteyden.

Pappilansaaren kuuluminen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajaukseen aiheuttaa omat haasteensa ja ristiriitansa suunnittelulle – missä menee kestävän muutoksen raja? Miten koemme maiseman tulevaisuudessa, kun pappilamiljöön yhteyteen on noussut uusi pieni kylä? Toisaalta uudisrakentamisella voidaan parhaimmillaan tukea historiallisen rakennuksen käyttöä ja säilymistä, kun ympärille rakentuu siihen liittyvää toimintaa. Jakamiseen ja yhteisöllisyyteen perustuva siirtolapuutarhakonsepti tarvitsee myös lukumäärällisesti monta yksikköä toimiakseen.

Työ Pappilansaaren kaavoittamiseksi on edennyt diplomityöprosessin aikana. Diplomityön esittelemän

suunnitelman mukaisesta kokonaisuudesta on laadittu ranta-asetakaavaluonnos, joka kuitenkin suunnittelun ja viranomaisneuvotteluiden edetessä on todettu liian ras-kaaksi arvokkaaseen ympäristöön. Kaavatyo etenee kevyemmällä versiolla, jossa rakentaminen sijoittuu pellon ja rantametsävyöhykkeen rajaan peltoalueen takaosaan. Diplomityön suunnitelmakonseptista kehittämistyössä mukana säilyy kuitenkin synergia vanhojen ja uusien rakennusten välillä, pienviljely alueen toimintona sekä yhteisöllisyys uudisrakennusten kantavana teemana.

Alueen kehittämisprosessin aikana on käyty mielenkiintoista keskustelua kulttuuriympäristön säilymisestä ja siitä, millainen arvo sen julkisella tai puolijulkisella käytöllä on verrattuna yksityiseen käyttöön, jossa alue on monesti täysin suljettu yleiseltä kulta. Mielestäni sillä, että kaunis ja historiallinen paikka säilyy avoimena ja vapaasti koettavana, on merkittävä arvo, ja siihen tulisi Pappilansaaren kehittämisessäkin pyrkiä.

Kiitokset

Haluan kiittää Tampereen evankelisluterilaista seurakuntayhtymää yhteistyöstä ja mielenkiintoisesta diplomityöaiheesta. Kiitos myös työnantajalleni Arkkitehtitoimisto Neva Oy:lle, jonka kautta työni järjestyi. Kiitos ohjaajalleni Olli-Paavo Koposelle keskusteluista, kannustuksesta ja hyvistä lähdevinkeistä. Kiitos vielä koko Arkkitehtuurin laitokselle, laboratoriolle ja yksikölle, joiden mukana olen saanut kulkea antoisat arkkitehtuurin opintojen vuodet.

Lähdeluettelo

Painetut lähteet:

Jaakola, Juha. (2008). *Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri*. Tampere: Tampereen kaupunki, Kaupunkiympäristön kehittäminen

Knapas, Marja Terttu; Heikkilä, Markku; Ävist, Timo (2016). *Suomalaiset pappilat: kulttuuri-, talous- ja rakennushistoriaa*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura

Koch, Elisabeth. (1945). *Suomen siirtolapuutarhaliike*. Helsinki: Suomen siirtolapuutarhaliitto

Saarela, A.K. (1960). *Teiskon seurakunnan vaiheita*. Tampere: Teiskon seurakunta

Salmela, Ulla. (2001). Varhaiset siirtolapuutarhat Suomessa. Teoksessa Maunu Häyrynen, Taneli Eskola, Satu Frondelius, Pekka Leskinen (toim.), *Hortus Fennicus: Suomen puutarhataide* (s. 114-118). Helsinki: Viherympäristöliitto, Puutarhataiteen seura.

Tampereen kaavoitusvirasto. (1985). *Tampereen rakennuskulttuuri. Maisemat ja luonnonsuojelu*.

Willber, Leena. (1988). *Teiskon seurakunnan vaiheita*. Teoksessa Matti Helin (toim.), Teiskon kirkon juhlakirja (s. 12-34). Tampere: Teiskon seurakunta.

Verkkolähteet:

Ekokumppanit Oy. (2018). *Pohjois-Tampereen matkailutoimijaselvitys*. Haettu 5.1.2019 osoitteesta https://www.tampere.fi/tiedostot/p/cifkczS0J/Pohjois-tampere_matkailutoimijaselvitys.pdf

Heikkilä, Sanna. (2012). Siirtolapuutarha voi olla kuin lomakylä. *Länsiväylä*. <https://www.lansivayla.fi/artikkeli/80281-siirtolapuutarha-voi-olla-kuin-lomakyla>. Julkaistu 12.6.2012, viitattu 5.1.2019.

Kolonihaveforeningen for Nærum og Omegn. (2019). <http://www.derundehaver.dk>. Viitattu 5.1.2019.

Laaksonen, Meri-Maija. (2013). *Ruokaturvasta ekologiseen elämäntapaan – Helsingin siirtolapuutarhojen sosiaalisen rakenteen ja merkityksen muutos ajan saatossa*. (Pro gradu -tutkielma). Turku: Turun yliopiston maantieteen ja geologian laitos. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <https://helsinginsiirtolapuutarhat-fi-bin.directo.fi/@Bin/29e6b49b46ef7f45dc-95ba26c455ca25/1579635283/application/pdf/193243/Laaksonen%202013.pdf>.

Museovirasto. (2019). Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. www.rky.fi. Viitattu 5.1.2019.

Mäkelä, Miinu. (2018). *Nekalan siirtolapuutarha- Osa modernia kaupunkisuunnittelua*. <http://www15.uta.fi/koskivoimaa/arki/1918-40/nekala.html>. Viitattu 5.1.2019.

Mäkelä, Miinu. (2018). *Siirtolapuutarhaliike – Urbanisoituvan työväestön pelastaja*. <http://www15.uta.fi/koskivoimaa/arki/1918-40/siirtolapuutarhaliike.html>. Viitattu 20.11.2018

Mäkinen, Petteri. (2018). Tampereella aletaan kehittää Teiskon matkailua – ”Suurin ongelma sinne pääseminen. *Tampere-relainen*. <https://www.tamperelainen.fi/artikkeli/731195-tampereella-aletaan-kehittaa-teiskon-matkailua-suurin-ongelma-sinne-paaseminen>. Julkaistu 23.12.2018, viitattu 18.1.2019.

Nekalan siirtolapuutarhayhdistys ry. (2019). www.nekala.siirtolapuutarhaliitto.fi. Viitattu 5 .1.2019.

Pirkanmaan liitto. (2017). Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Haettu 17.1.2020 osoitteesta maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi

Soikkeli, Anu. (2000). *Suomen vanhat pappilat – menneisyyden tulevaisuus*. (Väitöskirja). Oulu: Oulun yliopisto, Arkkitehtuurin osasto. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <http://jultika.oulu.fi/Record/isbn951-42-5815-0>

Suomen siirtolapuutarhaliitto ry. (2018). www.siirtolapuutarhaliitto.fi. Viitattu 20.11.2018.

Tampereen kaupunki. (2015). *Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys* (s. 268-277). Haettu 10.1.2019 osoitteesta https://www.tampere.fi/liitteet/t/IEUd3RzVU/TAKU_nettiin.pdf.

Tampereen kaupunki. (2018). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava. Haettu 10.1.2019 osoitteesta https://www.tampere.fi/tiedostot/p/DZVfic7jn/Pohjois-Tampere_OAS_5_3_2018.pdf.

Tuohiniitty, Minna-Riikka. (2019). *Kuntoarvion ja rakennushistoriaselvityksen rajapinta - Case Teiskon Isosaari*. (Opinnäytetyö). Tamperee: Tampereen ammattikorkeakoulu. Haettu 15.1.2019 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:-fi:amk-2019120324181>.

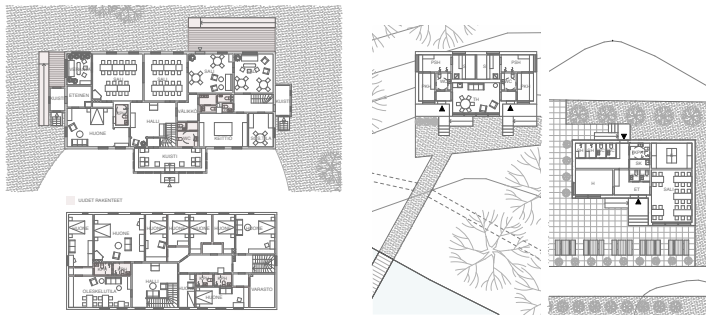
Muut lähteet:

FCG. (2019). Isosaaren (Pappilansaaren) luontoselvitys.

Kuvalähteet:
sivu

19	Pohjois-Tampere, strateginen yleiskaava. Esiselvitys 2018.
https://www.tampere.fi/tiedostot/p/4ITPQCHRN/Pohjois-Tampere_Esiselvitys_2018.pdf (19.1.2020)
25	https://www.cityfarmer.org/DenmarkHistory.html (13.1.2020)
26	Tampereen museoiden kuva-arkisto
27	Tampereen kaupungin arkisto
31	Tytti Vanhanen
32	Bing Maps: maps.bing.com (16.1.2020)
33	Bing Maps: maps.bing.com (16.1.2020)
37	Toini Olga Kallio 1971, Museovirasto, historian kuvakokoelma
39	Tuntematon kuvaaja, Turun museokeskus
42	”Kuninkaan kartasto” 1776-1805
http://timomeriluoto.kapsi.fi/KARTAT/'Kuninkaan%20Kartasto'%201776-1805/Pirkanmaa%20%2825+0%29.jpg
44	Tampereen museot
45	Teiskon Joulu 1961
59	Pirkanmaan maakuntakaava 2040 maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi (17.1.2020)
61,61	Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava, luonnos.
https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/pohjois-tampere/kaavaluonnos/kaava_kartat.html (17.1.2020)
62	Teiskon kirkonseudun osayleiskaava, kaavakartta.
https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/voimassaolevat-yleiskaavat/teiskon_kirkonseutu.html . (17.1.2020)
63	Museoviraston karttapalvelu: kartta.museoverkko.fi (19.1.2020)
65	Tampereen ev.lut. seurakuntien rakennuspiirustusarkisto

Piirroksset, illustraatiot ja valokuvat Marjukka Murtojärvi (2020), ellei toisin mainita.

Yhteisö nauttii Pappolan monipuolisesta, 1 ja 2 kerrosta 1200
Yhteisö koostuu nauttimaan 1200
Yhteisö nauttii yhteisistä 1200

Pappas

[illegible]

Pleasant

Puutarhapolitiisin koko on noin 440 m², ja jokaiselle pöydälle on mahdollisuus istua kahdeksan ihmistä. Puutarha-alueen kokonaispinta-ala on 1000 m². Puutarha-alueella on viisi kassettia, joissa kasvatetaan erilaisia kasveja. Puutarha-alueella on myös kahdeksan istuimetta, joissa voi istua ja nauttia puutarhasta. Puutarha-alueella on myös kahdeksan istuimetta, joissa voi istua ja nauttia puutarhasta.

Puutarhapölyt sijaitsevat kottikätkijä pensasaidun tai muun pensas-
kasvin. Pensaat voivat olla korian- tai hyrcykasveja. Pölyille onnet-
tomaan hedelmöityä. Pölyiden siirtämisessä on huomioitava, et-
tä ne vaipota vieraina puutarha.

Palmelle ei ole varsinainen apofhytyy, mutta haudojeen esikudoksella Palmosporangiumin paasy näkyytään mukailulla etäryydellä jokin kahonakasta on luennointa siltäkin levinä apoflyla.

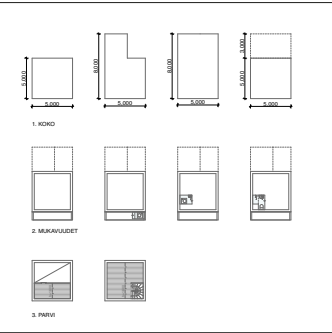

Talorystyppkonsepti

Pöytähuoneen talousyppökoostopi perustaa yksinkertaisuuden ja muunneltavuuden. Mökkityyppiä on neljä kokoa, ja mökkityyppiä kehitetään harjoitustilanteissa pöytähuone. Mökkityyppi 1 vaatii ulkomittat 3 x 3 metriä, mökkityyppi 2 vaatii ulkomittat 3 x 3 metriä, mökkityyppi 3 vaatii ulkomittat 3 x 3 metriä, mökkityyppi 4 vaatii ulkomittat 3 x 3 metriä. Mökkityyppiä 1 kehitetään pöytähuoneen talousyppökoostopiin. Mökkityyppiä 2 kehitetään pöytähuoneen talousyppökoostopiin. Mökkityyppiä 3 kehitetään pöytähuoneen talousyppökoostopiin. Mökkityyppiä 4 kehitetään pöytähuoneen talousyppökoostopiin.

Saunomisen sijasta on mahdollista valita erilaisia "maukkomuutoksia". Mielivalinnalla pöytäruoki voi rakentaa kokonaisen kylän yhteisiin tui. Kysymällä mikä voi jo perustelluksi. Tervehdyksien oaan ulkoilijana sa sijainnista meidän oimaksi sijainnista yhteyteen. Saunalla on mahdollista sijaita esimerkiksi kengononni kulkajayhtä kien-pöytälaan kaana tai suuhollisen kyllyhehe poistavla kysymällä. Myös oimien kysymysmerkkien on mahdollinen.

Parsen sijainti ainevaltuuksissa heikasti näkyy muuttamattomuutena. Pienin muuttoliike toteutuu pienessä muuttokansapareissa tai koko näytteen kokouksissa parissa, johon muutos sisältyy pienessä muuttokansapari. Suuremmassa muuttokansapariissa muuttoliike sijaitsee esimerkiksi uusia muuttokansapareja näytteen muuttokansapariissa. Pienin muuttoliike on laatu muuttoliike 1000 muuttokansapariissa, josta alku on laatu muuttokansapariissa. Pienin muuttoliike on laatu muuttokansapariissa, josta alku on laatu muuttokansapariissa.

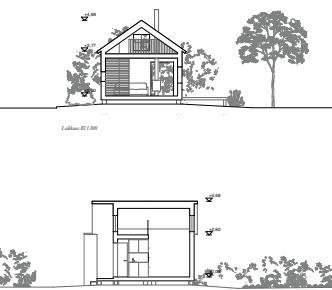
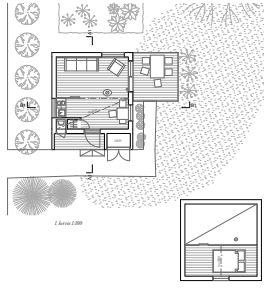

Talocypin

Mokki 1, 23 kcm² / 20 kcm²

Ennenkäsien roikkotyypin minimialueen veno-ölkästä esiinnotettiin, otettiin tilat ja suukontapareit. Tätä määrittä kipsinun tarvittava yhteinen kuukausittainen tai yhteinen kylläsuomenen. Otettiin tilat ja suukontapareit kuo tilat nautti. Paralle jalkava tilat otettiin tilat.

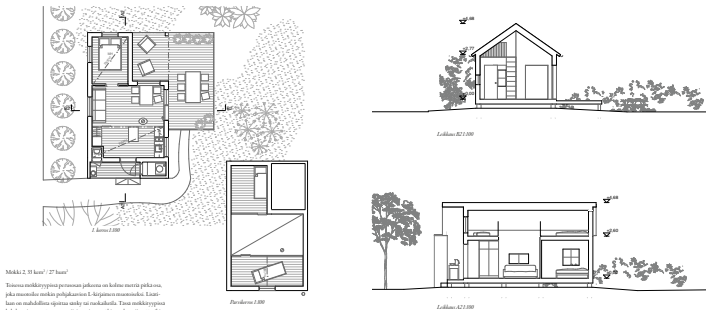
Mukin valitsemie- tai kylpyhuoneenrakaisu vaikuttaa oleellisesti muuttajan kokoon ja jäsentyyseen. Perinperästäkin monikireyteen on kuitenkin mahdollista sijoittaa suhteellisen kylpyhuone ja parvekkeen joihin u-porras. Yhteisöhuoneita pohjapiirustuksissa on esitetty tilakäytön vaihtoehdot.

Jalkioinen

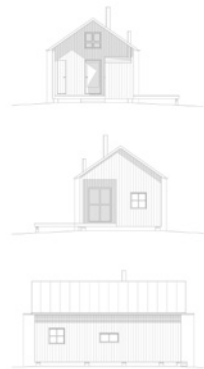
Uudenlaisen musiikin
nauttien yksiohtoisista lauluista,
ja otat selvästi ilmiäsi pöppästä
asenteidenkäänteä. Jalkioivasta
tuttuun ja peyryttävään, ja
jalkioivasta viiltä tuntuista
pönnästäkään joutuu muuta
pois kuin tahtia. Valtakokouksen
on mahdollista antaa jalkioivasti
harkunnan haavoittavien
lääkäreiden ja ovien on valittu
puolesta kahdeksan viikkoa
kukaan, vaikka mikään ei
tulkinnut viikoksi
mahdollista jättä pois, jolloin ilme
on modernimpi. Ajatus onkin, että
kukaan puolesta viiltä muuta
ryytin ja väri omien maalityy-
kseen mukaan, ja kokouksissa ei-
hyi ohi eteenä. Katsomattain on
muuta kokouksienmuutoksia.

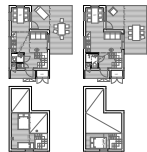

Model 2, 30 sqm / 327 sqft
Tämä on mallikotimme perustan pohjan ja katon muoto. Kukaan ei ole vielä suunnitellut sisätiloja. Tämä mallikotimme on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten. Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten.

Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten. Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten.

Julkaisu 1.100

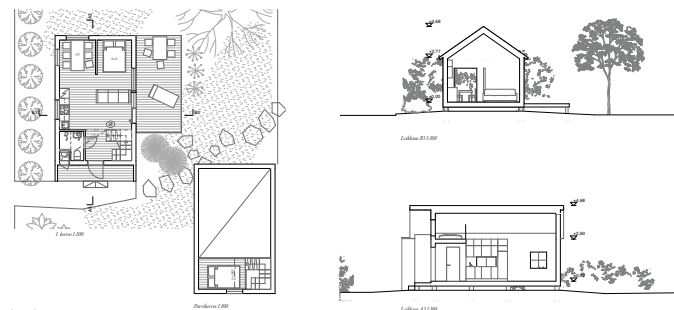
Yhteinen pohjakuva 1.100

Yhteinen

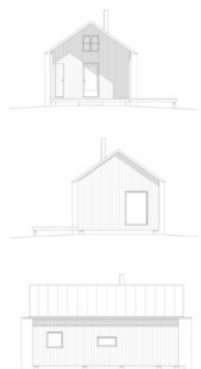

Pöytäkuva ja pöytäkuva / Margit Mänttä / Opetus 2020 / Tanssien ohjelma

Model 3, 40 sqm / 430 sqft
Tämä on mallikotimme perustan pohjan ja katon muoto. Kukaan ei ole vielä suunnitellut sisätiloja. Tämä mallikotimme on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten. Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten.

Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten. Se on kehitetty perustan pohjan ja katon muotoa varten.

Julkaisu 1.100

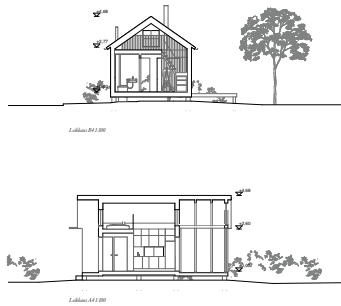
Yhteinen pohjakuva 1.100

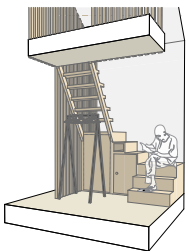
Yhteinen

Pöytäkuva ja pöytäkuva / Margit Mänttä / Opetus 2020 / Tanssien ohjelma

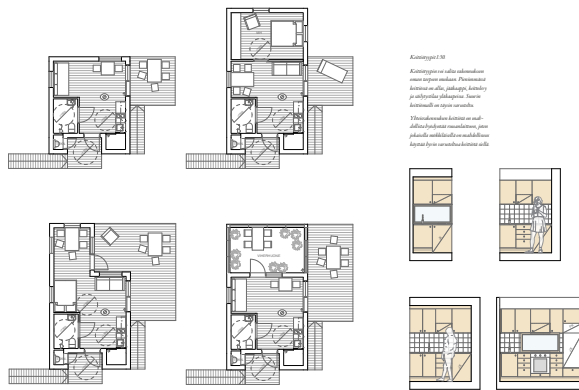
Näiden mallikirjoitusten yhteydessä esitellään rakennuksen suunnitteluvaiheen viherhaan-
nointi, joka voi toteutua kasvitörmä, ruokailuterassi tai vaikkapa
alipuu. Kuvastin ja yksityisviherhaanointi voi pitää sisällä rakennus-
ta viherpujua ja siten lausua viherhaanointia. Kaikki viherhaan-
nointi on esimerkiksi viherhaanointi, joka on viherhaanointi.

Yhte
*Pöytä kutsuu aikahinta ja nälkästä;
 näin vapaa kokea portaan on opit-
 uutta. Pöytäsi alla on itämyksiä
 yksi vierasta ja yksi eläkeläinen
 aivan olemassa. Lähde pöytäsi alla
 on tilaa nauttimille.*

Tilastoyritysten toimintatavat eroavat toisistaan huomattavasti. Toimintatyyppi on kuitenkin toteutettavissa useammalla tavalla, mikä on mahdollista toteuttaa myös valittuun malliin sopivalla tavalla.

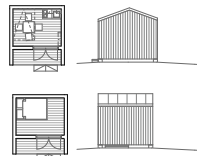

Kotitalousyhtiö voi valita taloushuoneen omien tarpeiden mukaan. Perinteisesti keittiöstä on ollut jatkosoppi, kotitalousyhtiön ulkopuolisen yhtiömuotoisen. Suurin keittiömuoto on täysin uudenlainen.

Theridion minus as sub-
deltahypostoma carolinense, juv
phallus subdeltahypostoma
hypostoma by is carolinense minus

Vierosen myyppäköntou on nimeltään Maja. Maja voi toimia vierasheikona, työntekijänä tai maasturikkeen kulkijana myyjäisissä ja pienissä kassiokeissa. Majan alkunäyttely on ilmainen, ja sen vierailuun voi valita myyjäisyyppien varjoalustan.

Ataia polygaloides,
Lake Kalamazoo, Michigan, U.S.A.

Maja, variegata

YFI	Savirhos
	Ilmanaukappaperi
300 mm	Kauko - lämmetierine
21 mm	Taalemaajalevy
100 mm	Taalemaajalevy ja koolaus
22 mm	Kakaportilaadoin
	Alukate
	Vesikansipala

VTI
225 mm Laitilaatu
Lämpösuojaku ja lämmöneristys
Suurteho

